

Upravištvu Ljubljana, Kraljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122 3123.
3124 3125 3126
Uredništvo: Ljubljana, Kraljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122 3123.
3124 3125 3126
Podružnica: Maribor, Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455
Podružnica: Celje, Kocenova
ulica št. 2. — Telefon št. 190
Račun pri pošti št. 11842. Ljubljana
št. 11842. Praha št. 11842.
78 141. Wien št. 105 241

JUTRO

Naročnina: 20. decembra 25. — Din.
za izdajanje 40. — Din.
Uredništvo:
Ljubljana, Kraljeva ulica 5. Telefon
št. 3122 3123 3124 3125 in 3126
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582)
Celje, Kocenova ul. 3. Telefon št. 190
Rokopisi se ne vračajo — Oglaš po
tarifu

Odmev carinske vojne med Madžarsko in ČSR Značilna sodba praškega lissta — Vznemirjenje v ma- džarskih gospodarskih krogih

Budimpešta, 20. dec. M. Carinska vojna, ki je izbruhnila med Češkoslovaško in Madžarsko, vzbuja v madžarskih gospodarskih krogih veliko vznemirjenje. Listi obširno razpravljajo o gospodarskih odnošjih med obema državama in opozarjajo na škodljive posledice razporeditve stanja. »Pesti Hirlap« ponatiskuje članek praške »Narodne Politike«, ki piše med drugim:

Spor, ki je nastal z Madžarsko, Češkoslovaški ne more škodovati, marveč ji celo omogoča, da izboljša svoje zveze z ostalimi državami, zlasti pa z Jugoslavijo. Češkoslovaška bi bila že davno priznala Jugoslavijo posebne ugodnosti, toda bila je vezana po klavzuli o največjih ugodnostih, v smislu katere bi vse olajšave, priznane Jugoslaviji veljale tudi za Madžarsko in ostale države. Sedaj je teka stanja konec in Češkoslovaški je dana možnost, da uredi svoje gospodarske odnose z Jugoslavijo in na način, ki bo odgovarjal bratstvu in zavezništvu obeh narodov.

»Pesti Hirlap« komentira ta članek in kaže madžarske gospodarske kroge, da tega ni vzeli pretesno. List izraža nado, da se bo kmalu našel način za sklenitev nove pogodbe, s katero bo Madžarska znala čuvati interese svojega gospodarstva. List ne verjame, da bi prišlo med Jugoslavijo in Češkoslovaško do takega gospodarskega

sporazuma, ki bi škodoval interesom Madžarske.

Praga, 20. decembra. h. Jutrišnji »Narodni List« objavljajo članek svojega gospodarskega urednika inž. Klimeckega o prekinjenih pogajanjih za trgovinsko pogodbo med Češkoslovaško in Madžarsko. Pisec izvaja med drugim:

»Madžarska ima večji interes, da se pogodba obnovi, kot mi. Zaradi razveljavljanja pogodbe z nami se je pričel ves madžarski sistem trgovinskih pogodb majati. Madžarska ima namreč z mnogimi državami in tudi z zapadnoevropskimi samo pogodbe na podlagi najvišjih ugodnosti. Vse te države so imele zaradi takšnih pogodb ugodnosti ravno iz pogodbe z nami. Ker je oškodovano stanje brez pogodbe tudi te države. Je škoda Madžarske tem večja. Če sedaj kličemo madžarski trgovski krogi, naj se to stanje popravi. Splošna trgovinska situacija Madžarske je slabša kot naša, ker je Madžarska izrazita agrarna država. Zaradi tega je prišla padati tudi kupna moč Madžarske, kar more seveda imeti negativne posledice za naš izvoz. Pripravljeni moramo biti, da lahko to stanje z Madžarsko traja več mesecev.

Ob tej priliki pozdravljamo s tem večjim veseljem obise konkretnih novih pogajanj za tarifno pogodbo z Jugoslavijo. Situacija je danes mnogo ugodnejša kot je bila zadnjič. Jugoslavija ima glavni interes, da se dvigne njen izvoz težkih svinj in koruze, dotični bomo mi Jugoslaviji lahko ugodili, če nam bo treba izšolsko dovoliti enakih ugodnosti tudi Madžarski.

Aretacije španskih revolucionarjev

Po neuspehah revolucionarnih poizkusih se povsod vrše aretacije voditeljev zarote — Kralj Alfonz nima namena odstopiti

Madrid, 20. dec. d. Pri spopadih med vstaki in vladnimi četami v mestu Aspe, zahodno od Alicanta na jugovzhodu Španije, ki so se končali s porazom upornikov, so bili težko ranjeni trije vojniki, dva civilista in neka 9letna deklica pa ubiti. Vlada je pozvala za ojačenje iz Alicanta tujacko legijo ter ukazala napad na hišo, v kateri so se uporniki zabarikadirali. Po dvehurnem boju je poveljnik vladnih čet pozval upornike k predaji, ki se je tudi izvršila.

Madrid, 20. dec. d. Vojaške oblasti v Alicantu so prijele večino uporniških voditeljev. Iz Afrike je odletel v Madrid večji oddelek letal, da bo na razpolago vojaškim oblastem. Mnogo delavskih voditeljev pride pred vojno sodišče, ker so obtoženi, da so prekršili določbe obsednega stanja s hujškanjem k upor. V Madridske vojaške zapore so že oddali dva znana vstaka voditelja, bivšega generala Riquelma in šefa generalnega štaba vojaškega okrožja v Burgozu generala Villabriguila. V Sin Sabastanu so v zadnjih treh dneh aretirali 150 oseb, obtoženih udeležbe pri vstaji, med njimi voditelja vstave generala Lopez Ochoa, vse voditelje republikanske unije, kakor tudi republikanske novinarje.

Madrid, 20. dec. d. Vodja komunistov Alvarez de Sotomayor je bil aretiran. Madrid, 20. decembra. d. Skoro po vsej Španiji se vrše aretacije na veliko. Predvsem zapirajo oblasti meščanske republikance, dočim priznajo socialiste, ki so se zlasti v Madridu v času revolucije

narnega pokreta držali precej ob strani.

Pariz, 20. decembra. d. Iz Madrida poročajo, da sta razen Zamore in Maure tudi socialistična voditelja Fernandez de Los Rios in Cabalero prevzela nase krivdo za vstajo. Svojevolično se je prijavil vojnemu sodišču tudi sam Sanhes Roman. Zamora in Maure sta priznala, da bi morala splošna vstaja izbruhniti v ponedeljek ob 5. zjutraj istočasno po vseh španskih mestih. Povsod so bili organizirani odbori, ki bi morali proglasiti republiko. »Journal« poroča, da bo razpuščen letalski zbor in da bodo letalci zamenjani z zanesljivimi rojalističnimi elementi. Kralj Alfonz se je dva dni po izbruhu revolucije udeležil javne službe božje v cerkvi povodom prazne 100 letnice Bolivarja. Dopisniku nekega angleškega lista je izjavil, da se noče izogniti nevarnosti, ker spada v riziko njegovega poklica. Ob koncu razgovora je poročal, da ne namerava odstopiti in da svoja vladanja nebo zaključil s podpisom povera, temveč v slučaju potrebe past na čelu vseh čet z mečem v roki. Njegove besede je baje prebivalstvo sprejelo z živahnimi ovacijami.

Lizbona, 20. decembra. a. Portugalska vlada je dovolila španskemu letalcu majorju Francu in španskim letalcem, ki so ga spremljali, da lahko zapustijo Portugalsko.

London, 20. decembra. g. »Daily Mail« poroča iz Huesca, da je bil tamka ustrelen po prekem sodu neki častnik, ki se je udeležil upora v Jaci.

Skorajšnji odstop Ljapčeve vlade?

Ljapčev napoveduje v kratkem novo vlado in razpis volitev za prihodnjo pomlad

Sofija, 20. decembra. r. V političnih krogih se v zadnjem času mnogo govori o skorajšnjem izpremembi režima. Stevilne audijence politikov vseh strank in vseh stari pri kralju Borisu to domnevo še bolj utrjujejo. Govori se o sestavi izvenparlamentarne vlade, pa zopet o sestavi demokratičnega režima, ki bi izvedel nove volitve. Dejstvo, da vlada v bolgarski vladni sami spori glede smernic notranje in zunanje politike, kaže na to, da je izprememba nujno potrebna.

Današnji sofijski listi objavljajo izjavo ministrskega predsednika Ljapčeva,

v kateri dokaj neprikrito govori o svojem nasledniku, ki da bo moral rešiti mnoga in težavna vprašanja iz tega sklepa. Da se Ljapčev že pripravlja na odhod in da je računati v kratkem z novo vlado Ljapčev pravi med drugim, da bi bila vsaka delna rekonstrukcija vlade nesmiselna Nova vlada, o kateri se mnogo razpravlja, bo morala izvršiti nove volitve. Vprašanje proračuna tega razvoja po mnenju g. Ljapčeva ne more ovirati. Proračun lahko sprejme stara ali nova vlada. Parlamentarne volitve se bodo po izjavi g. Ljapčeva vršile že meseca maja.

Kočljiv položaj Steegove vlade

Burni prizori v poslanski zbornici — Z enim glasom večine zavrnjena nezaupnica — Poincarejeva skupina v senatu proti Steegovi vladi

Pariz, 20. decembra. d. Z enim samim glasom večine se je včeraj rešila Steegova vlada in si zagotovila svoj obstoj z odgoditvijo parlamenta do 13. januarja. Položaj vlade, v kateri so demisijski razlogi že en minister (za počinjen) in trije državni podtajniki, je zelo kritičen. Morda se bo Steegu posrežilo, da dobi za štiri izpraznjena mesta v vladi namestnike v skupinah parlamentarne stranke. Dvomljivo je seveda, kdo se bo izjavil pripravljenega, da vstopi v vlado, katere usoda je odvisna samo od enega glasu večine. Na včerajšnji seji parlamenta je ministrski predsednik Steeg med silnim hru pom opozicije, ki je nastopila zelo disciplinirano, prečital dekret o odgoditvi parlamenta. Opozicija je silno razgrajala, dočim

»pristaši Steega opozarjali, da se je tudi Poincarejeva vlada sivočasno posluževala enakih sredstev prerane odgoditve parlamenta. Pri glasovanju o sprejetju včerajšnjega sejnega poročila je vlada dobila 278 glasov proti 277, kar predstavlja zanjo zelo dvomljiv uspeh.

Pariz, 20. decembra. a. Frakcija republikanske zveze (Poincarejeva skupina) v senatu se je izrekla proti novi vladi, kar deluje v njej s stranko, katere program je za notranje in zunanje politične interese Francije nevaren. Ko je pravosodni minister Cheron zvedel za ta sklep sekcije, jo je po poročilu »Petit Parisien« obvestil o svojem izstopu.

FAŠIZEM V BORBI Z OPOZICIONALNIMI INTELEKTUALCI

Veleizdajniški proces proti osim novinarjem — Senzacionalna aretacija dveh generalov — Socialna kriza

Rim, 20. dec. M. Agencija Stefani objavlja, da se bo v ponedeljek pričel pred izrednim tribunalom v Rimu proces proti osim italijanskim publicistom in novinarjem ter intelektualcem, ki so bili aretirani v zadnjem času zaradi protifašistične akcije. Obtoženi, so, da so snovali tajno združenje, ki je imelo za cilj pripraviti teren za upor proti fašističnemu režimu. Širili so tajne publikacije, v katerih so hujskali k meščanski vojni in oboroženemu uporu. Aretirani so bili na podlagi podatkov, ki jih je zbrala posebna fašistična policija, znana pod imenom »Ovra«. Organizacija je šla za tem, da zbere po vsej Italiji vse protifašistične elemente razen komunistov in da jih pridobi za skupno akcijo, ki naj bi vrgla sedanji režim in dovedla na krmilo narodno in demokratično vlado. Agencija Stefani dostavlja, da so vsi obtoženci priznali svoje dejanje ter da bodo sojeni po določbah zakona.

Rim, 20. decembra. d. Sedaj sele poročajo listi podrobnosti o aretaciji znanih italijanskih generalov, maršala Ca-

viglie, zmagovalca pri Vittorio Veneto, in generala Giordania. Iz teh podrobnosti je razvidno, da je njuna aretacija v zvezi z že davno znanim antagonizmom, ki obstoja med oficirji redne vojske in oficirji fašistične milice. Nerazpoloženje proti milici je zlasti živo v krogih višjih oficirjev redne vojske. ki zelo neradi vidijo, da uživajo poleg redne vojske iste privilegije tudi formacije fašistične milice. Milični oficirji so namreč v vsakem oziru popolnoma izenačeni z oficirji redne vojske, dasi so po svojih vojaških tradicijah, kakor tudi po svojem službenem značaju popolnoma različni.

Aretacija omenjenih dveh generalov je izzvala pravo senzacijo v Italiji. Zatrjuje se, da je aretacija odredil Mussolini sam zaradi spomence, ki sta jo poslala naravnost italijanskemu kralju in v kateri sta opozorila vladarja, da so oficirji fašistične milice favorizirani in

da uživajo večje pravice, kakor oficirji redne vojske, čeprav se oficirji milice ne morejo primerjati z oficirji redne vojske niti po svojih moralnih kvalitetah niti po svoji vojaški kvalifikaciji. O tej spomenici, ki je bila izročena kralju, je izvedel tudi Mussolini, ki je takoj odredil aretacijo omenjenih generalov.

Chicago, 20. dec. M. Tuka izhaja iz slovenski list »Prosveta« objavlja pismo nekega Slovenca, ki služi v italijanski vojski. V pismu razpravlja o razmerah v Italiji. Pisec naglašja, da je položaj jugoslovenskega življa v Julijski Krajini naravnost obupen. Nihče več ne more dobiti dela, a kdor ima kaka kos zemlje, je izpostavljen takim šikanam in davčno tako obremenjen, da mora v kratkem času propasti. Intelektualci so že zapustili svoje domove in se preselili drugam. Večinoma so šli preko meje. Nič boljši ni položaj v ostalih pokrajinah Italije. Narod je nezadovoljen, delavstvo pa tare beda in brezposelnost.

Revizija socialne zakonodaje

Delodajalci pri ministru socialne politike — Novi zakon o zavarovanju delavcev mora biti čimprej gotov

Beograd, 20. decembra. M. Minister za socialno politiko g. Nikola Preka, je danes sprejel deputacijo delodajalcev, ki so mu prišli poročati o rezultatu konference gospodarskih krogov o reviziji delavske zakonodaje. Konferenca se je vršila danes dopoldne v prostorih beograjske industrijske zbornice ter je razpravljala o novem načrtu zakona o zavarovanju delavcev, ki je bil nedavno razposlan vsem gospodarskim korporacijam na vpogled. Deputacija je prosila ministra za socialno politiko, naj dovoli

za proučitev tega problema daljši rok, ker gre za cel kompleks vprašanj in za reforme, ki jih ni mogoče izvesti v kratkem času. Minister za socialno politiko je deputaciji odvrnil, da na to zahtevo ne more pristati, ker mu je mnogo na tem, da dobimo čim prej moderno delavsko zakonodajo. Delodajalci naj najkasneje do konca januarja odnosno do 10. februarja stavijo svoje predloge, na kar bo izvršena definitivna redakcija zakonskega osnutka.

Podrobne določbe o plačevanju samskega davka

Važno opozorilo za delodajalce glede odtegovanja in vplačevanja tega davka za namenske

Beograd, 20. decembra. AA. V svezni sprejetjem zakona o davku na samsce in o oprostitvi tega davka oseb z 9 ali več otrok je davčni oddelek finančnega ministrstva poslal vsem oblastvom tole okoliščino:

Poeniši s 1. januarjem 1931 stopi v veljavo davek na samsce. Ker se plače uslužbencev in drugega osebja plačujejo vnaprej, je potrebno, da se organi, ki izplačujejo, seznanijo z odredbami tega zakona pred 1. plačilom, da bodo znali pravilno ravnati.

Po odredbah zakona so dolžni plačati davek: A) vsi neozonjeni moški, B) vdovci brez zakonske dece, C) vsi moški, ki so ločeni sodnijsko, če nimajo zakonskih otrok in ne vzdržujejo žene in otrok. Vse to velja poenšiti s 1. januarjem 1931, če so izpolnili 30. leto in niso prekorčili 60. leta in stanujejo v mestih, mestecih, trgih in sreskih krajih.

Oproščeni pa so tega davka: 1) vse posvečene osebe, ki jim je zakon prepovedal po cerkvenih predpisih, 2) osebe, ki se zaradi cerkvenih predpisov ne morejo ponovno oženiti, 3) vojniki in podoficirji pod zastavo in nižji oficirji, 4) obsojenci v zaporih za dobo odredena kazni, 5) tuje, 6) osebe, ki so po civilnem zakoniku nesposobne upravljati svoje imetje, 7) polni invalidi, 8) osebe v službenih odnosih, katerih plače ne znašajo več kakor 2500 Din mesečno.

Davek plačajo osebe od 30 do 35. leta v iznosu 50 % neposrednega davka po členu 95 in 96 zakona o neposrednih davkih. Osebe med 35. do 40. leti plačajo 40 %, med 40 in 50. letom 25 %, med 50. in 60. letom pa 10 %.

Ta davek se bo plačeval skupno z uslužbenimi davki že čas od 1. januarja 1931. Pri obračunavanju davka se del dinarja v iznosu 50 par ne upošteva, nad 50 par pa

se računa kot cel dinar.

Organi, ki izplačujejo plače, so dolžni ugotoviti od vsakega posameznega uslužbenca, ali je samski, vdovec ali ločenec, dalje ali je kot vdovec ali ločenec imel zakonito deca, razen tega pa tudi, ali vzdržuje ženo in zakonske otroke.

Prav tako so dolžni organi ugotoviti, koliko let je vsakemu uslužbencu ali namenskemu, ki je podvržen davku ob koncu tega leta. Posvečene osebe, vojniki in podoficirji ter nižji oficirji, dalje onim uslužbencem, katerih mesečni dohodki so manjši od 2500 Din brutta, ni treba dokazati, da so oproščeni tega davka, ker se to lahko ugotovi na podlagi uradnih podatkov.

Vse druge osebe, ki so našteje kot oproščene tega davka, morajo pravico do oprostitve dokumentirati z listinami. Prav tako morajo dokazati dotične osebe, da so sodno ločene in da morajo vzdrževati ženo ali zakonsko deca.

Namenski, odnosno osebe, ki imajo 9 ali več otrok, so oproščeni plačevanja vseh davkov, torej tudi uslužbenkega in samskega davka. To velja za osebe, ki so bile kdajkoli imele 9 ali več živih otrok.

Vse navedene osebe morajo podati vajavljen dokaz oni blagajni, ki vrši izplačilo. Vsi uradi, ki nakazujejo ali izplačujejo plače in prav tako tudi uslužbenci se morajo po tem ravnati.

Nalaga se dalje vsem davčnim oblastvom, da pisмено obveste vse ustanove in vsa oblastva na svojem teritoriju, da so dolžna od 1. januarja 1931 odtegniti od plače ta davek in ga izročiti državi blagajni. Razen tega so davčna oblastva dolžna potom javnih glasil ali na drug običajni način obvestiti o tem zasebne delodajalce in jih opozoriti, da morajo 1. januarja 1931 plačati ta davek obenem z uslužbenkim davkom.

Popolna rekonstrukcija grške vlade

V vlado bo stopilo več voditeljev Venizelosove stranke Pred odhodom Venizelosa na diplomatsko turnejo

Atene, 20. decembra. AA. Na današnji seji ministrskega sveta so predali vsi ministri Venizelosu svoje ostavke. Gotovo je, da bodo pripadali rekonstruiranemu kabinetu razen Mihalakopulosa in Marisa, tuji nekateri drugi ministri sedanje vlade. Lista novih ministrov bo predložena takoj predsedniku republike Zaimisu v podpis, tako da bo kriza zelo kratka. Kriza je po trditvi obveščenih krogov nastala, ker želi Venizelos, da zavzame čim večje število osebnosti njegove velike stranke ministrske položaje.

Atene, 20. decembra. AA. Takoj po rekonstrukciji kabineta bo odšel Venizelos na potovanje bržkone 27. decembra. V ponedeljek se sestane parlament, da konča

razpravo o predloženih zakonih.

Preden odide na potovanje, bo Venizelos sklical komisijo za zunanje zadeve, katere člani so bili zunanji ministri, bivši predsedniki vlad in vsi šefi strank. Na konferenci bosta Venizelos in Mihalakopulos obvestila komisijo o razlogih dr. Marinkovega obiska in o potezu razgovorov z njim. Razen tega bo Venizelos na predlog Papanastasia pokrenil vsa vprašanja, načeta na prvi balkanski konferenci v Atenah, ki so praktična in ustvarljiva in ki bi mogla zanimati tudi ostale vlade. Končno bo poročal o razlogih svojega obiska v Beogradu, Varšavi, na Dunaju in v Rimu.

Letošnje božične počitnice na šolah

Ljubljana, 20. decembra. AA. Glede na to, da se v zadnjem času česče pojavljajo obolenja učencev, je ministrstvo prosvete odredilo, da se v tekočem šolskem letu začne na vseh osnovnih, meščanskih, srednjih in strokovnih šolah božični odmor 23. decembra 1930, in traja do 15. januarja 1931. V tem času naj starešine zavodov izvrše desinfekcijo šolskih prostorov, v kolikor bo to potrebno. (Kr. banska uprava dravske banovine.)

Uveljavljanje zakona o kazenskem postopku

Beograd, 20. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je predpisal in proglasil zakon, po katerem dobi na področju bivše Srbije in Črne gore zakon o kazenskem postopku v celoti obvezno moč in to na področju beograjskega apelacijskega sodišča 1. aprila 1931, na področju skopskega apelacijskega sodišča 1. aprila in podgoriškega velikega sodišča pa 1. januarja 1932.

Sprememba rudosledstvenega zakona

Beograd, 20. dec. AA. Nj. Vel. kralj je predpisal in proglasil zakon o spremembi in dopolnitvi zakona o preiskovanju tal, o pridobivanju mineralnih oreh, zemске smole in plinov v kraljevini Jugoslaviji. V smislu teh izprememb ne morejo tretje osebe dobiti na državnih začetnih (samoravnih in prostoslednih) rudniških poljih oziroma na krajih, kjer ima država izključno pravico, nobenih pravic na temelju uvodoma citiranega zakona.

Nova jugoslovenska ladja

Dunaj, 20. dec. r. »Wiener Neuesten Nachrichten« poročajo, da je neka hamburška ladjedelnica dobila od jugoslovenske vlade naročilo za zgradbo motorne šolske ladje za jugoslovensko vojno mornarico. Ta ladja bi morala biti gotova do septembra prihodnjega leta, plačala pa bi se iz nemških reparacij.

Dopusti učiteljem Sokolom

Beograd, 20. decembra. p. Ministrstvo prosvete je odobrilo 20 učiteljem in učiteljicam enoletni dopust, da se izvežbujejo za »sokolske prednjake. Šest mesecev bodo obiskovali prednjaško šolo saveza SKJ. naslednjih šest mesecev pa bodo nato sami imeli prednjaške tečaje po sokolskih župah. Dopust, ki traja celo koledarsko leto 1931, in je združen z rednimi učiteljskimi prejemki, so dobili učitelji in učiteljice:

Darinka Čebulj iz Mokronoga, Milan Apth iz Hoč, Vladislav Ambrožič iz Zuženberka, Zora Hauptman iz Dol. Nemške vasi, Vladimira Engelman iz Senovega pri Rajhenburgu, Franc Marolt iz Dobove, Franc Vrnun iz Ruš, Ema Mačus iz Prosenjakovca v Prelo, Mirja, Ivan Petrovič iz Hajdine pri Ptuj, Boris Močina iz Žvir pri Novem mestu, Vida Hinterlechner iz Ptuja, Ivana Repič iz Cerknice, Maks Pive iz Zaleca, Milan Merhar iz Moravci, Renata Savnik iz Tržiča, Ferdo Majnik z Jezerskega, Vencoslav Tauter iz Litijske, Albin Završnik iz Hrastnika, Rudolf Pizzulin iz Vel. Laš, Gabrijela Šumi iz Tomišlja pri Ljubljani.

Dr. Aljehin v Zagrebu

Zagreb, 20. dec. n. Davi je došel v Zagreb dr. Aljehin, ki je nocoj ob 9. nastopil proti 10 zagrebškimi šahistom. Nocojšnji njegov nastop je bil časovno omejen. Za prvih 30 potez sta bili dve uri časa za razmišljanje. Eno igro je dr. Aljehin igral, ne da bi gledal na šahovsko desko. Prva Masarykova šola v Sloveniji Beograd, 20. decembra p. Prosvetno ministrstvo je dovolilo, da se sme osnovna šola v Zgornjem Tuhinju, srez Kamnik, imenovati po predsedniku češkoslovske republike »Osnovna šola Tomaža Masaryka«.

Španska kriza

Po padcu Prima de Rivea Španija ne more in ne more priti do miru. Politična in gospodarska kriza, ki jo je diktatura kolikor umetno prikrivala, se je po Primovem padcu pokazala v svoji pravi luči. Ko je pritisk na javnost pod novim režimom nekoliko popustil, je dežela zapadla v neko nerazumno stanje, ki se kaže v neprestanih, sedaj večjih, sedaj manjših nemirih. Med temi nemiri so bili zadnji vojaški upori v Jaci in na madridskem letališču gotovo ena najresnejših in največjih preizkušenj, kar jih je morala prestati Španija pod vladjo Alfonza XIII. Glavni vlogi pri neredih so igrale skupine nezadovoljnih častnikov, vendar pa so se med upornike kaj kmalu pomešali komunisti in drugi temni elementi in tako se je zgodilo, da je v Saragossi, Cadixu, Bilbau in Santanderju množica napadla tudi trgovine ter jih oplenila ne glede na politično opredeljenost njihovih lastnikov. Značilno je dejstvo, da je ogromna večina meščanstva stala ves čas zadnjih nemirov apatično ob strani; temu je pač v prvi vrsti pripisati, da se revolucija ni mogla razviti.

Glavna naloga, ki jo je kralj poveril ministrskemu predsedniku generalu Berengueru, je bila ta, da prepelje državo preko dinastične krize, ki je po padcu Prima de Rivea postala tako akutna, da se je splošno računalo z odstopom kralja Alfonza. Berenguerova naloga je bila tem težavnejša, ker se je republikanski pokret tudi med meščanstvom vedno bolj širil. Republikanci so postajali od dneva do dneva močnejši in vladni poskus, da si s pomočjo državnega aparata ustvari krepko monarhistično stranko, se ni obnesel.

Triumf republikanskih voditeljev pa je bil le kratkotrajen. Kmalu so morali spoznati, da duhov, ki so jih priklicali, ne bodo mogli dolgo obvladovati. Ker se mase vedno bolj radikalizirajo, začeli so se resno bati, da bi v primeru revolucije izgubili oblast nad množicami in da bi te nasledile komunističnim agitatorjem, ki se jih tudi v Španiji ne manjka. Zato se je začelo v zadnjih mesecih republikansko meščanstvo vedno bolj odklanjati od načrta republikanske revolucije in se je zopet sprijaznilo z mislijo legalne ustavne borbe.

Nosilec republikanske revolucijskega pokreta je postalo delavstvo, zlasti katalonsko, ki je začelo nastopati vedno bolj agresivno. Stavka se je vrstila za stavko in komaj so jo zatrli v enem kraju, že se je pojavila na drugem. De-

lavstvu se je pri demonstracijah priključevala v velikem številu tudi akademska omladina, ki sicer odklanja komunistem, ki pa hoče na ta način pokazati svoje nezadovoljstvo s sedanjim političnim stanjem ter zlasti svoje nezadovoljstvo nad vedno večjim vplivom klerikalizma na vodstvo španske politike.

Ekstremni nasprotniki sedanjega režima in monarhije kot take se dele v dva velika tabora, socialiste in sindikaliste. V socializmu je povečini včlanjeno kastilsko delavstvo in sedež pokreta je v Madridu. Socialisti so programatično sicer protivniki nasilnih sredstev in zahtevajo, da se vprašanje monarhije reši ustavnim putem, vendar pa tudi sodelujejo pri vseh izgredivih revolucionarnega značaja. Sindikalisti, ki so med seboj zopet razdeljeni v več nasprotujočih si skupin, imajo svoj sedež v Barceloni in njih člani se rekrutirajo po večini iz katalonskega delavstva. Pri njih se močno kaže komunistični vpliv in španska politična policija trdi, da jim je pred kratkim prišlo iz Moskve na pomoč okoli 200 španskih komunistov, ki so bili v Rusiji izvežbani v organiziranju pouličnih nemirov. Sindikalisti so imeli svoje prste pri vseh zadnjih delavskih izgredivih, ki so bili najbrže bolj nevarni ko vojaški upori v Jaci in Madridu.

Vse pa, kar danes v Španiji revolucija, je samo nemirno površje globokega morja. Španija je na dnu monarhistična, konservativna. Kmečko ljudstvo, ki tvori veliko večino prebivalstva, si želi v prvi vrsti miru in je kralju zvesto. Zadnji dogodki so tudi pokazali, da je tudi armada v ogromni večini na kraljevi strani in tako ima vsaj sedaj še general Berenguer položaj čvrsto v rokah.

Prerokovanja so v današnjih nemirih časih, ko lahko rečemo, da se položaj od dneva do dneva izpreminja, zelo težavna. Vendar kažejo mnogi znaki, da sta se kralj in predsednik vlade pod vtisom zadnjih dogodkov odločila razpisati čim prej parlamentarne volitve. Treba je rešiti le še vprašanje, ali naj bo nova skupščina zakonodajna ali ustavodajna; kadar stoji na stališču, da razprave o monarhiji v bodočem parlamentu sploh ne dopusti. Naj si bo nova skupščina že kakršnakoli, z novimi volitvami odpade velik kamen spoditke in Španija lahko upa, da pride počasi zopet v urejene razmere.

Številni, zaleže kot bojna sila mnogo manj nego fašistične formacije vseh njans. Dalje ni nikakaj tajnosti, da pri krščanskih socialcih še vedno prevladuje fašistična struja dr. Seipila. Da se torej heimwehrovski načrti to pot niso izvedli, ni toliko zaslug domačih vplivov, marveč splošne evropske konstelacije, ki je izročila državno krmilo demokratoma dr. Enderju in dr. Schoberu.

Pa še nekaj je pokazala zadnja kriza: da je državna oblast (policijska, orožništvu in vojaštvu) popolnoma zadosten čuvár javnega reda in miru v Avstriji, da so sleherne »samobrambene« boje, vojaške organe, zacierje popolnoma odveč, da so nasprotno, velika nevarnost za notranji mir in konsolidacijo avstrijske republike. Vlada ima moč, da te boje še razoroži in razpusti. To jim bo tem lažje, ker so socialisti že pristali na popolno, obojestransko notranjo razorožitev, med Heimwehrovci pa ravno sedaj divljajo močni notranji spori in cepitve.

S stališča konsolidacije mira v Avstriji in Evropi sploh je želeli in upati, da bo dunajska vlada izrabila sedanji ugodni trenutek ter napravila konec nevarni igri z orožjem. Notranji minister dr. Schober se je v Münchenu načelno že izjavil za ta čin. Če ga tudi v resnici in čimprej izvede, bo ponovno izkazal Avstriji veliko uslugo ter s tem utrdil ugled sedanje vlade v mirolnem svetu in zupanen, ki je za ozdravitev Avstrije od težke gospodarske krize tako nujno potrebno.

Fabius.

Konkurz graške nacionalistične banke

Gradeec, 20. dec. d. Včeraj so zatvorili prostore južno-nemške banke (Süddeutsche Bank) na Radeckijevi cesti št. 1, ker je napovedala konkurz. Kljub temu se vrše še pogajanja z nekim dunajskim finančnim zavodom, da bi se morda še omogočila mirna likvidacija banke v katero sta se 1. 1922 fuzijonirali Südmärkische Volksbank in Helmstättbank. Propadla banka, ki je bila v najhujših stikih z nacionalističnimi krogi in ki se je bavila tudi z nemško kolonizacijo na južnem Štajerskem, se je že dalje časa borila s težkocami. Pasiva znaša 2.6 milijonov šilingov. Ker so upniki zadnjih šest tednov banko neprestano oblegali, je postal njen položaj nevdržljiv, vsled česar je morala končno napovedati tudi konkurz. Predsednik upravnega odbora je bil načelnik velemeškega podelske stranke za Štajersko univ. prof. dr. Hesse, ki pa je pred volitvami odstopil in namesto katerega je bil izvoljen zdravnik dr. Just.

Molitev za rešitev gospodarske krize

Dunaj, 20. dec. r. Avstrijski episkopat je naročil vsem duhovnikom, da morajo jutri pridigati proti predpustnim veseljam, naglašajoč, da bi bilo nemoralno in nedopustno, če bi se v dobi splošne in hude gospodarske krize razpisovalo po razkošnih plesih. Tako početje še bolj podžiga mržnjo enega razreda do drugega. Zato naj se ves predpustni čas vrše po vseh cerkvah molitve za uspešno in skorajšnjo rešitev gospodarske krize in za ublažitev socialne bede.

Vatikan in ženitev albanskega kralja

Po rimskem načrtu bi se moral kralj Zogu poročiti s sestro bolgarskega kralja — Vatikan zahteva, da kralj Zogu prestopi v katoliško vero

Sofija, 20. dec. r. V poučenih krogih se že delj časa zatrjuje, da se pripravlja na Balkanu nova politična ženitev med bolgarskim in albanskim dvorom. Načrt za to ženitev je bil, kakor javljajo tudi sofijski listi, zasnovan v Rimu. General Vlkov, znan pristaša italofilske politike, dela v Rimu na to, da bi prišlo do ženitve med kraljem Zogujem in sestro bolgarskega kralja Evdoksija. Rimska diplomacija to akcijo na vso moč podpira, ker računa na to, da bi bili po poroki kralja Zoguja z bolgarsko princoso Evdoksijo Albanija in Bolgarija še bolj navezani na Italijo. Kakor pri poroki kralja Borisa s princoso Giovano, povzroča

tudi v tem vprašanju težkoče različnost ver. Albanski kralj je muslimanske vere, dočim je princosa Evdoksija katoličanka. General Vlkov si skupno z italijansko vlado mnogo prizadeva, da bi izposloval od Vatikana dovoljenje za mešan zakon, vendar pa zavzemajo v Vatikanu, vsaj za enkrat odklonilno stališče. Vatikan zahteva, naj bi kralj Zogu prestopil v katoliško vero, kar pa seveda povzroča težkoče v Albaniji sami, kjer je večina prebivalstva muslimanska. Računajo pa s tem, da se bo Vatikan udal, kakor se je to zgodilo tudi v primeru poroke med kraljem Borisom in princoso Giovano.

Poostreitev odnošajev med Grčijo in Bolgarijo

Ker Bolgarija odklanja arbitražno sodišče za rešitev spornih vprašanj, bo Grčija zahtevala intervencijo Društva narodov

Atene, 20. decembra. r. V grških političnih krogih se v zadnjem času zopet mnogo bavijo z odnošaji med Grčijo in Bolgarijo. Ministrskemu predsedniku Venizelosu je tekom zadnjega leta uspelo urediti odnošaje Grčije z vsemi sosednimi državami. Nedavno sklenjeni grško-turški sporazum, prijateljski odnošaji z Jugoslavijo, Rumunijo in Italijo in notranja konsolidacija države so v veliki meri dvignili ugled Grčije v tuzemstvu. Edino z Bolgarijo ima Grčija še sporna vprašanja, ki pa jih zaradi nepustljivosti bolgarskih krogov doslej ni bilo mogoče rešiti. Nerešen je še cel kompleks vprašanj, ki so v zvezi z ureditvijo obmejnega prometa. Baš zadnje dni pa je

nastal nov spor, ki je položaj še poslabšal in zmanjšal ugled na skorajšnjo likvidacijo spornih vprašanj. Grški zunanji minister je včeraj prejel od grško-bolgarske mešane komisije za zamenjavo dvolastniških posestev predstavo, v kateri Bolgarija zavrača grške predloge in stavi nove zahteve. Grčija je predlagala, naj se vsi spori predložijo posebnemu arbitražnemu sodišču, toda Bolgarija to dosledno odklanja. Grški zunanji minister Mihailakopoulos je v razgovoru s novinarji izjavil, da bo Grčija razpisala na Društvo narodov za posveto vanje, če ne bo prišlo poprej do obojestranskega zadovoljivega sporazuma.

Dr. Beneš o odnošajih z Nemčijo

Odnošaji med obema republikama so prirodni in zasnovani na starih kulturnih in gospodarskih zvezah — Tudi dr. Curtius za tesnejše zblizanje

Berlin, 20. decembra. r. »Berliner Tageblatt« je izdal posebno prilogo posvečeno Češkoslovaški. V prilogi objavlja celo vrsto članov izpod peresa odličnih čeških in nemških javnih delavcev, med drugimi tudi članek zunanjega ministra dr. Beneša, ki se bavi z odnošaji med Češkoslovaško in Nemčijo. Dr. Beneš piše, da so odnošaji med Češkoslovaško in nemško republiko od početka sem prirodni. Jasno je, da je Češkoslovaška po osvoboditvi posvetila vso pozornost tudi zapadu, toda močne vezi z nemško kulturo so ostale ohranjene in nedotaknjene. Potrebno je le, da se te vezi še bolj poglobijo in ojačajo. Velik del prebivalstva češkoslovaške republike je nemške narodnosti in baš ti češki Nemci tvorijo močno vez med Nemčijo in Češkoslovaško. Politični antagonizem more sicer začasno

ovirati zblizanje, toda naloga zunanje politike je, da se razvijajo odnošaji med narodi in državami v smeri harmoničnega sodelovanja. Nemčija vodi enako politiko kakor Češkoslovaška, ker sta obe članici Društva narodov in podpisnici locarnskega pakta.

Nemški zunanji minister dr. Curtius objavlja v isti številki članek, v katerem naglašja, da sta Nemčija in Češkoslovaška že zaradi tega, ker sta sosedni in pa po svojih gospodarskih odnošajih v veliki meri zainteresirani na tem, da se ohranijo dobri odnošaji. To še bolj potrjuje dejstvo, da žive Nemci in Čehoslovaki dolga stoletja skupno na isti zemlji. S svoje strani pozdravlja vse, kar more poglobiti in izboljšati odnošaje med Nemčijo in Češkoslovaško.

Katastrofa finskega parnika

V Kattegatu sta trčila v megli skupaj dva finska parnika — Parnik »Oberon« se je takoj potopil in je nad 40 oseb utonilo

Kodanj, 20. decembra. sg. Nekoliko pred polnočjo se je pripetila v Kattegatu težka nezgoda na morju. Dva finska parnika »Arcturus« in »Oberon« sta zaradi goste megle trčila drug v drugega. Sunek je bil tako močan, da se je »Oberon« zaradi poškodbe potopil v treh minutah. Izmed 79 moč posadke in potnikov na krovu »Oberona« je nad 40 oseb utonilo. Na brezčisti kilece na pomoč, ki jih je pošiljal »Arcturus«, so odšli štiri rešilni parniki na morje. Neka švedska topničarka in še neki drugi parnik sta že prispela na kraj katastrofe. »Arcturus« je vozil iz Kodanja v Hull, dočim je »Oberon« vozil v nasprotni smeri.

Število smrtnih žrtv še ni točno ugotovljeno. Poročila kolebajo med 25 in 60. Izmed 21 potnikov jih je utonilo 17 in le štiri je bilo mogoče rešiti. Reševalna dela se nadaljujejo z vso energijo, vendar je za rešitev ljudi že prepozno.

Škodiški parnik »Hengist«, ki skrbi za redno zvezo med Kodanjem in Lelidhom, je prispel s štirimi možmi posadke »Oberona« v Kodanj. Rešeni mornarji pripovedujejo, da so poskakali čez krov, ko se je pričela ladja potapljati. Na morju so slučajno ujeli rešilni čoln, ki se je odrgal od ladje, ter na njem počakali rešitve.

Grozno opustošenje vulkana na Javi

Vulkan Merapi je opustošil že obširno pokrajino — Doslej okoli 300 smrtnih žrtv — Tragična smrt nemškega učenjaka

Batavia, 20. decembra. sg. Na otoku Javi je začel ognjenik Merapi zopet bruhati. Izbruh vulkana je to pot tako močan, da ga ne pomnijo najstarejši ljudje. Po sedanjem delovanju se boje, da bo nastala za vse otok katastrofa z najstrašnejšimi posledicami. V zadnjih dveh dneh je začel ognjenik bruhati z novo strahovito silo. V petek ob 4. popoldne so pričeli švigati iz žrela proti nebu ogromni ognjeni stebri do 400 ali 500 metrov visoko. Izbruh spremlja strahovito bujanje, ki se sliši več kilometrov daleč. Ognjenik meče ogromne množice gorečih žlindre na stotine metrov visoko v zrak, nakar se vsuje izpod neba dež žarečih lave. S silnim trusem se je zrušil del žrela v notranjost. Iz žrela vhaja na milijone ton razbeljenega peska, ki pada potem kot ognjeni dež na okolico. Število smrtnih žrtv znaša približno 300. Med prebivalstvom je zavladala strahna panika. Pogled na ognjenik je posebno ponoči očarljiv. Okoliške vasi in naselbine so morali izprazniti zaradi nevarnosti, da bi jih presenetili goreči veliki lave. Izbruh spremljajo močni viharji, ki raznašajo pepel več kilometrov daleč po okolici.

Batavia, 20. dec. d. Izbruh vulkana Merapija je uničil obširno površino polja in vse naselbine v svoji okolici. Doslej poročajo o 100 človeških žrtvah hitro razširjajoče se lave. V okolstvu več milijonov je izpraznil vse vasi domačinov. Izbruh vulkana je povzročil tudi tragično smrt hamburškega raziskovalca dr. Wernerja Borchardta, ki je bil star šele 30 let. Hamburški tropski inštitut mu je v svrhu raziskavanj dovolil leto dni dopusta. Sredi avgusta je odpotoval iz Hamburga ter je od 1. oktobra vršil opazovanja v inštitutu Medanu. Dr. Borchardt in njegovega pomočnika je pri opazovanju prvega izbruha vulkana presenetila silna množina lave, v kateri je popolnoma izgorel. Dr. Borchardt se je zlasti odlikoval s svojimi preiskavanji o vplivu temperatur na cirkulacijo krvi. Merveškim telesu, kakor tudi o vplivih teme na delavnost človeka. Da bi izpopolnil svoje študije, je odšel v bližino vulkana, ki je miroval že 40 let in je sedaj z nenadnim izbruhom razburil med vsem tamošnjim prebivalstvom silno paniko.

Poincaré bo okrevl

Pariz, 20. dec. p. Zdravstveno stanje Poincaréja se po izjavi zdravnikov stalno boljša. Današnji dan je preživel mirno in se je počutil dokaj dobro. Obiskov še ne sme sprejemati. Zdravniki smatrajo, da je že izven nevarnosti, vendar pa bo okrevanje zelo dolgotrajno.

Odklonjena nezaupnica pruski vladi

Berlin, 20. decembra. d. V pruskem deželnem zboru je bil včeraj predlog nezaupe nje nemških nacionalcev proti ministrskemu predsedniku Braunu in notranjemu ministru Seweringu odklonjen z 244 glasovi vladnih strank proti 182 glasovom opozicije. Dva poslanca sta se glasovanja vzdržala.

Ločitev zakona kralja Karola

Rim, 20. dec. s. Rumunsko poslanštvo je prejelo v zvezi z intervjuom, ki je bil nedavno objavljen v »Giornale d'Italia«, komunikacijo, v katerem se naglašja med drugim, da je prejel rumunski kralj pred nekaj dnevi pismo princese Helene, ki ga prosi, naj ne stori nobenih korakov za razveljavljanje ločitve zakona, ker ne želi več, da bi živel z njim.

Javne ulične telefonske govornice v Zagrebu

Zagreb, 20. decembra. n. Danes popoldne so pričele v Zagrebu funkcionirati javne poulične telefonske govornice.

Komunistične protifrancoske demonstracije v Hamburgu

Hamburg, 20. decembra. sg. Pred francoskim generalnim konzulatom v Hamburgu se je zbrala skupina razgrajenih, ki je obmetavala poslopje s kamenjem in razbila mnogo šip. Policija je stopila prepozno v akcijo, da bi mogla demonstrante pravčasno razgnati. Demonstranti so kamenje zavijali v papir, na katerega so napisali žaljivke proti Franciji. Predsednik hamburškega senata je izrekel generalnemu konzulu obžalovanje zaradi mučnih dogodkov iz napisov na stebih, v katere so razgrajali zavijali kamenje, sklepajo, da gre za komuniste.

Berlin, 20. dec. AA. Pred jugoslovanskim in francoskim konzulatom je prišlo do izgrediv neke skupine ljudi. Mislijo, da so bili komunisti. Predsednik hamburške občine je izrazil takoj svoje obžalovanje nad dogodkom jugoslovanskemu in francoskemu konzulu.

Mraz v Zagrebu

Zagreb, 20. decembra. n. Danes med 2. in 3. uro popoldne so popokale skoro vse telefonske žice zaradi nenadne izpremembe temperature. Zapladel je nenavaden hud mraz. Skoro vse mestno telefonsko omrežje je prekinjeno.

Pokojsniksko zavarovanje pomorščakov

Split, 20. decembra. a. Med nastopili pomoščakov in pokojsniških zavodov za privatne nameščenice v Ljubljani so se vršila pogajanja o pokojsniškem zavarovanju pomoščakov, ker so bili doslej zavarovani samo kapitani in strojniči. Delegati pokojsniškega zavoda v Ljubljani so obljubili, da bodo ugodili zahtevam pomoščakov in meseca januarja se bo vršila ponovna konferenca v Splitu, ki ji bo prisostvoval tudi minister za socialno politiko Nikola Preka.

Novinarski in novinski jubilej v Beogradu

Beograd, 20. decembra. a. Beograščani obhajajo jutri pomembno novinarsko in novinarski svetovni. Ob priliki jubileja proslavljajo 25-letnico novinarskega dela direktorja tega lista g. Manojla Sokića bo otvorjena in posvečena nova palača, nazvana »Dom »Pravde«. Današnja številka »Pravde« je izšla v povečanem obsegu ter je posvečena razvoju lista in sploh razvoju novinarstva in novinarstva v Jugoslaviji.

Občni zbor Narodne galerije

Ljubljana, 20. decembra. V društvenih prostorih v Narodnem domu se je vršil letošnji občni zbor Narodne galerije. Zunanja slika občne zbornice bi bila lahko znatno živahnija in slovesnejša, saj je Narodna galerija šteti med najlepše kulturne naprave v Ljubljani in tudi številni članovi ni baš nizko. Tako pa je občni zbor potekel ob precejšnji odsotnosti članstva, kar beležimo le s namenom, da bi se člani tega zaslužnega društva zavdali svoje moralne dolžnosti. Vzile skromnejše udeležbi je občni zbor potekel prav dostojno in je postal lepo in zaokroženo sliko o delovanju NG v minulem poslovnem letu. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik g. dr. Fran Windischer, ki je izlasti poudaril potrebo, da se upravi Narodne galerije zagotovi redni in stalni dohodki, brez katerih je zelo otežkočen vsak njen silnejši razmah. Apeliral je posebno na mestne in trške občine, da naj se pri svojih proračunih redno spominjajo Narodne galerije v Ljubljani, iz nje delovanja v zaključnem poslovnem letu je označil kot največja dogodka razstavo francoskega slikarstva, grafike in knjige ter pridobitev Strahove zbirke. Spomin plemenitega Mecena Karla viteza Strahla je občni zbor počastil s trikratnim »Slavo«!

Namesto zadnjega podpredsednika in tajnika g. univ. prof. dr. K. Cankarja je poročal upravnik NG. g. Zorman, ki je bil na kratko označil obsežno in podrobno delo odbora, ki je bil razdeljen v več oddelkov. Posebno važno letošnje delo odbora NG je bilo izbiranje slik iz zapuščine pokojnega viteza Strahla, ki so znatno pomnožile galerijske zbirke, nekaj pa so pridobile z nakupi in darili. Tudi razstave, ki jih je priredila NG, tvorijo lep in uspešen del njenega letošnjega delovanja. Zelo izjemno in temeljito poročilo o finančnem stanju je podal dolgoletni vodni blagajnik g. Fr. Pretner. Rgovolet je, da so se dohodki iz javnih virov in zasebnih zbirk letos zaradi gospodarske krize znatno skrhili. NG sta pristopila dva ustanovnika: Kreditni zavod in odvetnik dr. I. C. Oblak. Delovanju NG je zelo naklonjena banska uprava, kateri je bil predsednik že prej izrekel zahvalo.

Po izvršitvi občajnih formalnosti in kratki debati o odnosu med NG in Znanstvenim društvom oz. »Narodnim domom« je občni zbor soglasno izvolil stari odbor s predsednikom g. dr. Windischerjem na čelu. Okrog 19. ure je bil zbor zaključen s pozivom k vnetemu delu za Narodno galerijo kot reprezentativno napravo slovenske likovne umetnosti.

Hmeljski trg

Zatec, 20. decembra. h. Slaba tendenca traja dalje. Poleg nakupov sindikata je deloma nakupovala tudi trgovina na deželi. Ponudbe prekašajo vedno povpraševanja. Cene neizpremenjene od 250 do 300. Trgovina s hmeljem ne cveta zaradi zmanjšane proizvodnje piva.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes. Oblačno, hladno, tola dosti stalno. — Situacija včerajšnja dne: Severni del Oceana pokriva depresija in prav tako tudi Sredozemsko morje ter južni Jadran. Nad centralno in vzhodno Evropo leži barometrični maksimum, ki se je združil s slabšim maksimumom v južnoslopadni Evropi. Pritisk je padel za 0,5 do 3 mm. Temperature so večinoma padle za 1 do 2 stopinj, ponekod pa so ostale nespremenjene ali pa so v zelo malo krajih narasle. Morje je bilo nemirno ali razburkano. Dunajska vremenska napoved za nedeljo. Nobene bistvene spremembe. Mrzlo vreme v večjih nižinskih kotlih megla.

Naši kraji in ljudje

Spomenik kralja Petra v Ljubljani

Ljubljana, 20. dec.

Po lanskoletnih časopisnih polemikah o spomeniku kralja Petra je izgledalo, da ne bo časa še ne bo misliti na ureditve zamisli in to iz več razlogov. Menda je bil najvažnejši pomanjkanje zadostnega denarja, nič manj pa desetine različnih mnenj o obliki spomenika, prostoru, kjer naj bi stal, in pa o kiparju, bi bil sposoben takega dela.

Zato nas je kar iznenadila vest, ki je za včerajšnji dan napovedala ogled prostora, kjer je kipar Dolinar postavil improviziran spomenik v naravni velikosti. Ideja je hvalevredna in je nje namen, da pokaže, v koliko bi bil spomenik skladen z okolico

in pa višino vodnjaka z bleščečim sijajem belega marmorja.

Z nameravano postavitvijo novega spomenika pred magistratom bi se pokvarilo dvoje: estetski vtis Mestnega trga, ki ga baročni vodnjak kot središče, združuje v umetniško zaključeno celoto, novi spomenik sam pa bi bil kljub svoji monumentalnosti podrejenega vpliva na trg, katerega bi oropal enotnosti in originalnosti.

Pa denimo v kraj vse te pomisleke in predsodke! Ko bomo imeli spomenik kralja Osvoboditelja, se bodo prav gotovo vršile vse patrijotične manifestacije, parade in zborovanja pri spomeniku. Za take prilike je pa Mestni trg pretesen in neprimerno.

Improvizirani spomenik pred magistratom.

in v prostoru. Tako bi se še pravočasno preprečilo postavitev spomenika na nepravilni prostor, in tako zagrešilo estetsko neokusnost, ki jih je v mestu že čez mero.

Osnutek spomenika je res posrečen. V močnem pozicijski sedli lik kralja na žrebcu v naravni stoji. Okoli ramena imperatorski plašč, v roki žezlo — pravičen sodnik in vladar svojemu narodu. Spomenik s konjem pa bo za mesto še prav poseben okras, in bo med sedanjimi spomeniki glede umetniške zasnove posrečena sprememba.

Pri včerajšnjem ogledu so nekateri kritizirali spomenik v dobri veri, da je spomenik iz kamna v surovi izdelavi. V resnici pa je iz lesa, žakljevine in pobarvanega mavca in služi le spredaj navedenemu namenu. Bodimo prepričani, da bo Dolinar spomenik izvršil tako, da bo mesto in mi vsi ponosni nanj. Vprašanje pa je, ali je mesto pred rotovžem primerno za spomenik kralju Petru. Tako, kot so postavili improvizacijo včeraj, je spomenik kratkoročno nemogoč. Porinili so lik v nizke stopnice skoro pod zadnjo arkado, da izgleda, kot bi prihajal jezdec izpod nizkega oboka. Poleg tega zastavlja skoro ves pločnik in raztrga stopnišče z obočjem, ki je najlepši del poslopja. Čuli so se glasovi, naj bi se že sedaj preneza postavitev znižati še za eno stopnico. Tako bi stal konj skoro na cesti in spomenik bi bil brez dominirajočega vtiska nad okolico.

Za sedaj določeni prostor je pa tudi izven vsake osi in žarišča Mestnega trga. Nezmislno je govoriti o nekakšni protuteži in ravnotežju z Robbovim vodnjakom. Še sedaj, ko je vodnjak opazen z lesom, se čuti, da je on središče trga in bi bil spomenik sprito njegova dobesedna pošta. Upoštevajmo pri tem še mračni barvi hiš in spomenika, ki padeta skupaj

ven. Nedvomno dobimo v nekaj letih tudi novo mestno hišo in bo stari rotovž ob svoj pomen kot sedež uradov mestne uprave.

Kaj je naše mesto res tako ubogo na primerljivost? Zadnja leta se je Ljubljana zelo razširila, pozidale so se velike mestne četrti in ni nobenega razloga, da bi postavljali nove spomenike v zatrpene stare mestne dele. Oglejmo se po drugih primerljivostih. Vse primerneje prostor za spomenik, kot je namenjeni pred magistratom, bi bil pred Narodnim domom. V neposredni bližini so in se še grade stavbe in palače modernega sloga, v kratkem se prične v bližini graditi pravoslavna cerkev in se bo tlakoval Bleiweisova cesta, ki bo ena najširših in najlepših cest v mestu. Že sedaj se vršijo tam vojaške parade in kako svečanost bi se bilo, ko bi zrl na zmagovalno vojsko kralja Osvoboditelja in bi s tako ponosno zavestjo korakala mimo njega naša armada. Trubarjev spomenik, ki je eden najlepših, kar jih imamo, se bo moral prestaviti na primernejši prostor; sedaj stoji prav v nemaru, kot bi ga bilos ram prostora in se skriva za smrečje... Kaj pa prostor na križišču Bleiweisove, Rimske in Tržaške ceste? Na visokem podstavku, ki je Dolinarjevemu spomeniku edino primeren, bi ga videl vsak, kdor pride s te strani v mesto. Obrnjen s čelom proti zapadu, bi imel spomenik lepo gledišče še z južne in severne strani.

Ali pa prostor pred obrtno šolo, če bi se primerno reguliral. Primerno mesto bi se morda našlo tudi na Masarjkovi cesti, kjer se grade najlepše palače. Šablono spomenika imamo, prestavimo jo še na navedene kraje in odločitev ne bo težka. Naglica pa ni nikjer prida, najmanj še v tem slučaju, ki je zadeva vsega naroda.

C. S.

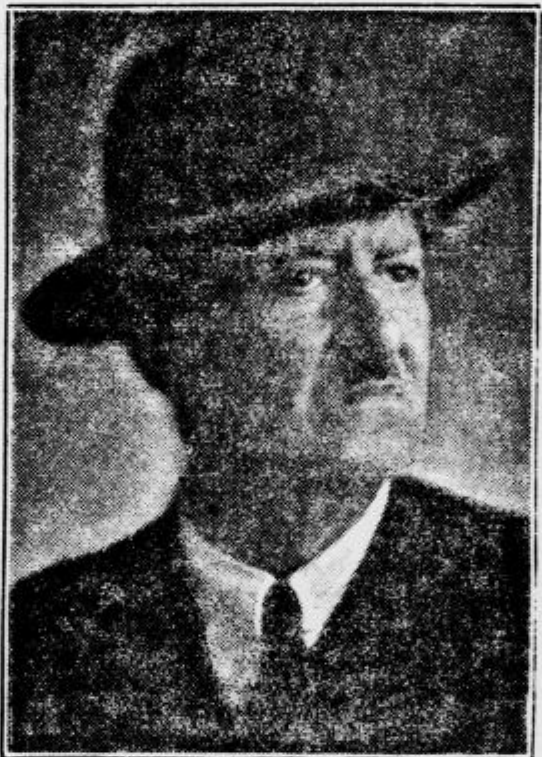
Rafko Salmič umrl

Celje, 20. decembra

Pred dvema mesecema smo se v našem listu spominjali v obširnem članku 60. letnice jubileja zavednega celjskega obrtnika in najboljšega mojstra na diletantskem odru g. Rafka Salmiča, zlatarja, draguljarja in urarja v Celju. Iz razgovora z njim smo prinesli približno sliko njegovega plodovitega, nesebičnega življenja, ki se je tikalo njegovega javnega udejstvovanja predvsem v društvenem in na odrskem delokrogu. Tedaj smo zapisali naslednje besede: »Salmičev dan še ni dosegel večera, čakajo ga še mnoga prijetna leta med prijatelji in sodelavci in predvsem ob njegovi prijazni gospe Ani, zvesti spremljevalki skozi njegovo življenje.«

Danes dopoldne pa je nepričakovano smrt zamahnila s svojo koso in pokosila žilavega kraškega orjaka Rafka Salmiča v 61. letu starosti. Dopoldne ob 9.45 je prenehalo biti njegovo zlato nacionalno slovensko srce. Rodil se je pokojni Rafko Salmič 12. septembra 1870. v Postojni. Že kot otrok je nastopal z uspehom na domačih zabavah v spevoigrah. Ko se je učil svoje obrti v Ljubljani, je leta 1885. posekal s pokojnim Antonom Verovškom dramatično šolo v starem gledališču, ki jo je vodil pokojni Borštnik. Prišel je nastopiti v gledališču in po tujem požaru v čitalnici. Sodeloval je tudi na najrazličnejših narodnih prireditvah po vsem Krašu. Leta 1899. se je naselil v Celju, kjer je otvoril lastno trgovino in delavnico v Narodnem domu, kjer obstoji in procvita še danes. Za življenje celjskih Slovencev je pomenila naselitev Rafka Salmiča v še takrat pomenčurjenem mestu velikansko pridobitev. V obrambnem boju za narodne pravice je bil vedno neizprosno, dosleden bорец. Letos je prebil težko bolezen, o kateri so domnevali, da ne bo zapustila nevarnih posledic. Toda usoda prede svojo nit z neusmiljeno strogostjo. Pred 14 dnevi je moral oditi v tujakšno bolnico, toda počutil se ni baš slabo. Še snoči je bilo njegovo stanje subjektivno prav dobro. Prebil je večer v živahnem veselju pogovoru s svojo soprogo. Davi pa je nepričakovano zapadel v agonijo, iz katere se ni več prebudil. Ob 9.45 je za vedno zatnil svoje oči.

Na deskah, ki predstavljajo svet, doslej med diletanti Slovenci še nismo imeli močnejše osebnosti in večjega mojstra od Rafka Salmiča. S celjskega mestnega gleda-

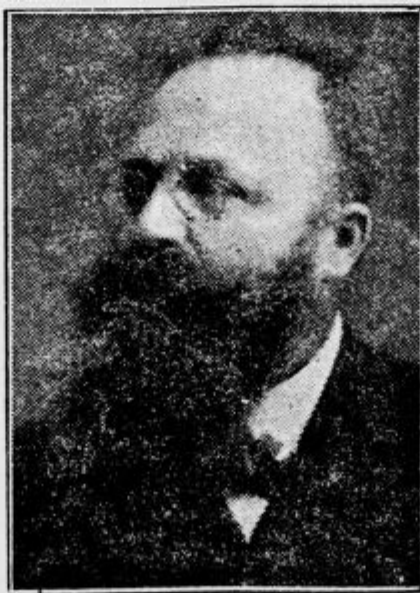
lišča je danes zavihrala črna zastava v znak žalovanja po dolgoletnem predsedniku in častnem članu Dramatičnega društva v Celju. Vsa celjska, narodna obrambna, ključna in dobrodelna društva žalujejo za svojim dolgoletnim članom, ustanoviteljem, predsednikom, častnim članom itd., pa tudi v vustah starih sokolskih borcev je zazijala globoka nenadomestljiva vrzel. Težko je odjeknila njegova smrt po poljih in gozdovih ter v zeleni bratovščini kjer je bil Rafko duša. Najtežje pa je seveda prizadelo njegova rodbina. Pokojnega objokujejo zvesta soproga Ana, hčerka Anica sinova Rafko, uradnik v veliki tvornici Drniš pri Splitu, in poročnik naše vojsne mornarice Savo.

V ponedeljek ob 16. bomo spremili nepozabnega Rafka Salmiča na njegovi zadnji poti na celjsko okoliško pokopališče, kjer bo sanjal svoj zadnji sen v rodbinski grobnici poleg svojega nad vse ljubljene sinčka Borisa, prerano umrlega l. 1924. v cvetu mladosti 15 let. Težko prizadeti rodbini naše in vse javnosti najgloblje sožalje, nepozabnemu Rafku Salmiču pa kličemo: »Večnaja mu pamjat!«

Francu Matjašiču v spomin

Ptuj, 20. decembra

Na svojem lepo urejenem domu na prijaznem gričku za ljudskim vrtom v Ptujju je izdihnil 8. t. m. sveto blado dušo višji

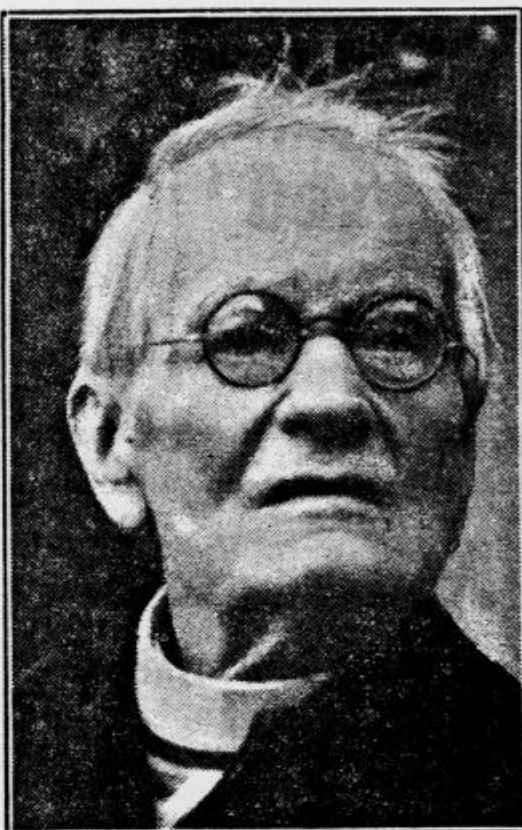

vinarski nadzornik v pokopu g. Franc Matjašič. Pokojnik je bil rojen leta 1864 pri sv. Lovrencu v Slov. goricah. Šolal se je v Ptujju in Mariboru strokovne študije pa je dokončal v Klosterneburgu. Kot ekonom je služboval na raznih veleposestvih na Hrvaškem, potem pa je postal učitelj sad-

jerejske in vinorejske šole v Mariboru. Leta 1890. je prišel v naše mesto kot tehnični vodja dela za zatiranje trtne uši. Iz Ptujja je bil premeščen v Gradec, kjer je dosegel čin višjega vinarskega nadzornika. Ob preobratu se je takoj posvetil službi domovine ter je služboval v Mariboru, dokler mu ni poverila deželna vlada referata za vinarstvo in kletarstvo pri kmetijskem poverjenstvu v Ljubljani. Tudi ko je stopil v pokoj, ni popustila njegova neumorna delavnost. Ko so ptujski Slovenci prevzeli olepševalno društvo, se je pokojnik zavzel z vso vnmemo te važne ustanove. Kot predsednik društva se je z vso vnmemo in marljivostjo lotil najtežjega dela. Temeljito je popravil švicarijo, peč-pota, ograje, mostove, drevorede itd., dasiravno društvo od svojih prednikov ni prejelo nobene gotovine.

Na obronkih ljubljenskih Slovenskih goric počiva sedaj svoj večni sen blaga duša, ki si je pridobila po svojih izrednih vrlinah časten spomin med nami.

Prelat Tomo Zupan

obhaja danes na Okroglem pri Kranju svojo 91. letnico. Njegovo ime je znano široko naše domovine. Jubilar je narodni vzgojitelj in pobornik družbe sv. Cirila in Metoda. V njegovo počastitev mu je včeraj »vredila podružnica CMD podokolec« s pomočjo »Zarje«, da se mu z lenim petjem nek. ko oddolži za njegovo veliko ljubezni polno delo za narod. S podrobno prodajo blaga CMD, pri kateri je gorenjska mladina med seboj tekmovala, zlasti pa deklce osnovne šole in gimnazije v Kranju, je podružnica nabrala ponovno za sklad Tomo Zupana 1000 Din.

Se na mnoga leta naš dobri prelat!

Za Božič in sveti večer

razne delikatese, čaj, rum, Cognac, namizna, butelčna in originalna španska desertna vina, likerji, Champagner, Sekt itd. pri Fr. Kham, Ljubljana, Miklošičeva 8. Prepričajte se osebno o cenah in kvaliteti

Sejmske prigode

Ljutomer, 19. decembra.

V blato in brozgo so sejmarji postavili svoje stojnice, razložili raznovrstno blago ter čakali na kupce, ki so se res v precejšnjem številu nagrnili od vseh strani. Saj je to zadnji sejem pred božičnimi prazniki, ko treba nakupiti to in ono za gospodarstvo, pa tudi za praznike ter za to pobrali zadnje kovače iz omare. Pošteno kupčije je bilo še precej, dasi se gospodari in gospodinjice niso spuščali v večje kupčije, ampak kupovali le najpotrebnejše. Razen poštenih sejmarjev pa se je natoplo tudi precej sode, ki je nameravala v gneči šariti po svoji tatinski navadi ter oskubiti nepazljive kupce in prodajalce. Tako je neki prefriganec tam od žitornih Vinkovcev postavil na trgu svoje tarobno kegljišče ter obetal uro vsakemu, ki bi imel srečo. Ljudje so obdudovali njegovo spretnost, s katero je preobračal keglje in vabil srečolovce, in okrog kegljišča je nastala precejšnja gneča. In v tej gneči je dobrodrušnem, nič slabega slutem kmetu izginila denarnica s 600 Din — tudi drugi so se jeli pritoževati, da jim nekdo izprazni žepe, ed ljudmi sta se prerivala tudi dva tuja, ki sta se vedla tako sumljivo, da so ju orožniki prijeli. Bila sta poslovna brata s srečnosnega kegljača od Vinkovcev, ki sta izrabljala gnečo krog kegljišča ter segala stricem in teticam pridno v žepe. Vsa tropersna detelja je romala v zapor. Da, da — vinkovačke metode se povsod ne obnesejo.

Pod velikimi šotori so prekmurski »sabolci« ponujali najmočnejše in najfinejše storjene obleke, ki »pašejo« vsakomur. Pridno so moške poskušali zimske suknje s pravim bobrovim ovratnikom iz »zavečje« kože ter barantali na žive in mrtve. Neki pa so suknje molče pomerjali in molče so tudi z njimi odšli. Toda roka pravice jih je spoznala po novi suknji, ko so že sedeli v gostilni, in trije suknjarji so šli za kegljači.

Drugod zopet so neki kramarji prodajali suknjo za moške obleke tako poceni, da so kmetje pridno segali po njem. Ko pa so se domov grede še oglašili v tem ali onem »štacičnic«, so presenečeni zvedeli, da bi isto in še boljše blago lahko dobili pri domačih trgovcih še ceneje in da jih je jezilo, krošnjar pošteno ocenil, ko jim je prodajal na videz dobro blago »tak strašno falc«. Saj se ne vrne nikoli več: v žepu ima denar — kmet pa priko blago.

Pri takem poslu ni čudež, da se oglašajo želoce in terja svojo prirojeno pravico. Tako je tudi ciganka Švarc sledila poveli svojega telesnega gospodarja ter krenila v hotel Herndl. Tam ga je potolažila z »je-lom in pilom«, in ko je čutila, kako se ji vračajo moči, je hotela prav skromno izginiti. Skoro bi se ji posrečilo to tiho slovo, toda potrebljivi gostilniški duhovi niso vneti za take finešne občejanja: poklicali so stražnika s pendrekom in ciganka se je sicer sita seznanila z neslutnim komfortom naše občinske »kajhe«, odkoder so jo pozneje pospremili v nič manj udobno sodniško ječo.

Ker je Božič blizu, so bila na trgu že božična drevesca. Tudi po teh je seglo

palmira milo

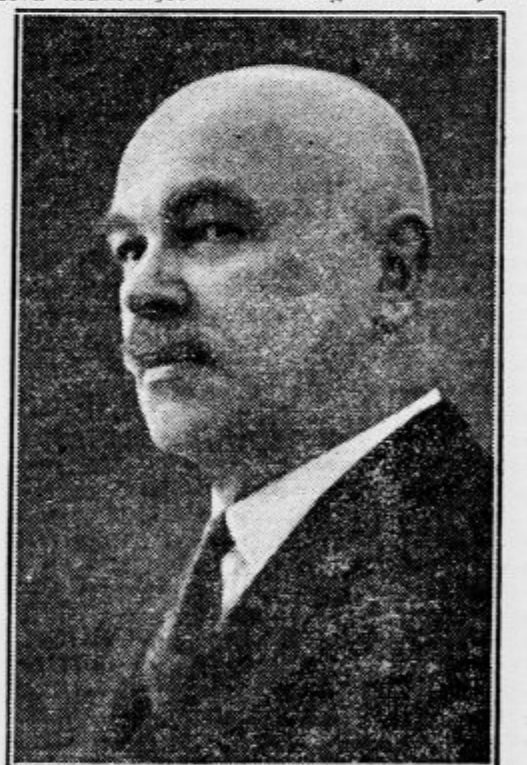
lepo rodi in zdravlju godi

budno oko pravice ter dognalo, da so nekatera zrasla v sosedovem gozdu. In tudi tu bo še najbrž sodišče izpregovorilo tehtno in odločilno zadnjo besedo.

Dovolj je bilo senzacij na sejm — okrog cerkve pa stoji že več dni stojnice kramarjev; ti slede zvesto zgovornim misijonarjem, preganjevalcem »bele kuge«, ki so prišli k nam iz vaških Križevcev in so namenjeni dalje v velikomestni Ormož.

Jubilant Ivan Samec

Petdesetletnico trgovanja in dvajsetletno lastništva ugledne ljubljanske trgovine praznuje g. Ivan Samec, predsednik Društva industrijev in veletrgovcev v Ljub-

ljani. Jubilar je že 50 let trgovec v eni in isti hiši. Njegova trgovina je v okras Ljubljane, njegovo delovanje v trgovskih krogih pa je izredno zaslužno. Uglednemu in zaslužnemu jubilaru želimo še mnogo srečnih let.

Za božič daruj peč

Darilo, ki nič ne stane, ker se izplačuje samo od sebe.

BOŽIČNA PRODAJA

samo od 6. XII. do 6. I. proti gotovini

z 10% božič. popustom

ali na

ugodna obročna odplačila.

»ZEPHIR« d. d. — SUBOTICA

tvornica peč in emajla.

Samoprodaja:

za Ljubljano: BREZNIK & FRITSCH;

za Celje: D. RAKUSCH;

za Maribor: PINTER & LENARD.

ZEMILJA SOLNCA

Pride v

Elitni kino Matica

Leharjeva opereta z Richardom Tauberjem

Ob grobu zaslužnega železničarja

Ljubljana, 20. decembra.

Bricko je pretresla ... t. m. naše železnice vest, da je smrt ugrabila Pavla Dežmana, kontrolnega strojevodjo državnih železnic. Kdo izmed železničarjev v ožji in širši domovini ga ni poznal? Kot ustanovitelj in dolgoletni predsednik, v zadnjem času na častni predsednik Društva

strojevodij. Jedinstvo je, oblaštne uprave Ljubljane, je pokojnik vneto zavzemal in se zadeve državnopravnih ustanov, železničarstva sploh, posebno pa še svojih

tovaršev strojevodij. Tem zadevam se je posvetil z vsem svojim bitjem, bil je neumorno delaven in skrajno požrtvovalen. Zodi teh vrlin si lahko tolmачimo veliko bol jugoslovenskih strojevodij od slovesu od svojega dobrega in dragega tovariša.

Kdo bo našega nekdanjega nadomestil v tolikih stanovskih organizacijah ter narodnih in kulturnih društvih in kdo bo še zmožni na tem polju toliko energije in požrtvovalnosti? Težka, pretežka izguba je Dežmanova smrt za železničarje, bricko, prebrdko pa je posegla kruta usoda tudi v rodbino kjer oplakuje soproga s štirimi nepreskrbljenimi otročki blagega moža in rednika. Smrt je ustavila blago srce, polno sočutja in ljubezni in ko ob preranem grobu oplakujemo veliko izgubo in sočustvujemo z družino, se globoko zavedamo, da nam pokojnik ne bo ostal samo v častnem spominu, temveč tudi za vzor po svojih vrlinah in zaslugah.

Pri hripi, bronhitisu, vnetju mandljev, plućnem katarju, zasluženosti nosu, sapnika, požiralnika in jabolka, obolenjih oči in ušes, skrbimo za to, da čisto očistimo temeljito želoce in črevo z uporabo naravne »Franz Josefovae grenčice. Znameniti strokovnjaki za nego zdravja svedočijo, da »Franz Josefova« voda dobro služi tudi pri šenu in drugih mrzlih nalezljivih boleznih. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Desetletnica Šentjakobskega gledališkega odra

Kronist, ki bo beležil zgodovino slovenskega gledališča, njegovega razvoja, bitja in žitja, bo moral vsekakor razglabljati tudi o postanku, razvoju, stremiljenju in pomenu Šentjakobskega gledališkega odra. Doba 10 let prav za prav ni velika. Za obstoj diletantskega odra, ki deluje ves ta čas z nezmanjšano voljo in stremiljenjem po umetniškem izpopolnjevanju, pa pomeni mnogo. Utemeljitelja ideje postanka in ustanovitve Šentjakobskega gledališkega odra sta bila Rudolf Binter in Viktor Markič. Rudolf Binter je bil prvi predsednik, Viktor Markič prvi tajnik in Drago Mohorč prvi blagajnik v decembru leta 1920. ustanovljenega Šentjakobskega gledališkega odra, ki je dobil svoj skromen domicilij v Florijanski ulici št. 27/L, kjer domuje še danes.

Igralski kader so tvorili večinoma privatni in državni uradniki: Blažič Ante, Brihta Karol, Bučar Danilo, Cesar Ivan, Gnidovec Ante (ki je bil nekaj časa tudi predsednik odra), Kit Ivo, Klemenčič Savo, Markič Viktor, Musič Zoran, Ogrin Rajko, Podreberšek Stanko, Ravnikar Vekoslav, Rebolj Hinko, Sanein Modest, Svajger Sla-

Rudolf Binter

vo, Zupančič L., Arh Julka, Debelak Marinka in Vera, Debeljak Darinka, Ham - Bučar Metka, Jerajeva, Koščakova, Kovačič Anita, Lapajne Olga, Lavrenčič Anita, Markič Slava, Martelane Zora, Ocepek Mila, Petrič Maša, Stor Manica, Viherjeva, Weber Minka in drugi. Kot režiserji so fungirali: Bučar Danilo, Cesar Ivan, Gnidovec Ante, Markič Viktor, Ogrin Rajko in Ravnikar Vekoslav. Prva uprizoritev je bila dne 9. junija 1921. Igrali so Strindbergovo dramo »Polikanc« v režiji Ogrina Rajka. Sledila ji je uprizoritev za uprizoritvijo.

V teku leta so bila častno zastopana dela slovenskih avtorjev: Askerca, Cankarja, Finžgarja, Funtka, Govekarja, Jurčiča, Ketteja (recitacije), Kmetove, Komanove, Kraigherja, Laha, Miltinskega, Novčana, Remeca, Zupančiča (recitacije) in drugih. Slovenska dela so med drugimi predstavili naslednji avtorji: Čehov, Donadini, Dubicki, Gogolji, Nušič, Petrovič, Tučič in Zapolska. Neslovenska dela so bila zastopana predvsem po avtorjih: Bernstein, Goet, Halbe, Knoblauch, Molnar, Pagnol - Ni-voix, Strindberg, Wallace, Wilde in Wildgans. Dovolj imen, ki jamčijo, da je odbor resno stremel za tem, da verno prikaže kulturne vrednote v kolikor mogoče prostrani oddaljenosti od diletantizma.

Ko je v seziji 1922/23. pristopil k odru Pogorelec Karol, današnji režiser in artistski vodja Šentjakobskega gledališkega odra in ko se je odboru posrečilo pridobiti

Viktor Markič

in sodelovanju tudi režiserja Narodnega gledališča v Ljubljani Škrbinška Milana, je duhovni podvig v obilježju umetniške avtoritete vidno zažarel v pravcu umetniškega udejstvovanja. Milan Škrbinšek je znal dvigniti skrivne zaklade ter opredeliti delovanje posameznika in celote. Iz tal so vzrasli novi talenti: Kosak Milan (današnji predsednik odra in režiser), Blaž Franjo, Škerl Pero (ki se je zadnje čase udeleževal tudi kot režiser), Lavrenčič Albert, Moser Janko, Petrovič Miran (režiser), Čuk Jože (današnji tajnik odra), Wrischer Ervina, Pire Gita, Baranova in Gorjup Albina.

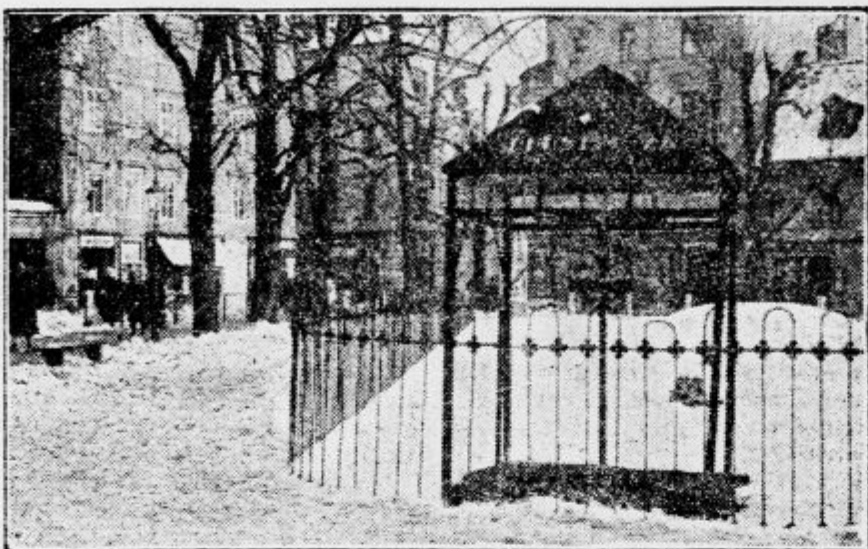
Do danes beleži Šentjakobski gledališki oder, ki se udeležuje tudi v »Radiu-Ljubljana«, 323 uprizoritev! Koliko dela, požrtvovalnosti in truda je zastopanje v teh številkah, si lahko predčimo, ako pomislimo, da je to ogromno delo izvršila neplačana amaterska družina izven svojega poklicnega okolja! Ljubzen do gledališke umetnosti in želja, da se ž njo v prosvetnem preporodu seznanijo in jo vzljubijo i najširše plasti naroda, to so bili tisti motivi, ki so jim narekovali, da vztrajajo, in so tisti biseri, ki danes tem bolj odlikujejo to idealno družino. Svoji kulturni misiji se je Šentjakobski gledališki oder častno oddolžil predvsem tudi z množičnimi gostovanji in propagandnimi turnejami po deželi in drugih mestih: v Zagrebu na Tuškancu, Črnomlju, Novem mestu, Kranju, Škofji Loki, Višnji gori, Rogški Slatinji, Zagorju ob Savi, Mojstrani, Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru, Viču in Mostah. Nekajkrat so gostovali z uspehom tudi v ljubljanski drami.

Ponosen je Šentjakobski gledališki oder tudi na dejstvo, da je iz njegovih vrst izšlo že dokaj igralcev, ki so pozneje postali poklicni: Ivan Cesar, ki je danes odličan član

Narodnega gledališča v Ljubljani; Modest Sanein, ki se z uspehom uveljavlja v ljubljanski drami; Franjo Blaž, član Narodnega gledališča v Mariboru; Manica Storožica, ki je sedaj angažirana v Nemčiji, in Anita Kovačičeva, ki je bila takisto več let članica mariborskega gledališča. Nekaj sezon sta bila člana ljubljanske drame tudi

Darinka Debeljakova in Viktor Markič. Ob desetletnici želimo, da bi zaslužni Šentjakobski gledališki oder še mnogo let deloval v dosežani smeri in zbral okrog sebe vedno več novih, mladih sil, ki se jim hoče gledališkega dela. Občinstvo pa naj bi to plemenito prizadevanje podpiralo moralno in gnetno!

Nove krmilne hišice za tičke

Društvo za varstvo živali je letošnjo zimo razpostavilo po mestu nove krmilne hišice, ki so v primeri s starimi res luksuzno grajene. Pod streho, ki pokriva dva kvadratna metra prostora, stoji pladenj, poln dobre ptičje krme. Prostor pod streho je vedno zelen in pozabljejo ptički tu-

di tisto krmo, ki se razsiplje po tleh. V strehi, ki je zgoraj zadelana krog in krog s steklom, pa bodo imeli varno zavetje pred snegom in hudim mrazom. Društvo je za varstvo ptič lepo poskrbelo tudi za hudo zimo, za kar se bodo živalice v poletju na svoj način oddolžile.

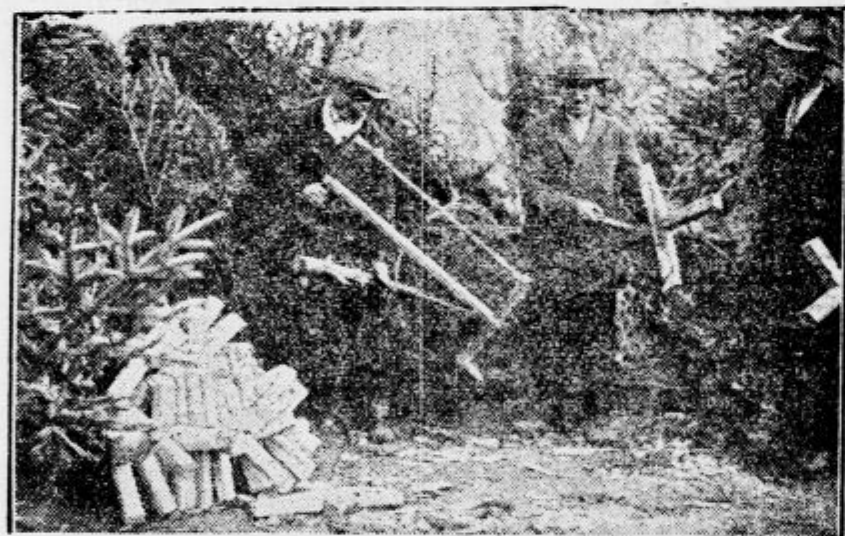
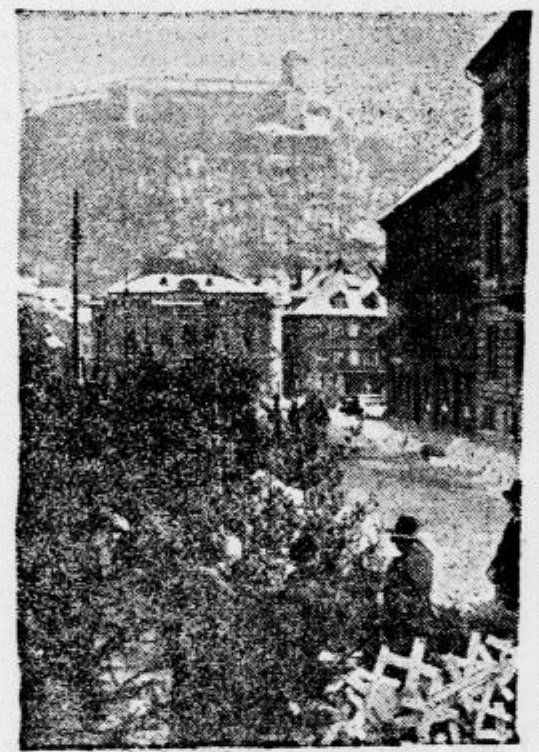
Božič na Kongresnem trgu

Dvakrat v letu je na Kongresnem trgu sejum, ki ga obišče skoro vsa Ljubljana. Miklavžev teden ga zastavijo kramarji s stojnicami, deset dni pred Božičem se pa ves trg spremeni v smrekov gajček. Od Uršulink pa do kina Matice stoji v ravnih vrstah v enakomernih razdaljah, tako pregledno, da kupec kaj kmalu najde primeren smrečico. Sedaj, ko je trg lepo tlakovan in ni več blata, je med drevesci kar prijeten sprehod, zato je te dni tam vse polno ljudi, tudi takih, ki ne kupujejo. Vseokrog je razširjen prijeten duh po svežem smrečju — najlepši prostor za sestanke zaljubljenih študentov.

Brez vidne kupčije stoji gozdček vse dni do praznikov. Poslednje dni se pa hitro redči in na dan pred praznikom skoro ni dobiti smrekove vejice. Prodajalci radi pustijo par dinarjev, da je kupčija prej vkraj.

Prejšnja leta je prodaja božičnih drevesec precej škodovala mlademu gozdiču. Sekali so kar tja v en dan, precej pa so jih osekali kontrabandari. Sedaj pa je za sekanje in prodajo potrebno uradno dovoljenje, da se tako prepreči škodljivo uničevanje mladega drevesja.

V Rusiji, kjer so za božič porabili ogromno število mladega smrečja, so sekanje sploh prepovedali in tako zaščitili svoje gozdove. Pri nas pa se za staro navado po-

seka letno precej tisočev mladih smrečic. Če računamo, da ima skoro vsaka rodbina svoje drevesce, se jih proda v Ljubljani približno 10.000.

Na zgornji sliki je Kongresni trg spre-

menjen v smrekov gozdček, spodaj so pa prodajalci, ki opremljajo drevesca s postavki. Manjkajo le še obeski, in zlate, lesketajoče dobrote po vejicah, pa bo veliko božično veselje.

Začetek zimske sezone

Kranjska gora, 20. decembra.

Sneg je za mesta pričetek nesreče, skrbi in nevarnosti. A gorje našim planinskim prebivalcem, če bi sneg samo eno zimo pozabil nanj! V gospodarskem oziru bi čutili še dolgo na sebi pomanjkanje snega, še bolj pa v gnetnem oziru. Živina bi imela svoj neprostovolni štiridesetdanski post kljub temu, da je visoko na gorskih senožetih nakopičene vse polno najboljših krme, ki je brez snega ljudje nikakor ne morejo spraviti v dolino. Zaradi tega je pri nas ljudi že pričelo skrbeti, ker snega ni bilo od nikoder, dasi se je že večkrat napovedovalo. Te dni je zapadev v resnici in skrbi je konec, čeprav ni padel v toliki meri, da bi v vseh oziirih zadovoljeval domačine, a je zadovoljil naše smučarstvo. Začetek je vendarle dober in popolnoma dovoljen.

Pričela se je sezona planinskih voženj in sportnega smuka. Obe panogi sta zanimivi od vseh strani, dasi je prva nevarnejša in se vrši samo iz praktičnih ozirov, dočim je druga samo zabavna in sportnega

pomena. Vožnje po strmih, včasih popolnoma oledenelih potih so vratolomne in zahtevajo v svoji stroki popolnega mojstra. No, mojstri so pa vsi naši ljudje, ker so privajeni temu poslu že iz otroških let. Kdor ne pozna teh voženj, bi se mu ježili lasje na glavi, če bi jih opazoval. Po navpični strmini divjajo sami, visoko naložene s senom, vodi jih od spredaj za krivine človek, a ne sedi na saneh, temveč se drsa pred njimi in se s hrptom upira v tovor. Čudovita je praktičnost teh voznikov, niti za trenutek ne omahne voznik, pa najsi šinejo sani kakor blisk tik nad prepadom. A vožnje morajo biti, ker drugače ne morejo spraviti sena z visokih senožet in tudi drve ter lesa, ki leži pripravljen vse poletje visoko nad skalovjem, kamor more človek priti le po snegu in s sanmi. Sneg igra torej veliko vlogo v gospodarskem življenju našega planinskega človeka, ker brez snega bi moral pretrpeti mnogo hudih nepravil, ki bi skrajno obteževale njegove, že po naravi sami težke razmere.

Sezona planinskih voženj bo v kratkem v polnem razmahu; vzporedno z njo se bo pa razmahnil zimski sport, ki je bil letos prav do sedaj popolnoma mrtev, ker ni bilo nikakih snežnih ugodnosti. Kranjska gora se je kolikor toliko pripravila za smučarsko sezono; organizirala je več tekem ter ustanovila tudi tečaj za neizvežbane ter napol izvežbane sportnike, ki se prične 25. t. m. pod vodstvom g. Klofutarja. Razpolaga tudi s prav dobro in moderno napravljeno skakalnico tik nad vasico. Mimo tega je preskrbljena tudi z zadostnim številom kurjenih sob, če že ne v hotelih, pa po privatnih hišah, ki so se v zadnjem času skoro vse preuredile tako, da lahko poleti in pozimi sprejemajo pod svojo streho vse, tudi razvajene goste. Zaradi tega pričakujemo brez skrbi, da se bo to zimski sport razvil z vso živahnostjo kljub slabi perspektivi, ki se je nam kazala prav do zadnjih dni, in kljub temu, da bodo tudi drugod

Čuvaj Tvoje lepe zobe

da Ti vedno ostanejo zdravi in beli kot biser. Vzemi za dnevno nego edino

Sargov
KALODONT
Lepši zobje

snežne razmere skoro gotovo prav ugodne.

Kar se tiče izvajanja zimskega sporta, je Kranjska gora v tehniškem oziru ostala prav na isti stopnji, ki jo je zavzemala lani. Presenetila nas ni z nobeno novo zanimivo atrakcijo, ki bi privlačevala sportni svet. To pa ni prav in tudi umestno ni, ker bi Kranjska gora prav lahko vsako leto izmenadila zimske sportnike z novo senzacijo. Dasi so vrške in pišenske partije nad vse zanimive in najprikladnejše za zimski sport vendar bi bilo že skrajno potrebno, da se svetu odpro in pokažejo novi smučski tereni, ki so popolnoma neznani in sportniki niti ne vedo zanje. Seveda bi to odkritje zahtevalo težke gnetne žrtve, ki pa bi bile stoterj poplačane. V kotlini med Prisankom

in Skrlatico se razprostira ogromen teren, ki je kakor zanalašč ustvarjen za zimski sport. A izogiba se ga vsak, ker je preveč od rok in ni nikjer potrebnega in takega zavetišča, kot ga ima rateška Planica. Že pred leti projektirana in od podružnice SPD idealno ustanovljena koča se pač ne more realizirati, ker naš svet nima smisla in volje, da bi priskočili na pomoč še tako nujni in splošnosti potrebni stvari.

Ravnokar padli sneg nam je prorok, da se bo pri nas tujski promet razvil prav ugodno in bo številčno presegal lanskega. Zimsko sezono bo oficijelno otvorila medkлубska smučska tekma, ki jo priredi tukajšnja podružnica SPD v nedeljo dne 28. decembra.

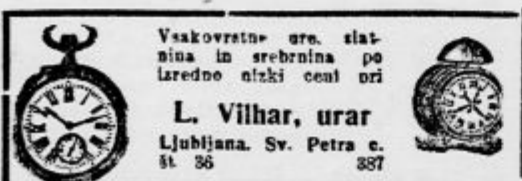
Novo tenorsko godalo

Ljubljana, 20. decembra. Danes zvečer bo v dvorani Glasbene Matice igral kvartet v do sedaj neobičajni sestavi: I. violina Pfeifer, viola prof. Ivančič, celesto Bajde in čelo B. Santel. Preveliko višinsko uglasitev med violi in čelom so skušali glasbeniki izenačiti na več načinov, tako da bi bilo razmerje kot pri mešanem vokalnem kvartetu: sopran, alt, tenor in bas. To stremiljenje za idealno sestavo godalnega kvarteta sledimo že skoro 200 let v preteklost. Izdelali so manj-

še čeloviole in večje viole, pa ne prvo ne drugo ni popolnoma odgovarjalo zahtevam.

Naš goslar Mušič pa je sedaj izdelal instrument, ki baje popolnoma odgovarja tej idealni sestavi godalnega kvarteta in danes zvečer bodo imeli kritični glasbeniki priliko, da se o tem prepričajo. Kvartet bo igral Beethovnov Adagio iz kvarteta op. 18. št. 1. Primerno razlago in predavanje pa bo podal prof. Saša Santel.

Do torka

zvečer

prinešene obleke v kemično snajenje in barvanje ter pranje in svetlokanje perila izgotovi sigurno do praznikov tovarna

17671 **JOS. REICH**

PERJE

kokošje, purje, gosje, naravno in s strojem čiščeno, dobavlja v vsaki množini

E. Vajda, Čakovec

Telefon številka 59, 4, 3, 60.

Samo še danes ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

Kalvarija Lady Jovane

Film velike ljubavi in sreče!

María Corda in Milton Sills

Kino Ljubljanski Dvor

Domače vesti

* Zanimanje za knjige Vodnikove družbe je tako veliko, da je prva naklada »Vodnikove pratike«: že pošla. Ker pa je povpraševanje po knjigah VD še vedno veliko, se je družbin odbor odločil, da priredi drugo izdajo »Vodnikove pratike«, ki izide v kratkem. Druga izdaja bo seveda obsegala samo nekaj sto izvodov. Kdor bi torej še hotel imeti letošnje knjige, naj se nemudoma prijavi odboru po dopisnici ali pa najbližjemu poverjeniku in pošlje članarino 20 Din (odnosno 27 Din po pošti), ker drugače kasnejše knjig sploh več ne dobi. Ekspedicijske knjige se je zaključila in poverjeniki imajo letošnje knjige že v rokah.

* Službeni list banjske uprave Dravske banovine objavlja v 44. številki med drugim: razglas o seji ministrskega sveta z dne 11. t. m., v kateri so ministri podali svoja poročila o potovanjih po državi. Ministrski svet je vzel v pretežno vsa vprašanja v teh poročilih in izdal poednim resortnim sprejel sklepe in izdal poednim resortnim ministrstvom navodila, ki jih objavlja »Službeni list«. Nadalje objavlja ta številka, zakom o državnem sodišču za zaščito države; pravilnik za časna zasedanja skladišč; zaščito razglas o državnih strokovnih izpitih v resoru ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje; uredbi o službenem razmerju zdravnikov zdravstvenih občin v Dravski banovini ter pravilnik o pobiranju občinske davščine na blagovni promet v mestni občini Maribor.

* Demisija prof. dr. Plemelja kot dekana Filozofske fakultete. Kakor znano, je bil za tekoče akademsko leto izvoljen za dekana filozofske fakultete ljubljanske univerze prof. dr. J. Plemelj. Ta dni je prof. Ple-

častnik. Podlegel je dolgotrajnemu bolehanju. Pokopali ga bodo jutri ob 15. na Smilnem pokopališču Blag mu spomin, žalujocim naše iskreno sožalje!

* Rasbergerjevi gramofoni. Večkrat je na Miklošičevi cesti v Ljubljani truma ljudí, ki kljubuje še tako slabemu vremenu ter vneto poslušajo gramofone znane Rasbergerjeve trgovine. V to znano trgovino se je napotil tudi član naše uprave, da kupi velik in lep gramofon kot božično nagrado za uganko za odrasle. Pri tej priliki je g. Rasberger že tretjič poklonil »Jutrovi« mladini lep gramofon, ki bo božična nagrada srečnemu rešitelju mladinske uganke Rasbergerjeve gramofonske plošče poljo po vsej Sloveniji, pridelo pa tudi preko meja prav tako, kakor se zbirajo iz vseh dežel v trgovini Sedaj so posebno na glas gramofoni His Masters Voice. Tudi oba za božične nagrade namenjena gramofona predstavlja nekaj izrednega v stroki pojokih plošč. Zato odrasli kakor mladi: v sredo jutraj takoj božično številko »Jutra« v roke ter na delo in v boj za prekrasne nagrade! Vsa navodila bodo v božični številki. Rešitve ugank bodo sprejemale vse podružnice in uprava »Jutra« v Ljubljani.

* Otvoritev Invalidskega doma v Splitu. V Splitu je bil predvčerajšnjim na svečan način odprt novozgrajeni Invalidski dom kralja Aleksandra I.

* Jugoslovanska kolonija v Franciji. Leta 1928. se je v Parizu ustanovila »Jugoslovanska kolonija v Franciji«, ki si je stavila nalogo, da zbere v en tabor državljane kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki bivajo v Franciji, da varuje njihove interese in da neguje med njimi stike medsebojnega spoznanja in tovarštva, da propagira interese jugoslovanskega naroda in države v Franciji v vsakem pogledu ter da propagira prijateljske odnose med Francijo in Jugoslavijo. Vsi naši državljani v Franciji se pozivajo, da se prijavijo tajništvo »Kolonije« in zahtevajo potrebne informacije. Dopise sprejema dr. Aleksander Arnatović, glavni tajnik, Pariz, Rue des Ecales 24.

* Jugoslovanska obrana se je osnovala v Clevelandu v Zedinjenih državah na p. o. testnem shodu proti grozni tragediji, ki jo preživljajo naši bratje v Južni Ameriki. Jugoslovanska obrana si je stavila nalogo, da obvešča ameriško javnost o krivicah, ki se onkraj meje gode našim bratom. V korist fonda novega obrambnega društva je clevelandsko dramatično društvo »Ivan Cankar« dne 7. t. m. v tamošnjem Narodnem domu uprizorilo dramo »Kajna«. Predstavi je prisostvovala skoraj vsa slovenska naselbina Clevelanda in okolice.

* Petrinović o Beogradu. Beograjski francoski tehnik »La Yougoslavie« objavlja izjavo, ki jo je njegovemu uredniku dal znani inženir iz Južne Amerike Fran Petrinović, ki se je v zadnjem času mudil v naši prestolnici. V tej izjavi pravi med drugim: »V zadnjih štirih letih, kar nisem bil v naši kraljevini, se je Beograd tako spremenil, da ga skoraj ni moči spoznati. To je čisto ameriški napredek. Beograd bo v bližnji bodočnosti postal vsemesto ter ne bo samo prestolnica Jugoslovenov, marveč tudi center vsega Balkana. Tako vsemesto bo pospešilo še hitrejši razvoj naše nacionalne kulture in naše civilizacije.«

* Naši v Ameriki. V San Franciscu v Kaliforniji so nedavno otvorili telovadnico »Izobraževalna in telovadnega društva« »Slovenija«. Nastopili so pri tej priliki tudi dijaki in več profesorjev kalifornijske univerze, ki so s tem dali priznanje napredku slovenske kolonije. — Proti koncu novembra se zvezne oblasti deportirale 120 inozemcev, med katerimi je bilo mnogo Jugoslovenov. Nekateri so bili deportirani zaradi zločinov, drugi pa zaradi nezakonitega prihoda v Zedinjene države. — V Milwaukeeju je umrl Josp Komar, doma iz Kokarja v Savinjski dolini. Pokojnik je bil v Ameriki trideset let, dolgo časa gostilničar, zadnja leta pa delničar »Six Point Realty Co.« v West Allisu, kjer so Slovenci postavili pol milijona dolarjev vredno poslopje. Zapuščala ženo in petero otrok. V Clevelandu je preminil Fran Bal, star 55 let, doma iz Prečine pri Trebnjem. V Ameriki je bival 33 let. Istotam je umrl Fran Zakrajšek, eden pionirjev clevelandске slovenske naselbine, po rodu iz Dvorske vasi pri Ribnici. V Ameriki je bil 27 let. Nagla smrt je zadela Janeza Blatnika, dolgoletnega gostilničarja v Clevelandu. Zadušili so ga strupeni plini v garaži. Doma je bil iz Zvrca pri Žužemberku. Zapuščala veliko družino. V Chicagu je umrl Gašper Tavcar, star 42 let, doma iz Krizne gore nad Šk. fjo Loko. Bolehal je dve leti na srčni napaki. V Steeltonu pa je izdihnil Janez Nemančič, doma iz Slame v vasi pri Metliki. V Ameriki je preživel 45 let.

* Triglavski dom na Kredarici bo od 23. t. m. do 6. januarja 1931 odprt in oskrbovan. Ta naša najvišja postopanka bo torej nudila prijetno zavetišče onim, ki želijo praznovati božične praznike in Silvestrovo v divni gorski naravi. V okolici Doma je krasen smučski teren in možni so tudi daljši in krajši izleti. Ker je v Domu postavljena nova velika peč, ki greje dve veliki skupni ležišči, je preskrbljeno za tople prenočišče večjemu številu gostov. Najprikladnejši dostop je po mostni stezi skozi Krmo.

* Dvodnevni kletarski tečaj se bo vršil 12. in 13. januarja 1931 pri banovinski tra-

PRAKTIČNA BOŽICNA DARILA

I. MAČEK
konfekcija za gospode in otroke
Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

nici in drevesnici v Pekrah pri Mariboru. Pouk bo teoretičen in praktičen ter traja dnevno od 8. do 12. in od 14. do 17. ure. Potrebni obiskovalci tečaja, ki izkažejo to s potrdilom pristojnega občinskega urada, dobe prispevek za hrano. Skupno prenočišče je brezplačno. Zanimanci, ki se žele tečaja udeležiti, naj javijo to najkasneje do 10. januarja upravi nasada.

* Huda nesreča v železnici KID na Javorniku je v četrtek popoldne domala uničila življenje 54letnega delavca Jakoba Miheliča. Delavec je nameraval pri težki prigrizalni z velikim železnim ključem pritriliti vijake. Zlezel je v kanal, preko katerega pa se premika sem in tja, gori in dol velika in težka železna dvigalna miza, katero je vodil delavec Ljotze Perbežar. Ker Mihelič ni opozoril Perbežarja, da ima opravilo v kanalu pod mizo in ker tuš Perbežar ni mogel videti in slišati Miheliča, je Perbežar dirgal mizo proti Miheliču in ga strašno pritisnil ob steno. Silen bolesteri kriki je odjeknil, nakar so dvignili delavci težko poškodovanega Miheliča iz kanala. Dobil je zaradi pritiska hudo poškodbo na levi nogi, stroj mu je naravnost posnel vse meso na levi meči do kosti in tudi desno nogo ima precej poškodovano. Zdravi se v tovarniški bolnici na Javorniku in bo, če ne nastopijo komplikacije, okrevaj. Krivda na nesreči ne zadene nikogar, bilo je pač zgolj nesrečno naključje.

* Aretacija sleparskega dežnikarja. Iz Little nam pišejo: Orožniki so aretirali nekoga dežnikarja, ki je jemal dežnike v popravilo, a jih ni vračal. Ko se je pojavil drugič in so ga prišli, se je izkazalo, da je po rodu Kropar in se piše za Andreja Reinharda, po poklicu pa je potujoči cigan. Ob sprejemu v tukajšnji jeletnišnici so mu zaplenili več dežnikov, katerih lastniki niso znani. S seboj je med Reinhard tudi več boljših ključ za dežnike.

VA LISTE IZREK PER POLJAK NA TRNO MESTO, DA GA PORABIMO ČISTO ŽALUČNO MARI... NEŽELJENO PREČITANJE IN NE POZABI PODPISATI!

je tibi želje za žojke iz:

1. foto Kurnara u pr. Vojvodine
2. foto Kurnara u pr. Vojvodine
3. foto Kurnara u pr. Vojvodine
4. foto Kurnara u pr. Vojvodine
5. foto Kurnara u pr. Vojvodine
6. foto Kurnara u pr. Vojvodine
7. foto Kurnara u pr. Vojvodine
8. foto Kurnara u pr. Vojvodine
9. foto Kurnara u pr. Vojvodine
10. foto Kurnara u pr. Vojvodine

Dr. J. Plemelj, Ljubljana, Drogerija Groparjeva

* Zgodaj je začel. Orožniki v ljubljanski okolici zasledujejo še nekaj dni loletnega Vinke Mačva, po rodu iz Logatca, ki je bil zadnje čase zaposlen kot pekovski vajenec pri Josipu Saligaju na Brezovici pri Ljubljani. Maček je pred dnevi poveljil svojemu mojstru nekaj gotovine, prodal tati kos kruha in si izkupiček pridržal, nato pa odšel k blapcu Ivanu Halnerju ter mu ukradel ponikljano pištolo. Naslednje noči je vlomil v trgovino Franceta Velkavrh na Brezovici, a je bil prepuščen. Nato je mladi pustolovec izginil in se spremenil v zrak.

* Od doma je pobegnil 12. t. m. svojo mamo Razborsko Stefanu iz Device Marje v Polju. 10letni Stefan Jenšek Obleden je v rujavkastu obleko, kratki hlače in nosi volneno šepico. Ker je pobegnil s solo grde, ima s seboj najbrž tudi nahrbtnik s »šal« in potrebščinami. Doček je srednje veli, slabotne konstitucije, podolga stega obraza, plavih las in oči. Kdor kaj o njem ve, naj sporoči podružnici »Jutra« v Trebnju.

* Ne sme v krčmo. Okrajno sodišče v Trebnjem je za dobo dveh let prepovedalo posejanje krčm Pavlu Jurmanu, rojenemu 5. novembra 1906, pristojnemu v Veliko Loko. Jurman je sin posestnika na Zaplavu šte. 45.

* Otrok pogotilni risalni žebliček. V novosadski splošni bolnici je po operaciji umrla triletna hčerka posestnika Marka Reimanna. Otrok je pri igri pogotil majhen risalni žebliček v novosadski bolnici.

Najlepši dar — zavojček zdravja

Ako v vaši obitelji ali med vašimi prijatelji kdo ni najbolj zdrava bo zavojček

OVOMALTINE

dar največje pozornosti, ki mu jo morete iskati.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših specializiranih trgovinah: velika škatlica 66 Din, srednja škatlica 32 Din, mala škatlica 16 Din.

ne skrbni žebliček odstraniti s operacijo, ki pa ni uvela zaželjenega uspeha. Nastale so komplikacije, ki so povzročile smrt nesrečnega otroka.

* Zagoneten samovoz. V petek zjutraj so delavci v kleti železniške postaje v Bakru našli truplo ženske, ki se je obesila. Dognalo se je, da gre za ločeno ženo prometnika bakarske postaje, Antono Papičovo, rojeno Vičič, staro 27 let. Pokojnica se je nedavno ločila od svojega moža, s katerim ima dvoje otrok. Sodišče je ločitev odobrilo ter razsodilo, da ji mora mož plačevati mesečno 750 Din. Zaradi nekaterih nepojasnjenih okoliščin je sodišče odredilo preiskavo.

* Krvavi Hart avanziral. Izvrševalec smrtni kazni Karl Hart je, kakor poročajo iz Sarajeva, te dni avanziral. Sprejet je v vrsto uradnikov kaznilnice v Zenici, kjer je sedaj njegovo uradno mesto.

* Mosetli Josip. Uslužbeni davek. Drugi natusk, pregledan in izpopolnjen je ravnokar izšel. Cena broš. 30 Din, vez 48 Din. Dobi se v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ul. 3 in pri njeni podružnici v Mariboru, Aleksandrova cesta 13.

* Žene in gospodinjice. Uvažujte naš nasvet in nabavite si »Gospodinski koledar« za 1931. Pri vaših vsakdanjih gospodinskih dolžnostih in skrbih vam bo s svojimi številnimi nasveti in navodili prekoristen svetovalec in vodnik. Razni članki in razprave vas bodo seznanili s raznimi ženskimi vprašanji ter poučili o stvarih, ki so važne za vsako družino, za vsak dom. S svojimi novimi kuhinjskimi recepti, nad 70 po številu, ki točno opisujejo način priprave raznih jedi, bo koledar marsikaj rešil gospodinjice iz zadrege, kaj naj pripravijo za obed ali večerjo. Važen del koledarja je tudi praktično urejen strokovnik, kamor zapisuje gospodinjice vse dnevne izdatke. Koledar, ki ima obliko priročne knjige, obsega 200 strani. Priporočamo ga tudi vsem hotelom in gostilniskim kuhinjam. Na prodaj je po vseh podružnicah Jugoslovanske Matice, po vseh knjigarnah in pri upravi »Gospodinskega koledarja« v Ljubljani, Selenburgova ul. 7-II, kjer se naroča tudi pisмено. Stane 20 Din, s poštnino 21,75 Din. Koledar je najprimernejše darilo našim ženam, materam in gospodinjicam.

* Vabilo na naročbo »Gasilca«. Vsem županstvom Dravske banovine in kraljevska banska uprava s svojo okrožnico II-No. 2988 od 17. septembra t. l. priporočila naročbo strokovnega lista »Gasilca«, ki ima biti s 1. januarjem 1931 mesečnik ter je dovolila občinam vnašati vsakoletno naročnino po Din 30.— v proračun. Temu povabilu se je odzvala doslej še prav neznatna množina naročnikov. Ker se bliža odločitev, ali bo moglo izdati list »Gasilca« kot mesečnik, opozarjamo vsa županstva na to priporočilo s vlnudno prošnjo, naj biogovolijo naročiti list zanesljivo do konca meseca decembra, da bo omogočena s tem dočitev naklade za 1. številko. — Predsedstvo Jugoslovanske gasilske zveze, Ljubljana.

* Zdravje. Izšla je te dni zadnja letošnja številka dobro znane revije »Zdravje« s naslednjo vsebino: dr. I. Pirč »Prehajanje in bolezen«, dr. A. Košir »O rak«, dr. V. Kocjančič »Nehigijenske brezobzirnosti«, »Utrjevanje otrok jeseni in pozimi«, dr. Marija Montessori »Šavli« »O prehrani otrok«. Deset zapovedi za higijeno zob in Milana Vrtačnika »Iz zapisov gospoda Potrebe«. Rubrike: Glasnik higijenskih ustanov v Dravski banovini, Dobro živje in Drobiz objavljajo bogato zbirko koristnih in zanimivih poročil in beležk. List arja dr. Ivo Pirč, ilustrira pa slikar grafik Justin.

* Založba »Sejalca«. V Ljubljani se je osnovala umetniška založba »Sejalec«, ki bo izdajala pod strokovnim vodstvom »Zbrana dela slovenskih umetnikov v večbarvnih reprodukcijah. Kakor čitamo v proglasu, ima založba namen, da razširi likovno umetnost tudi med širše plasti naroda. Za začetek je izdala serijo razglednic s tremi slikami Ivana Groharja in tremi slikami Matije Jame. Ker je med nami zelo razširjen kič tujega izvora, dela domačih umetnikov pa so širšim slojem skoraj neznan, ima prizadevanje te založbe več kot poslovni značaj in zasluži, da ga registriramo. Pristavljamo, da stane serija razglednic samo 8 Din in se v trgovinah ne bo dobivala. Naslov založbe: Ljubljana, Poštni predal 357.

Tudi statistiki je naš dobri dr. Dobrojed. Nedavno je čital, da v Ameriki zavzamejo letno nad 500 milijonov funtov makaronov, špagetov in drugih testenin. Takoj je povprašal v tovarni testenin »PEKATETE«, koliko se letno izdela odnosno zavzame testenin »PEKATETE«. Izračunal je, da bi se zamoglo iz letne produkcije narediti tako dolg makaron, ki bi se enkrat ovil okrog zemeljske oble. Lep rekord. Morda ga posnamejo v Ameriki. In takrat bo treba vse sile napeti, da se uvede splošno uživanje testenin »PEKATETE«, da prekosimo prekomorje. Dr. Dobrojed pravi, da se vsi človeški časi, kajti on je strasten ljubitelj testenin »PEKATETE«. Mi se mu radevolje pridružujemo.

* Belo — modra knjižnica javlja svojimi članom, da so pravkar ušle nove štiri knjige za l. 1930: Marija Jezernik: Princesa iz, Marija Kokalj: Željeznova: Bradomci, Ljudmila Slibar: Lepodirne vaje za mladino in žene in ženski almanah Narodni 14 lahko dvignejo v pisarni Alcega, Dunajska c. 1 a. II. nad. (Kreditna Banja). Posamezne knjige so napredaj po vseh knjigarnah.

* Nove knjige Srpske književne zadruge. Izšlo je 33. kolo knjig SKZ v Beogradu. V kolu so naslednje knjige: Zmaj J. Jovanović: »Djulič i Djulič avoci«, Ivan Cankar: »Pripovetke«, Veljko Milčević: »Pripovetke«, Dinko Simonović: »S Krke i Cetine«, JM Jovanović: »Stvaranje zajedništva države SHS«, E. Renan: »Uspomene iz detinjstva i mladosti«. Knjige se naročijo pri poverjeniku g. Vladimira Kravosa, palača Delavske zbornice v Ljubljani. Sedem v platno vezanih knjig stane 100 Din. Denar se lahko nakazuje tudi po poštini polovici št. 14036.

* Prostovoljne gasilne društvo na Lavici priredilo veselicu na Stefanov dan 26. t. m. s plesom v prostorih g. Ogrina. Pričetek ob 15. Vstopnina 2 Din. Za obilno udeležbo se priporoča odbor. 1650

* Ceneno bivanje na Dunaju s popustom po avstrijskih železnih cestah od 3. marca 1931. na podlagi legitimacije, ki se dobi, kakor tudi tozadevne informacije, pri »Putniku«, Ljubljana, Dunajska cesta 1.

* Za božične praznike in na Silvestrovo v Pariz in Nico. Ceneno šestdnevno bivanje v Parizu. Natančnejše informacije daje »Putnik«, Ljubljana, Dunajska cesta 1.

* Za vsako roko primerne pore si lahko izberete pri A. Preloga, Ljubljana, Marijin trg. Oglejte si izložbo amer. zlatih peres s jamstvom za vse življenje.

* Razporežene se dviga. Posabljene se dnevne širbi in neprijetnosti. Navzlic simktnim dnevom vlada solnčna pomlad, ako poživite svoj dom s vsehmi življenjem pravega harskega plemenitega vrvice. Mar je volče kakšno primernejše darilo, kakor tak droben operjeni domači prija-

Najlepše presenečenje za BOŽIC

prvovrsten GRAMOFON ali lepe PLOŠČE!

Pri nas dobite vse najnovejše slovenske posnetke, šlagerje iz zvočnih filmov, klasično godbo, kompletne opere od Din 300 navzgor itd.

Danes imamo odprto!

GRAMOFON A. RASBERGER, Ljubljana 17694

Radijska oddajna postaja LJUBLJANA

RADIO kot si ga želite

namreč VISOK v kvaliteti in NIZEK v ceni.

Naša reklamna prodaja, ki traja od 10. novembra do 30. decembra 1930, obsega sledeče radijske sprejemne naprave:

400 D tektorstih aparatov, kompletnih s vsemi potrebnimi, ki se za poslušanje potrebuje, za naplació Din 80 ter petkratno mesečno plačilo po Din 45.

300 I elektronskih aparatov, kompletnih s elektronom, baterijami, antenskim materijalom ter eno slušalko, za naplació Din 100 ter osemkratno plačilo po Din 75.

200 3 elektronskih aparatov »Reinart«, kompletnih s elektronom, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, finim zvoničnikom ter antenskim materijalom za naplació Din 240 ter desetkratno mesečno plačilo po Din 180.

100 4 elektronskih aparatov »Reinart« s visokofrekvenčnim elektronom s namrečeno anodo ter akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 130 Volt, isornim angleškim zvoničnikom Amphon AC 27 ter antenskim materijalom za naplació Din 380 ter dvanaestkratno mesečno plačilo po Din 280.

Poslušajte se ugodne prilike ter si naročite takoj Vaš aparat!

RADIO LJUBLJANA

LJUBLJANA, Miklošičeva 5. MARIBOR, Aleksandrova 4.

v palači Ljubljanske kreditne banke in Gosposvetska cesta 14 - Telefon 3006

AGENT

K nedavnim nemišrom na španskem

Španija preživlja že od maroške vojne nevarne notranje krize. Neuspehi na maroškem bojišču so bili tako omajali moč in ugled vlade, da je mo-

vlada dala zapreti majorja Franca, enega izmed najboljših in najbolj priljubljenih letalcev španske vojske. Le temu se je posrečilo uiti iz zapora v

Vodilne osebe španske politike

Zgoraj levo: Predsednik vlade Berenguer, ki pobija nemire z vso silo. Desno: Kralj Alfonz XIII., čigar odstop hočejo izsiliti uporniki. Spodaj levo: Bivši minister Zamora, ki ga uporniki smatrajo za bodočega predsednika republike. Levo: Letalski major Franco, eden izmed voditeljev upora.

ral kralj poseči po izrednih ukrepih in uvesti vojaško diktaturo, da je vlada s francosko pomočjo lahko dovršila vojno in vzdržala mir in red v državi. Pod vlado sedaj že pokojnega diktatorja Prima de Rive je zavoljo strogih odredb prišlo do čestih vojaških uporov, ki pa so bili le lokalnega pomena in se nikoli niso razširili med civilno prebivalstvo.

Kakor pa kažejo dogodki nedavnih

prvih dneh decembra, nakar je mož takoj osnoval novo zaroto, ki ji je uspelo, da je izzvala v severovzhodnih pokrajinah države kratkotrajni upor proti vladi.

Tudi ta vstaja pa je bila čisto osamljena in se ji narod ni pridružil. Uporniki so zopet po pretežni večini vojak, ki hočejo priti do večje moči nego jim gre v urejeni državi. Da niso mnogo računali na uspeh, vedo, da ljud-

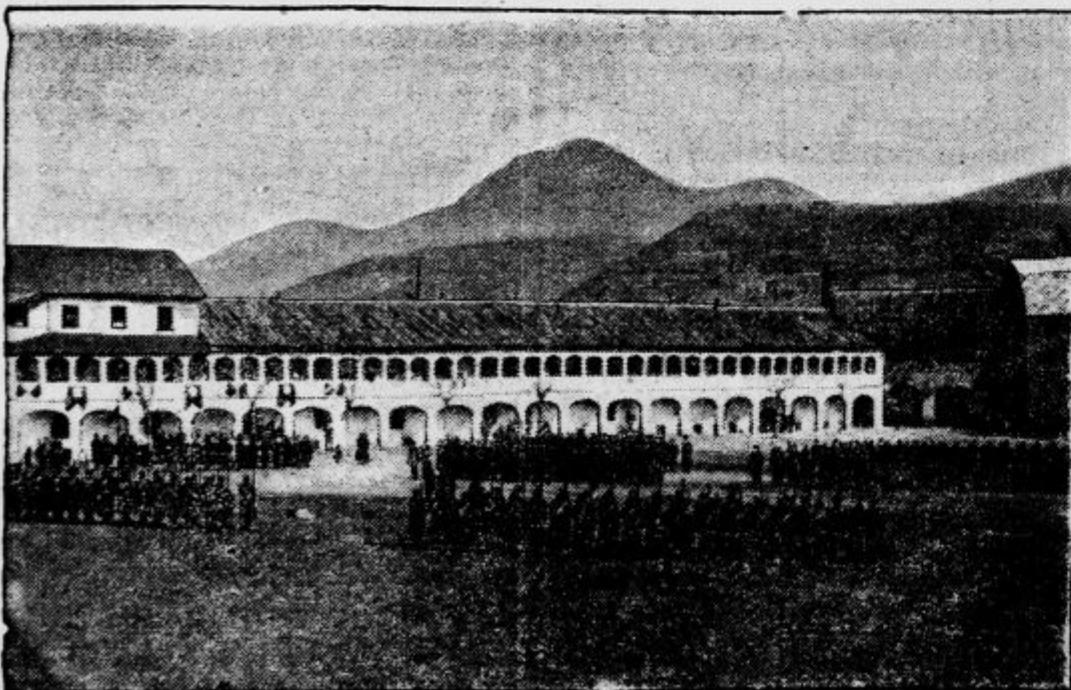

Kraljevska palača v Madridu

Zavoljo nemirov je dvorec zastražen z močnim oddelkom grenadirjev, nekoliko dalje pa so pripravili oklopni jezdci, da posežejo vmes, ako bi bilo potreba. Pred dvorcem se vrši manifestacija vladi in kralju vdanega meščanstva.

dni, se je nemirni duh vendar razširil tudi med narod, ki je postal pozoren na propagando, širčo se iz vrst častnikov, vseučiliškega dijaštva in intelektualcev, med katerimi je osobito hudo nasprotnik kralja in privrženec republikanske vladne oblike znani pisatelj Unamuno. Pri nemirih v oktobru je

stvo po svoji ogromni večini nima dosti smisla za vojaške dogodivščine, priča okoliščina, da so razvneli vstajo v nekaterih mestih Aragonije, Katalonije in Navare. Te pokrajine leže ob francoski meji ter bi se voditelji lahko oteli na varna francoska tla, ako bi se jim bilo podjetej ponesrečilo.

Topniška vojašnica v Jaci

Posadka v Jaci se je uprla vladi, ki je v par dneh zadušila upor in kaznovala voditelje s smrtjo.

Oboje se je tudi točno zgodilo: Vstaja se je izjalovila, voditelji pa so se rešili preko francoske granice. Mestece Jaca, ki je bilo središče vstajkega gibanja, je bilo kmalu zavzeto po vladi zvestih četah in s tem je bila Francova epizoda končana.

Opasnejše pa je vsekakor nezadovoljstvo, ki se kaže po večjih mestih in industrijskih krajih. Iz Barcelone, Valencije in Madrida poročajo o proglašeni splošni stavki, ki se zna razviti v ognjišče prave revolucije. Katalonci itak streme za narodno in državno samostojnostjo ter bi radi izkoristili težko stanje, da dosežejo izpolnitev svojih separatističnih želja.

Vlada se na vojaštvo kljub vsemu še zanaša, vendar je iz previdnosti poklicala iz Maroka tujske legije, da se zavaruje pred morebitnim preokretom v vrstah domače vojske. S temi ukrepi si je vsaj začasno zavarovala položaj in slabo organizirano uporno gibanje povsod z lahkoto zatrla. Tako vsaj zatrjujejo uradna španska poročila, da si s tem dežela še ni pomirjena in ima vlada najbrž pričakovati še nadaljnjih nemirov.

Da so nemire izrabili v svojo korist tudi komunisti, je samo ob sebi umevno, toda tudi ti niso uspeli ter je njih oblast v S. Sebastianu trajala vsega le nekoliko ur, nakar so vladne čete vzpostavile poprejšnji red in mir.

Prizor z ulic španskih mest

Prevratno gibanje, ki je zajelo severovzhodni del države, je poostreno z generalno stavko v mnogih industrijskih krajih. Vlada je za sedaj kos nemišrom, ki se pojavljajo z večjo ali manjšo silo zdaj tu zdaj tam. Slika nam kaže vladi zveste konjeniške čete na ulicah Madrida, ki preprečujejo zbiranje ljudstva v gruča.

Operacijski načrt za svetovno vojno št. 2

Kako predvideva general Ludendorff koncentracijo armad in razvoj operacij

V svoji knjigi o bodoči vojni je Ludendorff izdelal tudi celotni operacijski načrt za izvajanje tega imaginarnega vojevanja. Tu je razložil strategične okoliščine, ki naj bi bile posebno važne v novem svetovnem pokolju. Na nekem mestu pa poudarja Ludendorff v svoji brošuri, da je njegov operacijski načrt stvarnost, ki bo ostala, čeprav je svetovna vojna, ki jo on vodi na papirju, samo vizija, o kateri je baš želel, da se ne bi uresničila. Prinašamo v naslednjem tudi ta del Ludendorffovih razglabljanj.

Koncentracija vsake armade v pričetku vojne in razvoj operacij sta v najtesnejši zvezi. Eno je pogoj drugega. Pri razlaganju koncentracije in operacijskega načrta v novi svetovni vojni hočem tu naravno podati samo skico v glavnih obrisih. Več let pred minulo svetovno vojno sem proučeval operacijski načrt, ki sem ga nato v svetovni vojni izdelal in provajal. S svojo brošuro nimam namere, da bi si zaradi mene razbijali glave generalštva. Častniki oboroženih narodov. Prevzemam me samo želja, da narodom razjasnim grozno usodo, ki jim preti v bližnji bodočnosti in da bi jo pomagal preprečiti. Pri tem mojem razkladanju je povsem postransko, ali bodo posamezni generali štabi vojskujočih se narodov izvajali operacije tako, kakor navajam jaz, ali drugače. Glavne linije bodo vsekakor ostale. Po sebi se razume, da bom o operacijskem načrtu nemške oborožene brambre govoril z največjo obzirnostjo — saj razni bivši oficirji že itak govorijo, da izdelujem sovražnikom Nemčije vojne načrte za uničenje nemške države.

V glavnih potezah se bodo operacije izvajale takole:

Pariz bo stremel za tem, da s francosko-belgijsko, jugoslovensko in češkoslovaško vojsko v brzem naletu enkrat za vselej zlomi nemški odpor in temeljito potolče Italijo, da bi na ta način osvobodil Poljsko in Rumunijo ruskega pritiska, še preden bi sovjetom uspelo, da svoje ogromne množine usposobijo za borbo. Ta dispozicija vodi grof francosko-belgijske vojske v Nemčijo.

Rim je takisto odločen, da s hitrimi operacijami tolče nasprotnike, da bi preprečil načrt francoskega generalnega štaba, ki želi nujno pomoči poljsko-rumunske vojske. Belgijski in francoski vojski se bo na nemških tleh zoperstavila angleška armada, izkrcana na pomorskih bazah Holsteina in Mecklenburga, ter nemška narodna bramba in italijanska vojska. Ta istočasno vodi italijanske čete v spopadu v češkoslovaško vojsko. Da bi severno od Alp, ki so strategično določene za odločilno bitko, bila italijanska vojska zadosti močna, si stavi njeno vrhovno poveljstvo za glavni smoter, da s hitro zmago nad jugoslovenskimi četami osvobodi svoje desno krilo in nato celotno fronto uravna proti severu.

Moskva namerava s pravočasnim obvladanjem Poljske in Rumunije prožiti roko svojim zaveznikom v spopadu s francoskimi, belgijskimi, jugoslovenskimi in češkoslovaškimi četami. Pri tem ji je politično prav malo do tega, da bi podpirala Italijo in Anglijo ter branila Nemčijo. Vojna je Moskvi sredstvo za propagando boljševiske svetovne revolucije, zato se nadeja, da bo po zmagi nad Poljsko in Rumunijo podprla zaveznike, da tolčejo francosko vojsko, ki je že premagala Italijane. Angleži in Nemci ter izvala v njihovih državah revolucije, nakar se Francija, naknadno tudi sama poražena, ne bo mogla upreti valu revolucije.

Prva naloga, ki jo stavi Pariz zaveznikom vojskam, ima za pogoj naglo prodiranje združene francoske in bel-

gijske vojske v porensko provinco in v pokrajine Hessena in Badna.

Nadaljni razvoj operacij bo naslednji:

V severno Nemčijo bodo prodirali močni deli francosko belgijskih čet z nalogo, da tolčejo nemško brambo ter na obali izkrcano angleško vojsko, da brezobzirno preprečijo vsako oboroževanje Nemčije in odpor nemškega naroda ter da po najkrajši poti dosežejo zvezo s poljsko armado. Nato bo prodirala glavna sila francoske armade v pravcu proti Monakovu z namenom, da upostavi skupno operacijsko akcijo s češkoslovaško in jugoslovensko vojsko zaradi odločilne bitke proti Italiji.

Pri takem stanju morata češkoslovaška in jugoslovenska vojska izvršiti poleg čim popolnejšega uničevanja avstrijske in madžarske brambre hitro napredovanje južno od Dunava ter na jugoslovensko-italijanski meji.

Čehoslovaki morajo predhodno v zvezi s poljskimi četami izvršiti »pacifikacijo«
vzhodne Nemčije, kar jim olajšuje zelo ugodna (češkoslovaška) železniška mreža.

En sam pogled na zemljevid prepričuje, kako težaven je položaj madžarske države, obkoljene od Jugoslavije, Rumunije in Češkoslovaške. Z operacijami teh držav bo Madžarska prav hitro pregažena in njena zveza z Avstrijo bo lahkotno prekinjena. Okoliščine neizbežno vsiljujejo hiter vpad jugoslovenskih, češkoslovaških in rumunskih čet na Madžarsko, da krvavo in v kali zadušijo organiziranje madžarskega naroda k odporu ter da se upostavi zveza jugoslovenske in češkoslovaške vojske na avstrijskem ozemlju. Rumunske čete bodo po izvršeni nalogi na Madžarskem utegnile biti še pravočasno premeščene na rusko fronto. Jugoslovenska armada pa bo morala del svoje moči odvojiti za bolgarsko-grško mejo in Črno Goro.

Operacije italijanske vojske se razvijajo iz koncentracijskega načrta proti Jugoslaviji. Osrednja koncentracijska točka spada glede na prirodo meje in grupacije čet z obeh strani v predel okrog Trsta. Italija bo zaradi svoje številčne nadmoči napram osamljeni Jugoslaviji lahko izkoristila tudi avstrijsko ozemlje, čeprav bo morala znatne dele postaviti v Albanijo in v pravcu Črne Gore.

Koncentracija proti Čehoslovakom in Francozom vodi italijansko vojsko v Avstrijo in Južno Nemčijo. Ne sme se zadržati v alpskih predeh. Za razvoj njenega pokreta je prikladno ozemlje

severno od Alp. Tudi imponderabilije govorijo za to. Italijanska vojska ne more pustiti na cedilu Nemčije, ker se je bila z njo združila. Navzlic razviti mreži cest in železnic pa prometne zveze, vodeče iz Italije preko Alp, ne zadostujejo. Pri pohodu v Južno Nemčijo, je italijanska vojska v glavnem navezana samo na ceste. Zaradi tega je v Južni Nemčiji dolgo časa v prav kritičnem položaju. Operacijski teren leži približno na liniji Trst—Linc, a proti toku Dunava do linije Ulm—Bodensko jezero. Za varovanje teh operacij ji je potrebna zaščita madžarske, avstrijske in nemške moči.

Da dobijo kontakt z operativno italijansko vojsko, so morale madžarske čete zapustiti svojo zemljo, da bi skupno z Avstriji krile italijansko ofenzivo proti Češkoslovaški in Jugoslaviji.

Avstrijska vojska bo lahko južno od Dunava dobila stik z italijansko ter se bo pojačala z domačo brambo (Heimwehr), v kolikor ji bosta to še dopustili Jugoslavija in Češkoslovaška.

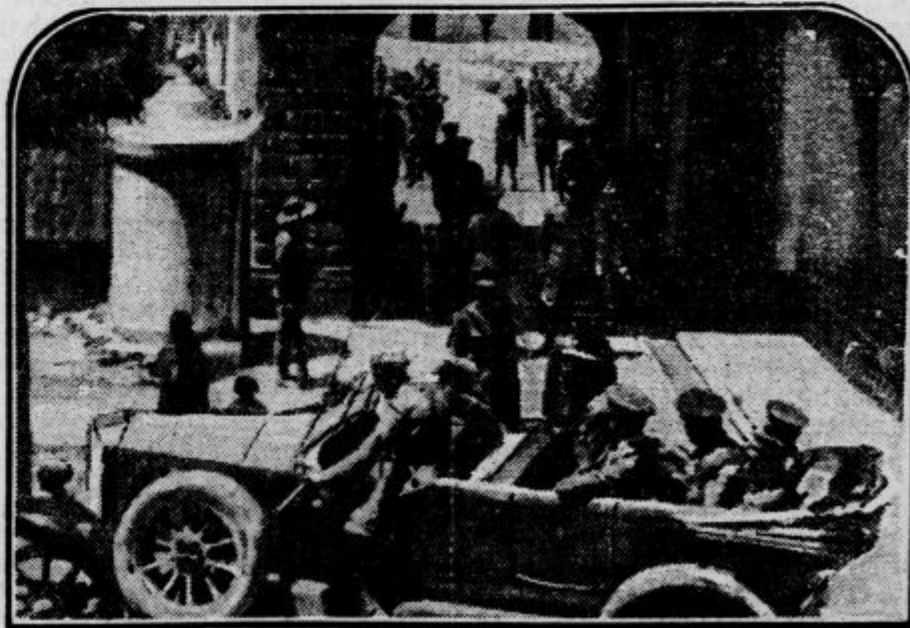
Nemška državna, bramba, in sicer njena sedma in peta divizija, služita v Južni Nemčiji kot zaščita proti Čehoslovakom in Francozom v času, ko prihaja italijanska vojska na teren. To je sicer mala pomoč, toda je glavni pogoj za italijanski pohod v Južno Nemčijo.

Ali bosta Francija in Italija spoštovale nevtralnost Švice, je važno vprašanje zase. Vojne operacije bodo pri varovanju švicarske nevtralnosti morda nekoliko ovirane, toda v osnovi se ne bodo spremenile. Francija, ki uživa simpatije prostozidarske Švice, je bolj v stanu čuvati njeno nevtralnost kakor Italija, ki za svoj pohod v Avstrijo in Južno Nemčijo razpolaga z malim številom operacijskih linij, ki so razen tega po terenu težavne. V ostalem pa se kršitev švicarske nevtralnosti vsiljuje po sebi.

Predor močnejših francoskih sil preko francosko-italijanske alpske meje z namenom, da se nudi neposredna pomoč jugoslovenski vojski, ni posebno važen, ker Alpe itak izključujejo vsako operacijo večjega stila. Ceste, ki vodijo preko Alp, se prav lahko zaprejo. Zveza vzdolž obale Sredozemskega morja pa je pod ognjem vojne mornarice.

Tak obmejni položaj bo povzročil, da tudi v primeru posamične vojne med Italijo z ene ter Jugoslavijo in Francijo z druge strani vojskujoč se moči ne bodo v stanu spoštovati nevtralnost sosednih, razoroženih držav. Razlaganje take posamične vojne pa ne spada v okvir mojih razglabljanj. Hočem samo ugotoviti, da je položaj nevtralnih držav napram vojskujočim se državam čisto drugačen kakor tedaj, če so z njimi v zvezi ali v sovraštvu. Po mojem mnenju, se bo Italija dobro premislila, preden se bo odločila za tako vojno.

Ali ste že naročeni na „ŽIVLJENJE IN SVET“?

Čete iz Maroka na potu v Madrid

Španska vlada je poklicala iz Maroka tujske legije, da z njimi zaduši upor nezadovoljnikov. Moštvo je zahtevalo trojno plačo za ta neprijetni posel.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Obisk svetovnega prvaka dr. Aljechina v Ljubljani in Mariboru je bil brez dvoma izreden dogodek za slovenske šahiste. V Ljubljani je bilo še več velikih mojstrov, med njimi tudi stari prvak dr. Lasker. Obisk dr. Aljechina pa je bil nekaj posebnega.

Ko mi je pred dobrim mesecem Aljechin pisal, da bi rad prepotoval Jugoslavijo, sem bil skeptičen. Nisem verjel, da se bodo naša potrebna sredstva. Prvak sveta ima vedno svoje pravice, pred vsem pravico biti drag.

Priznam moram, da me je presenetil naš savez, ostromu njegov odbor v Zagrebu. Novi tajnik saveza je očividno dober delavec. Gotovo je tudi nekaj izdalo, da je v zadnjem času ves naš šahovski svet bil zadovoljen s savezom. Naj bo že kakor hoče, zelo hitro je bila baza za turnejo svetovnega prvaka zasigurana.

Ne vem, kako bodo potekali Aljechinovi večeri v hrvaških in srbskih mestih. Vem pa, da so se Ljubljanci in Mariborčani postavili, da je bil sprejem v Ljubljani zelo lep, da je bila vsa prirediteljstva pripravljena, skratka, da je žel pripravljati odbor velik uspeh.

Predsednik pripravljalnega odbora, g. dr. Egon Stare, zasluži vse priznanje. Zdi se mi, da je pravi šef šahovskih prireditev, da je velika, zelo velika škoda, da nismo prej mislili nani. Brez dvoma bomo v Ljubljani imeli še jako lepe prireditve, če jih bo hotel voditi g. dr. E. Stare.

Simultanka dr. Aljechina v Ljubljani je privlekla toliko občinstva, kakor še nobena druga naša šahovska prireditev. Velika dvorana Kazine je bila polna. Moštvo je bilo dobro sestavljeno. Svariti sem moral pred simultanko dr. Aljechina pred njim.

Pa je vendar naš prvak dosti bolj prestal svoj boj s 35. nasprotniki nego svojčas dr. Lasker z 28. Lasker je izgubil 4 partije in 8 jih je remiziral. Igral je vrhu tega tudi dve uri več.

Res je, da je nekaj partij, ki so sanj že bile izgubljene, dr. Aljechin dobil le po srečnem naključju, toda to pravico ima vsak velik mojster. Brez pridržka se mora priznati, da je rezultat simultanke v Ljubljani za svetovnega prvaka dober.

Ni pa boljši od rezultatov, ki jih je Aljechin dosegel v inozemstvu, v velikih mestih, ki imajo dobro izsolane igralce. Ljubljana je s svojimi šahisti na višini. Dosegla pa je to častno višino seveda še le v zadnjih desetih letih.

Prav jasno se vidi to v drugi predstavi Ljubljanski, v brzoturnirju, ki se ga je udeležil dr. Aljechin. Tudi Lasker je svoj čas igral v Ljubljani brzoturnir. Igral pa je brez trdnjave in dosegel vseeno prvo in drugo mesto. Aljechin je delil prvo in drugo mesto z našim mojstrom Vasjo Pircem, čeprav je igral vse partije brez koncesij.

Kar daje brzoturnirju prav posebno noto, je dejstvo, da je naš Pirc premagal Aljechina, mladi Milan Vidmar, ki je zasedel tretje mesto, pa Pirc, ki je torej pravi bol in ne mesarsko klanje. Mladina prihaja, tudi naša.

Mnogim našim šahistom ni bilo všeč, da se sam nisem udeležil brzoturnirja. Saj se ga tudi ob Laskerjevem obisku nisem udeležil. Zakaj? Odgovor dati je težko, uganiti lahko. Rečem pa lahko, da obakrat krivde ni bilo v meni.

Sicer pa je naš Pirc storil vse, kar smo smeli pričakovati, da bo pravi zastopnik slovenskega šaha v tekmi s svetovnim prvakom dosegel. Pirc izvrstno igra brze partije, kar kaže, da ima pred vsem dober pregled. Seveda je nagel pregled v glavnem stvar vaje. Brez njega pa tudi v resnih partijah ne gre.

Poleg predsednika pripravljalnega odbora g. dr. Stareta so z vso vnemo žrtvovali svoj čas gg. M. Gregorin, arhitekt Costaperia, predsednik avtomobilnega kluba A. Praprotnik, gen. direktor dr. Slokar, tajnik Gorjup in mladi naši organizatorji gg. Plešnik, Ciril Vidmar, Gabrovšek.

Gosp. Ciril Vidmar je bil povsod in za vse. Desna roka je postal svojemu predsedniku. Na nobeno malenkost se ni pozabil. Mašinerija je tekla brezhibno.

Seveda, če bi ne bila pomagala naša banška uprava in naša mestna občina, bi bil ves trud zaman. Žrtvovali pa so zelo izdatne zneske šahovski entuziasti, ki so pokazali, da imamo ljudi, ki imajo zmisel za šah, njegove lepote in njegov pomen v modernem svetu.

Videl sem že dosti šahovskih prireditev,

dosti simultank, dosti brzoturnirjev, povsod po svetu, v Evropi in v Ameriki. Ljubljanska je najlepša med njimi. Vem, kaj pišem. Objektivni sem zadosti.

Dr. Aljechina samega je sprejem in aranžma presenetil. Po simultanki sva sedela dolgo v mlado jutro v »Ljubljanskem klubu« in se razgovarjala o šahovskih prireditvah. Aljechin je bil navdušen za naše ljudi. Z vso vnemo je trdil, da bi velik turnir na Bledu zelo lepo uspel, ker znamo organizirati.

Banket pozdravnega večera, pod predstvom g. dr. Stareta je pokazal, da v Ljubljani šah ni več brezpomembna igra za kratek čas. G. dr. Stare je v daljšem govoru pravilno opisal našim šahistom kariero svetovnega prvaka. Pravilno je podčrtal mednarodni pomen šaha.

Ko sem po pozdravnih besedah zastopnikov naše banske uprave in naše mestne občine pozdravil sam starega svojega so-bojevnika cele dolge vrste velikih mednarodnih turnirjev, mi je živo stopilo pred oči, da smo že dolgo dolžni prirediti velik turnir.

Povedal sem to. Opozoril sem zastopnike naših oblasti na dejstvo, da imamo dolžnost, oddolžiti se svetu, da pa imamo tudi organizatorje in da imamo tudi pravo okolico za tak velik boj — na Bledu.

Se enkrat moram tu povedati, da so veliki turnirji sicer drage prireditve, da pa tudi veliko prinese. Skozi štiri tedne bi vsi svetovni dnevniki, ki jih milijoni in milijoni ljudi drže v rokah, prinašali dnevno vesti z Bleda. Poročevalci bi neizbežno povedali, kako lepo je pri nas. O Jugoslaviji bi se pisalo, in ne slabo.

Reklama za letovišče, ki ima velike ambicije, je zelo važna stvar. Za denar, ki ga je letos na Bledu požrla regata, bi se lahko priredil prihodnje leto zelo lep turnir, ki bi veliko več prinesel nego regata. Začnimo. G. dr. E. Stare bi bil po mojem mnenju pravi mož za to nalogo.

Prav nič ne dvomim, da bi naše oblasti pravilno razumele pomen mednarodnega turnirja ne samo za naš Bled, temveč za celo našo državo. Saj so tudi lani pomagale, ko je g. sodnik E. Kramer v Mariboru predlagal turnir v Rogški Slatini. Nemški šahovski časopisi so ta prvi, mali naš mednarodni turnir zelo hvalili. Zakaj bi ves svet ne hvalil velikega turnirja na Bledu, če bo dobro pripravljen. Pa bo brez dvoma, če se g. dr. Stare zgovori z g. Kramerjem.

G. Kramerju je uspelo, da je to pot Aljechina privabil tudi v Maribor. Lepo simultanko je aranžiral. Svetovni prvak je v Mariboru zgubil celo 4 partije. Krasen uspeh za Mariborčane, čeprav je nekaj zelo močnih udeležencev doma drugje.

Turneja svetovnega prvaka dr. Aljechina po Jugoslaviji še traja. Z sedaj pa je jasno, da je prinesla novo življenje v naše šahovske kroge in da je šahu med nami dala čisto novo vlogo. To je bilo potrebno, to je važno. Prepričan sem, da se bo Aljechin dobro počutil povsod v Jugoslaviji. Upam pa tudi, da ga bomo zelo kmalu zopet videli v naših krajih. Na Bledu bo v resni borbi pokazal, kaj zna. Da ne bo imel prelahkega življenja na prvem našem velikem internacionalnem turnirju, bomo že poskrbeli.

Aljechinova partija z Židanom

V razvedrilo šahistom približujemo v naslednjem zanimivo partijo, odigrano v simultanki v Ljubljani med svetovnim mojstrom dr. Aljechinom (v-11) in Ž. Židanom (črni) z zmago slednjega. Kakor je znano, sta Julij Gabrovšek in Ivo Židan zmagala pri simultanki z dr. Aljechinom.

Dr. Aljechin:	Židan:
1. e4	c5
2. S3	Sc6
3. d4	cd4:
4. Sfd4:	Sf6
5. Sc3	e6
6. Le2	Le7
7. 0-0	d6
8. b3	a6
9. Lb2	Ld7
10. Kh1	Dc7
11. f4	Sd4:
12. Dd4:	Lc6
13. Lf3	0-0
14. Tae1	Ty6
15. Df2	Sd7
16. Sd5	---

Simpatična poteza, ki grozi črnemu zapreti linijo c.

16. --- e6:

17. ed5 Lf6

18. e4	Lb2:
19. Db2	---
Beč bi moral igrati doč: b6:	in zapre linijo c.
19. ---	La4
Razbije kmečko falango.	---
20. Tecl	---
Pogreška, ki stane vsaj kvaliteto.	---
20. ---	Sc5
21. ba4:	Sd3
22. Dd4	Sc1:
23. Tc1:	Ta8
24. f5	Te8
25. h3	De5
26. Db2	De3
27. f6	Df4
28. Ig7:	Tc4:
29. Tf1	Tb4
30. Dc2	Dc4
31. Dd1	Dd4
32. Dc1	Dh4
33. Dd1	Td4
34. Db1	Tb4
35. Dd1	Te7
36. Lg4	Tb4
37. Kh2	Te3
38. Le6	---
Bruf in konec.	Dg3
39. Kg1	Te6
40. de6	Te3-e6
41. Dd5	De3
42. Dd1	Tg7:
43. Kh1	De2
Beč se vda.	---

Kino

Dežela solnca

Leharjeva opereta v filmu.

Najboljše delo velikega nemškega komornega pevca, Riharda Tauberja, je monumentalni film »Dežela solnca«.

Končno bomo imeli priliko občudovati njegovo najboljšo kreacijo, ki je bila ustvarjena na pobudo publike, ki jo je zahtevala. Ko je Rihard Tauber nekoč vprašal v neki filmski reviji, katere svoje gledališke uloge naj priredi za film, je dobil nad desetsto odgovorov:

Deželo solnca!
Deželo solnca!
Deželo solnca!

Ta na melodijah silno bogata Leharjeva opereta je publiki najbolj ugajala in zato je bila vroča želja poslušalcev eksotičnost dramatične obdelave te divne opere prenesti in prirediti za film, ki ima še večje izrazne možnosti in večji učinek.

Kot vsaka opereta — tudi ta ni živo realistična, življenska v strogem pomenu — dobnih kriz, temveč opereta romantično-melodične narave sanj in vzdihov po ljubezni in smeju, ki zaziblje človeka v deželo razpoloženja, da vzvalovi ob njenih zvokih kri v žilah, da predrami tudi čemerne glave človeka.

Sedaj je vosell operetni film izgotovljen. Kjer ga publika še ni videla, ga neopirno pričakuje. A ne samo zaradi filma, operete, nego — to si med seboj še lahko priznamo — ker si zopet želimo videti Tauberja, onega velikega pevca, ki je že ob svojem prvem nastopu pridobil naše simpatije.

Rihard Tauber nastopi v »Deželi solnca« v glavni ulogi. Kot operetni princ Sou Chong — bo junak in senzacija dneva ob enem. Drzki in romantično lepi princ — maharadža v — smeju in zabavi, sredi lepote, romantike, sentimentalnosti, ljubavi in lepih žen.

Ta njegova uloga pa je tudi najlepša, kar jih je doslej igral. Umetnik vseokoli dosega uspeh in priznanje tudi najkritičnejše publike.

Pismo iz Hollywooda

(Egona Jordan.)

Rad bi vam še preje poslal obljubljeno poročilo iz Hollywooda, toda v zadnjih dveh mesecih sem bil tako zaposlen, da mi ni bilo mogoče tega storiti pri najboljši volji. Kmalu po dovršitvi moje prve uloge v nemškem zvoknem filmu »Mary Dugan« so prišla spomenja za veliko revijo.

Mislim, da bo ta film posebno zanimal evropsko publiko, ker ji nudi priliko spoznati vse, kar je znamenito v Hollywoodu in njegovi okolici in mnoge svezdnike v znameniti življenju. Priključeni ameriški umetniki n. pr. Adolphe Menjou, Ramon Novarro, Buster Keaton, Norma Shearer, John Gilbert in Marija Dressler se razgovarjajo z nemškimi igralci Paulom Morganom, Noro Gregor — v nemškem jeziku. Celo znameniti Metro Goldwynov lev bo odsejal živ prikazan ter bo rental v svojem jeziku.

Nezrečne efektne balotne scene so vse barvane. Tudi to je zanimiva novost. V igri imam ulogo stolmca, ki seznaja publiko z vsemi zanimivostmi filmskega mesta. Uloga je bila precej naporna, ker sem se moral večkrat v najhujši vročini voziti s Paulom Morganom po vseh cestah vele-mest in še v provinco, da celo v puščavo, ven k Indijancem.

mišstvo...

Povedal sem svoje ime in pripomnil, da bi se mi videlo zelo smešno, če bi se še nadalje gledala s strogimi pogledi. On se je temu nasmehnil. Meni se je pa zdelo tako znano, tako domače, da sem se mahoma zalotil v prepričanju, da je to moj lastni smeh. In začela sva govoriti. Lord se je otajal, postal je čedalje priljudnejši in ljubeznejši. Prišla sva na obleko.

»Nu, to ni nič izrednega. Držim se angleške mode in si dam krojiti obleke izključno iz angleškega blaga«, je rekel.

Zopet se je nasmehnil.

Povedala sva si, kam se peljema.

»O«, je dejal, »na postaji me bosta pričakovali moja mati in moja nevesta. Pazite! Gotovo naju bodo zamenjali.«

»Za Boga, mati in nevesta bosta vendar ločili podobnost naših obrazov, sem dejal.

»Ne, ne, le pazite, pa boste videli čudež! Nisva si slična le po zunanosti, ampak tudi po postavi. Ali smem vprašati, koliko let vam je?«

»Sedem in dvalet, prostim.«

»Natanko istih let kakor jaz.«

Pomenljivo je pogledal predse in stresel z glavo.

»Pravijo, da sem popolnoma sličen

Ne pozabite

na srečke drž. razredne loterije

I. žrebanje se bo vršilo že 3. januarja prihodnjega leta

Pod vsako božično drevesce nekaj srečk! Dobi se jih v vseh podružnicah »Jutraz«.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Ob tej priliki sem videl mesto, ki naj bi mi nudilo dolgo časa svojo gostoljubnost. Hitro sem se ušel v življenje. Moje najdražje veselje pa mi je bilo, voziti se ob prostih dneh z avtom. Dežela je čudovita in polna presenečenj. V bližnji sosesčini vidis vse varijante naravnih lepote: morje, visoko gorovje, s čistim alpskim zrakom, potem zopet puste doline s tropsko vročino, posajene z ljubkimi oazami, kjer lahko do-teljne direktno trgaš s palm, nekaj česar nisem v svojem življenju še nikdar prej storil.

A najčudovitejša je, da je vreme vedno enako lepo in toplo. Menjajoče se letne čase se opazi samo takrat, kadar so dnevi daljši ali krajši. Kar sem tukaj, je samo enkrat, in to le dve uri deževalo.

Ce mislim, da sedaj pri nas doma kurijo zaradi mraza, da so ceste mokre in blatne od dežja, meglene in umazane, medtem ko se razprostira nad menoj dan za dnem krasno sinje nebo, mi postane resnično težko, da ne morem vsem ljudem v Evropi prinese-t vsaj nekoliko kalifornijskega solnca.

Ne morem tajiti, da se mi pa kljub krasni okolici in zanimivem delu še vedno po-pavlja domotožje. Mnogokrat sem tako da-leš s svojimi mislimi, da se mi pripeti ob-čutna nezgoda.

V varstvo proti premočni solnični svetlo-bi, nosim pri svojih avtopartijah barvasta očala. Nekoč sem jih pogrešil in sem stopil ponje v »drugstore« (trgovina); tako se imenujejo tukaj trgovine, kjer se dobi vse, prav vse, kar potrebujejo ljudje za življe-nje. (Od šivanke do Zepellina!) Prodajalca me je začudena motrila in že sem se raz-veselil, da sem postal tako popularen v Hollywoodu, ko me vpraša mlada dama »Kaka očala želite, podobna takim kakršna nosi gospod sedaj?«

Tako se godi filmskim igralcem v Holly-woodu. Pa pravimo, da so profesorji raz-treseni ...

„Nikoli se ne izučimo“

Hans Thimig.

Premijero zvoknega filma »Denar na ce-sti« sem pričakoval prav tako kakor tisti film, ko sem prvič v življenju nastopil na platnu. Še nikoli nisem slišal svojega glasu in lotilo se me je tako čudno pričakovanje slišati samega sebe, kakor takrat, ko sem bil privrkat radoveden na svojo hojo in vedenje. Noben človek prav za prav ne ve, kako hodi, govori ali se giblje. In kakor sem se pri nemem filmu navadil in priučil, ko sem videl svoje hibe, tako mislim, da bo tudi pri zvoknem filmu, ko bom občutil in slišal samega sebe. Nikdar se v resnici ne moremo izučiti, je dejal moj oče, in veselje, s katerim je on sodeloval pri tem zvoknem filmu, naravnost klasično do-kazuje resničnost zgoraj trditve.

Sebe še nikdar nisem videl v tolikšni nervozni kot sedaj, ko sedim kot kritik last-nega sebe pred platnom, da poslušam in gledam. Upam pa, da tudi publika, ki me bo videla in poslušala, ne bo strožji kritik od mene.

Radio

Izvilleček iz programov

Nedelja, 21. decembra.

LJUBLJANA 8: Kmetiška ura. — 8.45: Zdravstveno predavanje. — 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predava-nje. — 10.20: Gospodarsko življenje v Ev-ropl. — 10.45: Šah. — 11: Koncert radio-orkestra. — 12: Napoved časa in poročila. — 15: Predavanje o kmečki ženi. — 15.30: Jazz-band delavske godbe »Zarja«. — 16: Humoriistično štivo (Milčinski). — 16.30: Koncert pevskega zbora in orkestra gimna-zije v St. Vidu. — 19.30: Prenos opere »Tann-häuser« z Dunaja. — 22.30: Napoved časa in poročila. Plošče.

Ponedeljek, 22. decembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Koncert radio - orkestra. — 18.30: Italijansčina. — 19: Poljsčina. —

19.30: Zdravstveno predavanje. — 20: Kon-cert sokolskega kvarteta. — 20.30: Pevski koncert zbora Državnega ženskega učitelji-šča. — 22: Napoved časa in poročila. — Plošče.

BEOGRAD 12.30: Koncert radio orkestra. — 17.30: Narodne pesmi. — 18: Plošče. — 20: Koncert vojvodinskih študentov. — 20.30: Dramski večer. — 21.30: Koncert septeta. — 22: Poročila. — 22.20: Koncert orkestra balalajk. — ZAGREB 12.35: Plošče. — 17: Prenos zvoknega filma. — 20.30: Rezervirano za prenos. — 22.40: Lahka godba or-kestra. — PRAGA 16.30: Popoldanski kon-cert. — 19: Prenos opere iz gledališča. — BRNO 16.30: Koncert orkestra in solistov. — 19: Prenos opere iz Prage. — 22.30: Jazz - band iz Moravske Ostrave. — VAR-SAVA 17.45: Koncert lahke glasbe. — 20.30: Operetni večer. — 23: Godba za plea. — DUNAJ 11: Plošče. — 15.20: Koncert or-kestra. — 17: Glasbeni program za deco. — 20.30: Spevoigra. — 22.20: Jazz - band. — BERLIN 17.50: Lahka godba orkestra. — 19.10: Violinski koncert. — 20.30: Plesni večer. — 22.45: Ciganska godba iz Budim-pešte. — 24: Nočni koncert. — LANGEN-BERG 17.15: Večerni koncert. — 19.45: Lahka godba orkestra. — 20.45: Potujoči pevci in muzikanti. — Ciganska godba iz Budimpešte. — MUHLACKER 16: Popoldan-ski koncert. — 19.30: Operetna glasba. — 20: Koncert Schubertovih pesmi. — 21.30: Koncert na harlo. — 22.20: Godba na plea. — 22.50: Ciganska godba iz Budimpešte. — BUDIMPESTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 17.45: Koncert godbe na pihala. — 20.45: Koncert Leharjeve glasbe. — 22.50: Cigan-ska godba. — RIM 17.30: Prenos koncerta iz glasbene akademije. — 20.40: Simfonizem in pevski koncert.

Torek, 23. decembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Koncert radio - orkestra. — 18.30: Predavanje o našem solncu. — 19: Mladinska ura. — 19.30: Nemščina. — 20: Koncert pevskega zbora »Ljubljane«. — 21: Motnje pri sprejemu (plošče in komentar). — 21.15: Koncert radio - orkestra. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Jazz-band.

BEOGRAD 12.30: Koncert radio orkestra. — 17.30: Narodne melodije na harmoniko. — 18: Koncert iz kavarn »Moskva«. — 20: Orkestralni koncert. — 20.30: Prenos iz Za-greba. — 22.30: Poročila. — 22.50: Plošče. — ZAGREB 12.35: Plošče. — 17: Popoldan-ski koncert. — 20.30: Francoski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — PRAGA 16.30: Koncert iz Bratislave. — 19.20: Božična re-vija. — 19.50: Božične pesmi. — 20.10: La-hka glasba iz Bratislave. — 21: Recitacije. — 21.30: Koncert komorne glasbe. — 22.20: Lahka godba. — BRNO 16.30: Prenos kon-certa iz Bratislave. — 18.20: Koncert na citre. — 19.15: Prenos programa iz Prage. — 20.10: Božična pravljica. — 22.20: Pre-nos iz Prage. — VARSAVA 17.45: Simfoni-čen koncert Wagnerjeve glasbe. — 19.50: Prenos opere iz gledališča. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Godba za plea. — 20: Bittnerjeve: Pesmi o ljubezni, zvestobi in zakonu. — 20.25: Du-ljanski večer. — 21.15: Plošče. — BERLIN 19.30: Igra o Svetih treh kraljih. — 21.10: Simfoničen koncert. — LANGENBERG 17.15: Večerni koncert. — 19.45: Orkestralni kon-cert: Pravljica glasba. — 21.05: Božična spevoigra »Božje dete«. — MUHLACKER 16: Prenos orkestralnega koncerta iz Wice-badena. — 19.30: Koncert lahke glasbe. — 20.15: Sluhoigra. — 21.15: Koncert filhar-moničnega orkestra: Moderna glasba raznih narodov. — 22.30: Godba za plea. — BU-DIMPESTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 17.30: Koncert ciganske kapela.

STONE POLJŠAK

Ljubljana. Aleksandr. e. 4.

Projektiranje in izvršitev električnih naprav in instalacij. Popravila elek-tričnih strojev in aparatov. 184

Dvojnik

Prišel sem ravno v zadnjem trenut-ku. Ko sem planil v prazni kupe in vrgel aktovko v mrežo, je že zabrliz-gala piščalka. In tedaj je priletel za me-noj nosač, vrgel v oddelek eleganten ročni kovčeg ter urno zapustil vlak. Pogledal sem skozi okno. Nosač je sko-čil z vlaka in mahal gospodu v črtas-tem popotnem plašču z visokim ovrat-nikom, ki se je pravkar bližal s perona. Na oko se mu ni nikamor mudilo. Ko se je vlak že začel premikati, je sto-pil v voz, nakar je sprevodnik zaprl za njim vrata.

Gotovo se bo nameril v moj kupe, sem pomislil in nejevoljen zasedel polo-vico prostora, da ga ne bi prišlo pre-več v delež novemu potniku. Vrata so se sunkoma odprla. Zasukal sem se, nato pa zopet obrnil. Tujec si je zdajci popravil ovratnik. Stala sva si napro-ti. Jaz sem uprl pogled vanj, bilo je, kakor da sem se preselil na drugi svet. Vsa kri mi je izginila iz obraza. Kako? Kdo je to? Ah nisem to jaz, ki sem pravkar zasedel polovico kupeja in ki stojim sedaj naproti tujemu človeku ter se obnašam, kakor da bi bil izgubil pa-met?

Ta človek v dolgem črtastem plašču

sem vendar jaz! Njegov ostro obliko-vani nos je moj, njegovi plavi lasje, po-česani nazaj, so na moji glavi, njegove oči so moje oči, njegova usta moja usta ... Grozno! Saj to je moja lastna podoba, moja senca, moja prikazen! Ali pa me varajo moji izmučeni živci? Ta bi bila lepa! Ni mogoče. Saj se je zdajci zganil. In tudi on je prebledel in drgeče z ustnicami. Obvlada se pa ven-darje. Brez besedice je sedel poleg me-ne.

Izčrpan sem se sesedel na mehko blazino. Vlak je drel s polno brzino. Nastala je noč in najini mrzli pogledi so se srečali. V tistem trenutku sem brez pridržka verjel v možnost čude-žev, v nadzemeljske moči, v čarovnijo, v prekleto duše, ki blodi po svetu in sem bil nasprotni svojemu sopotniku brez orožja.

In tedaj je napravil kretnjo, kakor bi se hotel nečesa otresti. Bilo je kakor da se bori — bori za prvo bes

Življenje in tegobe Krškega polja

Kako dandanes živetarijo dolenski Poljanci — Zalogstna slika gospodarskega in socialnega stanja

Krško polje, 20. decembra. Gospod urednik, dovolite, da malo opišem križe in težave »Poljancev«, kakor nas splošno nazivajo. Krško polje v ožjem pomenu, je ravnote, ki se razprostira od ceste Krško - Raka do Velike vasi, ob robu Krakovskega gozda do Pristave, od tu po občinski poti do Cerklje v ob toku Krke do Krške vasi, na drugi strani pa do Save. Na tej ploskvi leže vasi: del Leskoveca, Zadovinec, Veniče, Velika vas, Gorenja vas, Mali Podlog, Veliki Podlog, Pristava, Jelša, Gorica, Drnovo, Hrastje, Črešnjevo, Zasipl, Cerklje, Boršt, Krška vas, Skopice, Vihre, Mrvice in Brege. Četudi so ceste, ki vežejo te vasi, samo občinske, razmeroma še precej trdne, še izvažemo okrajno cesto Krško - Križaj, ki je nevarna za ljudi in živali.

Morda se tudi vi, gospod urednik, še kaj spomnite na šolsko čitanko. Tam stoji v nekem spisu, da se razprostira med Savo in Krko »rodovitno Krško polje. To je gotovo zapisal gospod, ki je prišel v ta kosček Dolenske v pozni jeseni na botrino, na trgat ali pa k točenju vina. Takrat imajo Poljanci že spravljene pridelke, — raze, purani in v gosti doboji za slovesne prilike malo več koroze, kakor so pa vajene. Ampak perutnino vam spečejo Poljanci v krušni peč tako okusno, da se Gorenjci in Stajerke lahko skrijejo. Kar nič zamere! Tukajšnji svet je izredno gostoluben zato ni čudno, ako tuje, ki pride ob prikladnem času v naše kraje in se mu postreže z vsem, kar premore kmetijska kuhinja, dobi vti, da je tukajšnja zemlja rodovitna in da ljudstvo živi v blaginji. V resnici pa je svet v tem našem četverkotu na pestu, zemlje same je jedva za ped in temu primerno tudi pridelki. Pri nas je namreč samo takrat dobra letina, ako naše brate preko Sotle zaliva voda, to se pravi: ako poleti ali vsaj v času glavne rasti dvakrat ali trikrat na teden dežuje. Voda hitro usahne v debele naslage nekdanj od Save naplavljenega peska. Sava je imela svoj čas drugo strugo, ali vsaj en rokav do današnje vasi Drnovo in je preplavljala vse polje. Glede padavin je to naše polje nekaj čisto posebnega: prepričan sem, da ni v severozapadnem delu Jugoslavije kraja, ki bi jih imel tako. Kadar se poleti zgrinjajo oblaki nad Opatovo goro pri Kostanjevici in je pričakovati nevihte, ki naj bi oživila izsušeno polje, se skoraj redno dogodi, da se ploha izogne Krškega polja. Pri Kostanjevici nekako se razdele oblaki na dva dela in jo potegnejo po Goranec, drugi del pa preko Krakovskega gozda proti Raki, pri nas pa slišimo samo gromenje. Pri tem pa je kolikor toliko res, da tudi toča malokdaj napravi škodo na našem polju.

Najmanj vsaka druga poljanska hiša ima v okolnih hribih komadič vinograda, ali kakor mi pravimo bolj na kratko: »vograd« ali »gorac«. Pretežno leže ti vinogradi v lesovskih hribih, manjši del pa onstran Krke. Posedovalci vinograd zahtevajo ugoden položaj, posebno se v zadnjem času, Poljanci od tega nikoli, marveč celo škodo. Se tisto malo gnojia, kar se ga nabere na neurejenih gnojščih, izvozijo v vinograd, ki zahteva izredno mnogo dela, stroške za gajenje, žeplo itd. Vinogradi so zelo skrbno negujejo in ko se prične dela v vinogradu, puste naši ljudje vsa dela na njih in jo mahnejo, eno ali dve uri daleč, v vinograd. Če računamo isti čas za povratek, je lahko izračunati, koliko časa vzame vinograd. O prodaji vina je znano, kako se obnaša. Odkar ste se Ljubljanci in drugi navadili bančana in dalmatinca, se naš čevček zahteva samo še politi za kak brizganec in pa še kak starejši »čevčkar« mu je ostal zvest. Res je, da je iz mnogih log naše vino bolj kislo, ampak vsak vinski bratec mora priznati, da je ni zdravješe pijača.

Če greste sedaj v nedeljo po naših gorah mimo hramov, navadno ne pridete daleč, ker vas boče vsak gospodar pogosti s nekaj čašami vina. Zameril bi, če odklonite. In seveda morate vino pohvaliti. Če je preveč kislo, pravi naš človek: »Lahko bi bil še boljši, ampak Bog ga je dal, bodimo z njim zadovoljni.« Če pa je kapljica res dobra, pravi: »Že dolgo nisimo tako do brega pridelali.« Samo kupci so res vsako leto redkejši. Majhno je število onih vinarov, ki imajo stalne odjemalce. Mnogi naši ljudje tavajo po vseh postajah od Krškega do Ljubljane in dalje s pokušnjo v cekarjih in ponujajo svojo robo. Žal, da navadno brez uspeha. Ker se vino ne more prodati, se popije doma. Saj v času kolon tudi izvrstno tekne. Poljanec ga ne drži doma v kleti, ampak ga ostavi v hramu, pa hodi vso zimo s »puthom« ponj. Mi smo sploh tako vajeni, da porabimo svinjino, kuro, ki smo jo namenili za zakol, in vino pozimi, odnosa do Velike noči. Ko se začne poljska dela, itak ni časa, da bi se gospodine ukvarjale preveč s kuho, vino

pa se v vročini tudi lahko pokvari. Zadoljni smo s krompirjem in koruzo. Koruza je v pomladnem in letnem času seveda že tudi bolj slaščica. Krompir s Krškega polja je res prav okusen in če je količnej močno leto, tudi prav dobro uspeva na peščenih tleh. Krško polje zalaga s krompirjem Zagreb, kjer ga posebno cenijo. Pravijo mu »stajerski krompir« in Zagrebčani ga vedno dražje plačujejo kakor pa hrvaški. Prva naša letina je ječmen, ki se ne pokrmi, ampak gre ves v mlino za kruh. Glede kokoši, rac, gosi in puranov naj še to povem, da je bilo Krško polje nekdanj posebno znano po njih. Nekdanji stober nemstva v Brežicah, tako imenovani »jajčni kralj«, si je še pred vojno pridobil s trgovino jaje takšno premoženje, da se je naveličal kupčije in šel v Gradec. Danes je tudi tega kokoši močno padla. Po vojni so začele razsajati perutinske bolezni in danes so ostali samo še izbirki namesto nekdanjih lepih kokoši. Konejere, ki je bila nekdanj tudi kolikor toliko vnosna, je takisto zelo nazadovala. Razumljivo — v dobi avtomobilizma. Reja svinj je bila časih stber gospodarstva, posebno malih ljudi na Krškem polju. Gospodinj so posebno vse tem ne štedile mleka in močnika. Pujski se prodajajo navadno 8—10 tednov stari. Kupci so bili iz Notranjske, Goriške in Istre, na drugi strani pa nemške avstrijske dežele. Sedaj je tudi ta vir popustil. Kočevjarji in Gorenjci, ki so bili časih tudi kupci, so pričeli več ali manj sami gojiti svinje. Da bi se vsaj Ljubljanci navadili na »prase« pečenec, ki ga naši južni bratje tako slastno uživajo, mi bi vas prav lahko zalagali z mladimi pujski.

Vse navedeno izpričuje, da je gospodarsko stanje prebivalcev Krškega polja zelo slabo. Težko je najti v vseh vsaj po dva kmeta, ki nista zadolžena. Dolg se dela, kjer koli ga kdo more narediti. Se najlaže se dobi denar v Krškem in v Brežicah. Ker pa kmetije ne zmorejo niti obresti, se dolg vedno večja. Zalostna bo pesem, če jo bo začel peti — boben.

Krško polje je preobljudeno. Pred vojno je bil vsaj ventil za preostalo delavsko moč — Amerika, danes so ta vrata zaprta. Francija in Holandija sta pa je nadomestila, ker ne sprejemata vseh nekvalificiranih delavcev, ampak v glavnem le rudarje. Pred kakimi 30 leti je bila večina hiš na Krškem polju še lesenih. Danes je skoraj vse pozidano, največ z ameriški dolari. To pa je menda tudi edina korist iz Amerike. Krško polje je dalo nekdanj največ izseljencev, kaj posebno opomogel si pa ni nihče, zato pravi naš rek, da ameriški dolari ne trajajo daleč kakor krompir. Eno leto vzdrže, potem jih zmanjka.

Ali naj vam še opišem, kakšno so razmere glede prosvete, društvenega življenja, zadružništva in takih reči? Slaba je, slaba. Sile so tu vse na robu polja, v Leskovcu, Velikem Podlogu in v Cerkljah, če ne štejemo Krškega, ki je še najbolj oddaljeno. Na vsej tej ploskvi, kjer živi toliko in toliko tisoč duš, ne biva stalno niti en inteligent, razen učiteljskega na omenjenih šolah in duhovščine v Leskovcu in v Cerkljah. Od zadrug imamo samo eno mlekarico v Cerkljah, ki pa je precej od rok. Zveza na postajo po ovinku čez gugaljce se krški moč je seveda, tudi zelo neprimerna. Čim Sava malo narase, je promet za tovore itak zaprt.

Podjetnosti ni, zaslužka seveda tudi ne. Če kak trgovec kupi v močvirnatem Krakovskem gozdu kostanjevškega verskega zaklada hraste, mu jih vrnijo izvozijo za bagatelno ceno. Ker tukajšnji posestniki nimajo gozdov, so skoro vsi navezani glede drv na gozino upravo v Kostanjevici, ki prodaja za trgovino neuporabljivi les v Krakovem ali pa v Opatovi gori. Nekdanj so tam dobivali domačini les po primerni ceni, danes se je žal uveljavila čisto komercialna praksa tudi za take odpadke, ki jih trgovci ne marajo in bi drugače segnili v gozdu Ker je kupcev mnogo, prodajalec pa sam eden, a prodajajo se sproti samo majhne količine.

Vi ste lahko ponosni na svoje otroke

ako z glasbo poživljajo in razveseljujejo Vaš dom. Otroci se naučijo igrati lahko iz naših poučnih pisem, katere dobavljamo pri nakupu instrumenta brezplačno. Zahtevajte nemudoma našo brezplačno knjižico »Kako postanem dober godbenik«.

MEINEL & HEROLD

tvornica glasbil in harmonik, prodajna podružnica Maribor št. 101

nesrečenega potnika. Postalo mi je slabo. Neki železničar je tekel mimo, poklical sem ga in prosil, naj me vendar odnesejo od tod. Poslušal je. Prišel je s tovarišem in sta me res odnesla. Solnce je s toplimi žarki posijalo name.

Zdaj sem zvedel vse. Zgodila se je bila težka železniška nesreča. Lokomotiva, spalni voz in prva dva voza so bili zdrobljeni. Dvajset mrtvih, mnogo, zelo mnogo težko ranjenih.

Prosil sem za cigareto. Solnce me je božalo, jaz pa sem apatično buljil v njegovo svetlobo. Bil sem tako izmučen, da nisem mogel misliti. Niti rešitev me ni veselilo. Samo en občutek mi je nekolično lajšal bolečine: tobak. Tudi pozneje, ko se je imel vlak odpeljati z nami in so me dvignili ter na nosilih prenesli v drugi vlak, nisem mogel ničesar misliti. Voz je bil poln ljudi, ki niso vedeli, kaj je z njimi. O. to je bila prava bolnišnica v vlak! Naglil sem glavo in zaprl oči.

Vlak je drevil v jasnino — po vsej priliki smo morali biti kmalu doma. Zdajci se je brzina zmanjšala. Bili smo že blizu lope. Vlak se je ustavil.

Sprejelo nas je zamolklo mrmranje. Peron je bil črn od množice, ki ga je bila zalila. Vsakdo je koga pričakoval in se je hotel preveriti, če je med potni-

Opri sem se na bolničarja in vstal. V glavi se mi je vrtilo, vendar sem se naslanjal na držal. Tedajci je krknil glas v množici. Ozrl sem se tja, odkoder je prišel glas. Svetloaso dekle visoke postave je rinilo proti meni. Dve mehki roki sta se oklenili mojega vratu in kmalu sem začutil na licih vroče solze, ki so se med globokimi vzdihili zlivale po mojem obrazu. Poljubi so se vžigali neprestano iznova in povečavali mojo vročino.

Oblivala me je zona. Srce mi je tako močno bilo, da sem čutil, kako se mi napenja žila na vratu. Vzdignil sem glavo.

Vsi potniki, ki so se vozili v spalnem vozu, so bili mrtvi. Moj dvojnik... če hočem, lahko zdaj postanem lord Torcy...

Kri mi je zavalovala po žilah. Živci so se mi bolesto napeli. Kaj, kaj bo sedaj? Videl sem dekle, ki je bilo krasotica, očarljivo bitje, plavooko, visoko in ponosno. In nisem mogel izdavi niti besedice.

Zdajci se je dekle okrenilo k belolasti dami, ki se mi je bližala z odprtimi rokami.

Prišel je bil trenutek odločitve. Ali naj ostanem siromak, kakor sem bil doslej, ali naj se izpremenim v lorda in

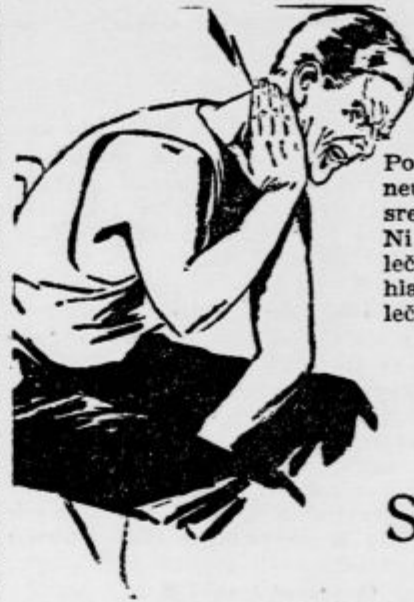
ne količine, doseže gozdna uprava za te odpadke take cene, kakor menda drugod nikjer.

Skrajni čas je že, da pristojni krogi posvetijo vse potrebne skrbi tudi nam in posuče vse probleme Krškega polja. Nujni so posebno naslednji ukrepi: 1.) zgraditev še dveh osnovnih šol, in sicer na Gorici ali na Drovem in na Skopcih. V te kakor tudi ostale šole naj bi se namestili sami izkušeni učitelji, zadrugari in prosvetni delavci, da organizirajo predvsem mlekarstvo in strojne zadrugice ter prosvetna društva; 2.) zgraditev novega železniškega mostu na postajo Videm, pri krški bolnici, ker sedanjost most v Krškem podaljša vsako pot na postajo na vsako stran za pol ure; 3.) takojšnja zgraditev sreske perutinarstva in jafčarstva na Krškem polju ter omogočanje brezplačnega cepljenja prašičev; 4.) državni zavod za ženski domači obrt naj uvede tečaj za klekljanje čipk ali kaj sličnega, da se zaposli siromašni ženski svet, ki izvzema največja poljska dela nima nikakega zaslužka; 5.) obnavljanje vinogradov naj se pospira samo v najboljših legah, sicer pa, saj se podpre akcija, da se drugi vinogradi nadomestijo s sadjarstvom, ki se na samem polju zaradi plitve zemlje itak ne more gojiti v večji meri; 6.) poskusi naj se vzdraniti akcija za ustanovitev kake tek-

Borovlje — mesto

Po številu prebivalstva in po pomerju svojega ozemlja so Borovlje največji kraj na slovenskem (oziroma, kakor pravijo uradni in nemški krogi v Celovcu) na jezikovno mešanem ozemlju na Koroškem; so pa tudi, če izvažemo posamezne biserne ob južnem bregu Vrbskega jezera, v vsej slovenski koroški pokrajini najljepši in najzanimivejši kraj tako po svojem zunanjem licu in po svoji divni okolici kakor se prav posebno po svoji stari edinstveni domači industriji ter po bistvu in značaju prebivalstva, kakršnega je tekom stoletij ustvarila baš ona industrija.

Iz domačih kovačnic ob »rovth« tako zvanega »Proda«, Borovnice, ki toče, prihajajo izpod glavnih grebenov med Lju-

stilne industrije v bližini zamišljenega mostu; 7.) očvli naj se akcija za železniško zvezo Novo mesto - Brežice, ki ni potrebna samo iz gospodarskih ozirov vse doline Krke, ampak tudi iz strateških razlogov. S. D.

skim delavcem in konservativnim kmetovalcem okolice je ustvarilo tipičnega borovskega puškarja, ki še danes daje Borovljam njih pravo obleke. Priden je in rad dela; a kar pridelal, rad zapravi. Če doma ni zaslužka, gre z lahkim srcem v tuje kraje. Tam postane »deutschfreundlich«, a slovensko bo govoril tudi sredi Dunaja in poleg nemške bo pel tudi svojo domačo slovensko pesem. Staršem praviloma nič ne pošlje v podporo; če ga prosijo, jim pošlje več, nego dopušča njegov žep. Med tednom je od dela zapršen in zanemarjen; ko pride nedelja, se obleče kakor mestni »škrice«, pa gre preko Drave k Horjankam v vas, odkoder se pozno zvečer vrne vesel, ker je tam zastoj je-

beljem in Vrtačo, skozi Borovlje in Dobrovo, iz kovačnic, v katerih so prvotno kovali žeblice kakor še dandanes v Kropi in v Kamni gorici in nekdanj v Železnikih, sta zrastle že v začetku novega veka dve panogi železne industrije, na podlagi katerih so se Borovlje iz majhnega, v gitem »borovju« skritega sela razvile v to, kar so še danes. Puškarstvo in industrijo so semkaj preselili iz francoskega dela Belgije in rodbini »Just« in »Fancoy« še danes pričata o tujih delavcih iz onih časov; »Fuzine«, v katerih so izdelovali in še izdelujejo žice, žeblice in vsakvrstne druge predmete iz železa in jekla, pa že s svojim imenom ravno tako kakor po različnih krajih na Gorenjskem kažejo na benečansko-italijanski izvor. Nekdanji posestniki teh »fuzin« Locatelli so bili doma iz Gornje Italije; zveza z jugom je bila kmalu prekinita; a posestniki onih železarn in jeklarn so bili do današnjega dne vedno sami tuji, ki so nameščali zgolj same tuje, nemške uradnike. Puškarstva obrt pa je postala prava domača obrt, obrt, kateri je že od nekdanj namenjen moški naraščaj tako rekoč celih Borovlj. Kadar je beseda o Borovljah, je vsem v mislih puškarstvo in kadar je govora o puškar in puškarjih, tedaj imamo v mislih Borovlje.

Do šestdesetih let prejšnjega stoletja so izdelovali v Borovljah samo puške za avstrijsko vojsko; že iz tega dejstva sledi, da je vsaka avstrijska vojna za Borovlje pomenila naravnost zlate čase, posebno če je dolgo trajala; dolgotrajen mir pa bedo, siromaštvo in pomanjkanje, ki je gnalo brezposelne v tuji, nemški svet. Razen tega je v Borovljah navada, da mora vsak puškar, ko se je izučil pri domačem mojstru, vsaj za nekaj let po svetu, da vidi tuje ljudi in se še kaj novega nauči. To in pa naravna razlika med industrij-

del in pil. Napram tujcem je ljubezniv in se rad z njimi pogovarja; a prirojeno mu šegavosti in zabavlivosti se tudi napram tujcem ne more popolnoma vzdržati. Zdaj, ko je postal mešanec, ne bo na to čisto nič ponosen in bo nad tem napredovanjem iz prirojene navade več zabavljal in se posmeheval kakor pa se veselil. Pojde v Celovec in bo svojim nemškim sodrugom, ki so po večini socialisti, povedal, da je sedaj tudi on »mešanec«, samo da Celovčana malo — potegne.

Kako lep čut za zaznamovanje značilnih posebnosti v naravi so prvi ustanovitelji novega mesta imeli, kažejo imena posameznih delov starih Borovlj Najstarejši deli, oni okoli cerkve, se imenujejo na »Gorici«. Pod njo se razprostira »Log«, sedanji Glavni trg. Južni del se imenuje »Kobelj«; severni »Podklanec«, kamor dopelje »Gorice« skozi tako zvan »Kozjak«. Hiše, ki stoji pred pokopališčem, nosijo ime »Ozadje«. Nad »Kobljem« in sedanjim kolodvorom se dvigata »Holme«, »Mali Ogelj«, »Grad« in »Gradišče«. Z »Ribjaka« je speljan vodovod z izvrstno vodo; vse to

Nova navodila akvaristom

V dosedanjih naših treh člankih o akvaristiki smo pisali o pezdirkh in o kuresljih ter jih priporočali iz razloga, ker se naši akvaristi v pretežni meri zanimajo za eksotične ribice, naše domače ribice na več ali manj zanemarljivo, dasi so kot mrzlovodne živalice zelo trdne. Poleg tega pa ne potrebujejo toliko nege, ter ne delajo akvaristu toliko skrbi kakor eksotične, katerim se mora vsi zimo voda greti. In tudi so domače ribice poceni. Naj bodo torej tudi naslednje vrstice posvečene našim ribic, ki ne bi smela manjkati v akvariju mrzlovodnih rib.

Globoček ali krešek (Gobio fluviatilis, der Gründling): telo je podolgasto ohrnglo, žiljasto, glava je najširši del telesa. Na desni in levi strani zaokroženega gobčka mu visita dve kratki tipaliki nalik bradici kakor pri krapu, mreni in drugih srodnih ribah. Gornji del telesa je temnorjavkast in mramoriran s temnimi pegami; dolnji del je bel ali svetlorumekast. Oči so razmeroma velike. Na hrbtni in repni plavuti je nekaj črnih pičic. Vratne in prsne plavuti so na dolnjem robu zaokrožene in so precej velike ter služijo globočku kot stojala, na katerih stoji na dnu. Podrepna plavut je v obliki štirikotna. Globoček živi v bistrih vodah, v potokih, bajerjih in jezerih. Tudi v izlivih potokov in rek v morje ga je najti. Je predstavnik ribje sanitetne policije, ker požre vse mrtevce, polže, ribice in drugo, čisti torej dno, zaradi česar je posebno za akvarij zelo koristna riba. Kjer je globoček, tam ni nesnaga in piscidina, raztresenega po dnu, niti ni v pesku tubifeksov, ki jih ribe raznašajo po akvariju in ki potem mlijajo iz peska kakor nitkaste kačice. Za akvarij je priporočljiv v dolžini 1 — 5 cm; če je prevelik, leži vedno na dnu, manjši se kmalu plavajo na površje. Globoček se drsti v maju in juniju v tekočih vodah na plitkih nečistih tleh. Telo o globočku, ki je poleg navedenega zelo družben. Kier je največ rib, je globoček gotovo zaven.

Pri tej priliki bomo našim čitateljem in početnikom osredotočili pažnjo še na na-

Po daljšem bivanju na prostem za časa neurja

Po končanem težkem delu ali bivanju na prostem za časa neurja je SLOAN-ov LINIMENT zelo dobro pomirjujoče sredstvo za boleznimi življenja in otrple sklepe. Ni potrebno vtiranje, on prode sam v kožo, ublažujoč bolečine pri premirlih sklepih, boleznih mišic in živcev, hladi pri vnetju in odstrani vsako sled otrpnenja in bolečin.

Uporabljajte SLOAN proti revmatizmu, ishljasi, bolečinam v križu, boleznim v hrbtu, bolečinam izvrtjenja in kontuzije in proti vsem vrstam boleznim mišic.

Dobiva se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT
ODPRAVI BOLEČINE

leži na desnem bregu Borovnice, »Proda«; na levem bregu, vzvišeno, leži idilična »Dobrava« s štirimi v vrsto postavljenimi starodavnimi lipami, pod kojih prvo se je rodil prof. Sajnik, ki je izdal koroške narodne pesmi.

Borovlje so industrijski kraj, ki mu na Koroškem ni para. A na zunaj ni tega niti opaziti. Tu ne vidiš nobenih sajastih, odmlinjenih ali zaprašenih hiš ali tovarn; nasprotno, vse je čisto in snažno; okusne, prijetne, eno- in dvonadstropne hiše stojijo posamič, oddaljene druga od druge. Vsako obdaja večji ali manjši vrt z zelenjavo in cveticami ter zlahkimi sadnim drevjem. Tu pa tam je tudi kak čebelnjak. Pravo mesto vrtov in vrtnih nasadov. Samo ponovi strel, ki se ob določenih urah razlegajo po vsem mestu s strelšča in s preskuševalnice za puške, razodevajo tujcu, da je tu doma puškarja obrt.

Puškarji so imeli svojčas tudi svojo vojaško organizirano strelsko četo, ki je bila popolnoma vojaško oborožena in je pri svojih nastopih na čelu nosila »zastavo«, ki jo ji je bila podarila Marija Terezija. Značilno pa je, da so baš borovljski puškarji l. 1848. ustanovili svojo meščansko gardo, slavili začetek novega svobodnega in narodnega življenja in vpeljali pri tej revolucijonarni četi slovenski poveljevalni jezik, od katerega so si stari ljudje še do danes zapomnili povelje »Krokarje napnite« in na »Koj« ustrelite! To gibanje je bilo kmalu zatrto.

Do l. 1927 sta spadali k Borovljam samo vasi Dolane in Vajdiše. V tedanjem trgu so l. 1924. nasteli 2.156 Nemcev in 864 Slovencev, v občinskem odboru je tedaj sedelo 13 socialistnih demokratov, 6 veleneccev (nemčurjev), 2 Slovenci in 1 narodni socialist. Ko so potem k občini Borovlje priključili sedanji vasi: Podlublje, Podgora, Gorice, Kožentava, Struga, Kapla in Lipljane, so socialisti demokrati napredovali za tri, velenecci za enega, Slovenci pa za dva mandata.

V gospodarskem oziru nudi razvoj Borovlj v zadnjih letih nevšečno sliko. Pred vojno je bilo zaposlenih 700 puškarjev; v plebiscitni dobi ravno toliko, sedaj jih je jedva 300; v jeklarni je bilo pred vojno okoli 700 delavcev, v plebiscitni dobi nad 600, sedaj jih je komaj 300. Meščanska šola, ki je v plebiscitni dobi štela 200 učencev in učenk, jih ima danes samo 140. Strokovna šola za puškarstvo je imela prej do 50 učencev; l. 1927. jih je imela 16; letos jih ima 10.

Pred vojno se je izdelalo v Borovljah nad 12.000 pušk; sedaj se jih izdelal komaj 4.000 letno. V isti meri, kakor hira industrija v avstrijskih Borovljah, raste puškarstva industrija v Jugoslaviji (v Kranju tovarna I. Mišič), zlasti po številu učencev strokovne šole za puškarstvo, ki je bila prej v Kranju, a je sedaj v Užicu. Da je naša država dobila to novo šolo, je zasluaga narodnih puškarjev iz Borovlj, ki so bili tudi prvi učitelji na njej.

Če bi s plebiscitom Borovlje pripadle k Jugoslaviji, bi že l. 1920. kot jugoslovenci Birmingham postale mesto in to v pravem pomenu besede, bogato, procvitajoče in vedno napredujoče mesto. V Avstriji so 10 let pozneje Borovlje sicer postale mesto, toda to je samo krinka. Mesto brez življenja, brez krvi, brez dohodka, kraj ki gospodarsko hira in propada kakor kažejo podatki tega članka.

Dr. Fr. Mišič.

slednja akvaristična pravila: Vsaka do 6 cm dolga ribica potrebuje 1 liter vode v že zaraščanem akvariju. Torej bo desetlitrski akvarij za 8 takih ribic, ker dva litra odpadeta na zemljo in mivko na dnu. Nalovi torej samo toliko ribic, kolikor litrov imaš vode v akvariju, vse druge pa spusti nazaj v vodo. Rib, ki so dorasle ter postale prevelike, ne vrži mačk, da jih poje; nesi jih nazaj, odkoder si jih vzel, ker bile so ti v zabavo, bile so ti prijatelje.

Piscidina (krme) daj ribicam dnevno toliko, kolikor ti ostane med palcem in kazalcem, a tubifekse (črvičke) spusti v malo »tekleno posodo« v kepi s premerom 5 do 10 mm. Označene količine zadostujejo za 15 do 20 šestcentimetrovskih ribic. Če plavajo ribice na površini, vdihavajo; če zrak nad vodno površjo, jih imaš preveč v akvariju, ker to je znak, da imajo premalo kisika v vodi sami. Vzemij jih toliko iz akvarija, da bo imela vsaka riba svoj liter, premešti jih v drugi akvarij ali pa jih nesi nazaj, od koder so. Načelno ne menjaj vode. Če po ja vendar menjaš, ker je postala zaradi alg itd. motna, potem napolni iz praznjenega akvarija z enako tobo vodo, kakor je bila prej v akvariju. K vsakemu akvariju spada plavajoči steklasti obroček za krmo, posodica z luknjami ali pa steklena posoda za tub fেকে, toplomer, stekleni korec za lovljenje rib in posebni natega za čiščenje dna ter gumna cev.

Vsi člani akvarističnega kluba v Ljubljani in okolici dobe brezplačno orodje in januari 1931 pri predsedniku akvarističnega kluba v Ljubljani g. Tomcu v kolodvorski restavraciji.

O. A. S.

DESINFEKCIJSKA (razkuževalna) sredstva za vse vrste proizvodnje trdka

„CHEMOTECNA“

družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10, 158

Ljuba Prennerjeva

pisateljica našega nedeljskega romana

Pohorska
vigred

ki izide prvičkrat v letošnji božični številki »Jutra«.

Ljuba Prennerjeva bralcem »Jutra« ni neznanka. Predstavlja se jim je že leta 1922. s črtilo »Pepeimica«, kateri je sledilo vsako leto po nekaj humornih, iz življenja zajetih teljtonov. Kot »teta Metka« je pripovedovala mladim »Jutrovčkom« zgodbo o »Skoku, Cmoku in Jokici«, marsikdo jo tudi pozna po »Trojici«, romanu iz dijaškega življenja, ki ga je izdala l. 1929. v založbi »Atene«.

Mlada pisateljica je otrok tistega prelepega kota ob Pohorju in koroški meji, ki ga naši pripovedniki do nje menda še niso bili odkrili. Zibelka ji je stekla 19. junija 1906 v Fari pri Prevaljah; pozneje se je preselila njena rodbina v Slovenjgradec, kamor se Ljuba Prennerjeva še dandanes rada vrača, kolikor ji dopušta študij na ljubljanski univerzi.

Zakaj gđ. Prennerjeva je studentka (že njena slika vam to pove) in kot taka »selmadewomana«, kakor le kdaj katera izza dm Zofke Kvedrove. Prve tri gimnazijske razrede je napravila v Ptuj, l. 1922-23 je bila v Celju, kjer se je v družbi D. Gornika, Luznika, nesrečnega Arnska in B. Rihterške navduševala za literaturo. Nato jo vidimo v Slovenjgradu v odvetniški pisarni; a že jeseni 1927 dela kot privatistka »malo maturo« in tako dalje, dokler se l. 1930. njeni vztrajnosti ne posreči, da na ljubljanskem liceju dokaže svojo zrelost za univerzo. Zdaj posluša pravo in se ogreva za mladinsko sodstvo.

Kakor je pisateljica sama odkrit in svez značaj, tako je tudi njeno pripovedovanje sveže in neposredno. Živela je med svojimi ljudmi in jih do dna spoznala v njihovem čutenju in mišljenju, njihovih navadah in razvadah. Ona ve, kako vasujejo in se ženijo, kako se pričajo in tepo, delajo in mešetarijo, nam odkriva njih usodo brez umetničave napetosti in sočni govornici svoje pokrajine. Po »Trojici« je »Pohorska vigred« krepak korak naprej; bralci nedeljskega »Jutra« bodo spoznali v tem romanu zdrav, skoraj moški talent, ki ima vse lastnosti, da se častno pridruži vrsti slovenskih pripovednic.

V. Levstik.

Muzikant Pavel

Vlesnjena v mogočno nastope se vije Savinja sredi doline. Od Presejra jo spremlja na obeh bregovih gajna do Vrba. Liša je očrnelo kamenje, vrbove, temnozeleni borovci, nizki in košati. Svetlih jagnjov vesele grupe Plitve mlake napajajo lojce in jelše belice.

Ko v zgodnjem aprilu zapojejo prvokrat žabe, leži pokojno vdana dolina, kakor blagoslovljena žena, ki snuje komaj spočetemu bitju obliko in mu sanja bodočnost. Zrak je voljan, kakor mladega jagnjeta volja. Takrat prične rumeneti goło vrbove, rdeči jagnjedovo popje, opojno duhteče so jelše in cvetnega prahu rumene.

Soncu se veča iz dneva v dan kolobar. Silneje rumeni vrbove. Svetlozeleno jagnjedovje se sveti kakor sveža oljasta slika. Komaj izleni metulji sedijo na jelšah belicah. Zgrbljeno smolnato listje črnih jelš se trudoma spreza. Pesem senic v grmovju, pri tleh šebetanje strnadov. Zasmehljivo bihatajo srake v vrbovih. Visoko v modrini plovejo v naglih okretih lastavic tropi.

Velika cesta hiti od vzhoda k zapadu. Na obeh straneh jo spremljajo rožnate jable, lani in hruške vse bele cvetja. Zelenje gajna seka belina velike ceste, kakor bi roka božja napravila vidni križ blagoslovljeni dolini. Samozavešno stojijo gospodski domovi med treznili pravokotniki vse le to zelenih hmeljnikov. Pozimi pa spi dolina in so kopice v hmeljnikih podobne tartarskim jurtam.

Sveti Pavel, gospod modrijan, gleda s ponosom na tovariša svetega Petra čez reko, na svetega Pankrca med zelenjem v Grižah. Sramežljivo poveša sveta Marijeta med belimi sadovnjaki na Polzeli svoje plave oči. Udano prekritih rok na mla-deniških prsih kleči na Gomilskem sveti Stefan in čaka na mučeniško kamenje. Prikril se je v senco gozdov sveti Jurij in noč in dan budne tuje kdaj v Mrzlici zmaj se zopet agane. Sveta Magdalena na Homu strmi razpuščenih las preko ravni na Celjsko goro in loči solze pokora. Od daleč smehlja se petrovska Marija, ko gleda Kacijana mučenca, ki je obrnil hrbel nevernemu Zalcu. Podkev zelenega bribovca objema dolino. Pri glavi strnijo k solncu srebrni vrhovi Kamniških alp, pri nogah pa tone slava treh svetov in starodavne Celeste...

Tam, kjer pri belem mostu seka veliko cesto Savinja, tamkaj se drži kakor za krilo matere mala hčerka velike ceste okrajna cesta. Z drobnimi koraki hiti ob rebri gajne med ponosnimi hišami Groblje. Kdo te je krtili za Grobljo? Morda »stari paganski pradedi, ki so na samotno višino sredi močvirja polagali v vrste svoje mrličke, da strahoma koplje danes kmetič jame za sadna drevesca. Morda so te krtili piasinski spilarji, ki so vstavljali ob tvojih prodnatih tleh svoje splave. Kdo je domel modrost tistih, ki so dajali imena goram, potokom in krajem ter tebi in meni. Resno so gledali v svet, a v srcih so bili otroci, vsevedni.

Nedavno, ko je še rasla v dolini pšenica, lan in konoplja, je imela vsaka peterih premožnih hiš poleg sebe berško bajto kočarja, kakor razpisni bogatin ubogega Lazarja. Ko je nasula žudovita rastlina umelj v krinje bogatov rumenih cekinov, da bil je velikonočni kolač vsakdanja malica, mastinovanje vsake nedelje, so zginile kočje. V svet so šli stromaki za kruhom, ker težko je Lazarju loviti drobtine pod bogatim mizo in se družiti s psi. Le koča Pavla Vrankarja je ostala, stiskajoča se lesno ob cesti nasproti razkošnemu domu. Bila nekoč je to kačja bogatih Pandurjev. Zapravljivi praded pa jo je prodal popotnemu tuju. Težka boleznava vrata se odpirajo v malo kuhinjo; sraven je mala izbička. To je bil dom Pavla Vrankarja.

Pavel Vrankar! Da ste ga poznali! Kakor neutrušeno hrepenenje po mu zrasle noge in roke. Trkrali sklonjen: v kolennih, v pasu in v tilniku. Razkoračen je krilil s predolgimi rokami, da te je spomnil na poslastno zid. Premajhna glava s šopom črnih las, okrogla ko jabelko, se je kar izgubljala v tem meteku udov. Črne oči so strmele v svet, kakor dvoje zlikanih gumbov na predvojnem avstrijskem vafelroku. Top noseč je pihal sramežljivo med njimi.

Harmonikar je bil Pavel Vrankar. Z večjim uspehom je poskušal posamezne tone, zmenjalval jezičke, lepil zlomljene tipke in krpal mehe. Pozno v noč je še vabila razposajena polka, zgodaj v jutru že hitel mehki valček. Vsako nedeljo se je Pavel Vrankar čedno obril. Spoštoval je nedeljo, četudi ni hodil v cerkev, ker nedelja je bila njegov dan, cilj hrepenenja celega tedna. Ob treh popoldne je obesil na ramo harmoniko in se napolnil počasnih, dolgih korakov v gostilno. Kar po zavrtih jo je mahnil. »Ej da vriskam, ej da vriskam...« je vabil valček v gostilno.

V kol se je stisnil godec, da je bilo več prostora za razposajene pare. Še bolj se je usodil. uho je pritisnil prav do harmo-

nike. Kakor da bi se bal, da mu je kodo ne vzame, jo je stisnil k sebi. Cel večer, cele noči je vriskal čaršad, poskakoval polka in vabila mehka melodija zapeljivega valčka.

Pavel Vrankar ni maral za ženske. Vzel je pametno žensko k sebi, da mu je skrbela za vsakdanje stvari in se je oženil z njo le radi spodobnosti, da bi ne delal pohujšanj in skrbi svetni in duhovni gospodski. Z očetovsko skrbjo — dasi mu bog ni naklonil zaroda — je motril razgreda dekleta ob plesu, vinu in pesmi. »Za lakale mlata dekleta ni vino ne ples, še komaj pesem. Se pesem ni, ki vse zbudi, kar v srcu spi! Sicer pa kaj bom čemeril. Vedno je bilo tako in bo vedno. Še stara kri ne miruje, kdo bi mladi pregovarjal. Prav je imel tisti, ki je rekel: za eno uro veselja, tisoč ur pokore. Sladka je ura veselja, pokora pa daleč. Znova je zavriskala harmonika, tesneje so se objeli pari. Pavel Vrankar pa si je brisal telo in spriznaval desetice s krožnika pred seboj. Takrat je bilo Pavel Vrankarju 45 let.

Janke Kač.

Zdravniška
posvetovalnica

ABC. Odkrito rečeno, tudi nam ne zadošča Vaš popaj. Trganje v raznih udih (sklepih?), zlasti pa pokanje v sklepih bi govorilo za tamošnje vnetje, mogoče revmatizem. Zrak bi bila še vrhu tega zvišana temperatura pa ni jasno. Zagonetno je, kar poročate o onih glistah. Tako velike in ploščate gliste bi bile zelo redke pri nas in ni izključeno, da bi vse akupaj izviralo iz te infekcije s paraziti. Mi Vam ne moremo dati drugega nasveta kot da se posvetite v bolnici temeljito preiskati (tudi blato!), ako ne marate v bolnico in če ste brez sredstev. Vam je ambulanca v bolnici na razpolago. Najboljše pa bo sprejem za par dni. — Življina. Mi bi Vam radi odgovorili, a vaših težkoč ne poznamo. Namesto, da bi govorili o drugih, blagovolite točno opisati svoje lastne bolečine, težave, motnje itd. Tudi boste prejeli tudi odgovor posvetovalnice. — »Devona. Nejubo zardevanje mladih ljudi je do gotove meje v takih letih normalna reakcija, pri zelo zdravih ljudeh pa je močno pojačana in tedaj skrajno fatalna ter s tem povod posvetovalni zardevanju. Toda takšne težkoče pu-berbetne dobe se razgube same od sebe, one so le zunanji znak velikega tednjega preokreta v telesu. Elida Gold-Cream ne deluje na živce krvnih žil, je torej kot sredstvo proti zardevanju brez učinka. Sicer pa brez pomena. — »Bba v Br. Če se skali vo-da pri obhajanju in ako je bila preiskava urina negativna, ne bodo verjetno prizadeti ne ledvice ne sečni mehur. Vsekakor pa imate občutek, kakor da ne bi voda stihila iz mehurja pod projekcijam pritiskom. Misli-ti bi bilo na ožino v sečniku ali pa na po-večano prostato, zlasti na poslednje še za-radi Vaše starosti. Točna ugotovitev pa so-ji najboljše v stroko zdravniške urologije. Je voda vsestransko pregledana? Po našem mnenju ni to posledica svojčasnega zar-devanja. — G. F. Č. v Z. ob S. Mi Vam ne branimo jemati ono sredstvo in morda bo-šte potem izgubili svoje težave. Pri vseh teh z manjšo ali večjo reklamo lažiranih lek-ah se doseže ev. uspeh pogosto sugestiv-nim putem. Vi napravite kuro in če je Va-ša lastna neopazana sugestivnost začela, se odkrijete svojih nadlog. Ampak kraj-ša je pot, da se daste enkrat temeljito pre-gledati kakor da bi na lastnem telesu pre-izkušali po vrsti vsa mogoča in nemogoča sredstva. V poslušno poskušamo živlacio za ne različenje kemijske preparate pa se vna-dar ne smete poudariti. — Odd. M. M. v Lj. kakor Vi to opisujeta, gre verjetno zares za vnetje maternične šiznice. V zdrav. po-svetovalnici Vam ne moremo dati pravega nasveta, ker zavisi ločenje in vse drugo od uspeha osebne, ev. bakteriološke preiskave. — Gđ. N. N. v P. Ako so dlake (lasje) kratke in temnejše barve, se dajo razbar-ovati z 3% vodenčevim prokionom. Dlake ne izginejo s tem, ampak izgube svojo barvo. Sicer se izvri epilacija bodisi z elektrolizo, bodisi z rentgenskim obsevanjem. Eno kot drugo pa pod zdravniško kontrolo. Vam bo torej mogel pomagati zdravnik, dermatolo-g. kozmetik odn. rentgenolog. — G. A. A. v Lj. Podatki: prelakonični, poročajte obširneje, ako reflektirate na odgovor. — G. A. M. v M. Je zelo verjetno, da je to kostna jetika v kolčnem sklepu. Za to zdrav-ljenje ni treba posebnega zavoda, ker se redno lečijo takšni bolniki v vsaki bolnici, torej tudi v Vašem mestu. Če je pričelo točno zmožnost obolelega srca, kateri to-rej vč. kaj sme vse temu bolnemu srcu še prisoditi, da ne odpuje pri večjem naporu. Zaradi tega je treba pri srčnih boleznih točno individualizirati, in se ravnati po po-sebnostih slučajev. Ad 2). Če koristijo ko-peli, nadaljujte, pred kuro pa poročajte vse točno zdravniku, ki prevzame zdravljenje, ker on pozna najboljše bolnico. Ad 3). Za to bolezen ni potrebno, da bi konzultirali

Leciderma - preparati

Izdelujejo se pod nadzorom zdravnikov in kemikar-jev in vsebujejo lecitin, glavno sestavino kožne tkani-ne, živčevja in krvnih žil.
LECIDERMA - KREMA (za dan in za noč)
LECIDERMA - PUDER za masni in suhi telet
LECIDERMA - KREMA za masažo prs
LECIDERMA - SHAMPOO
LECIDERMA - MILO

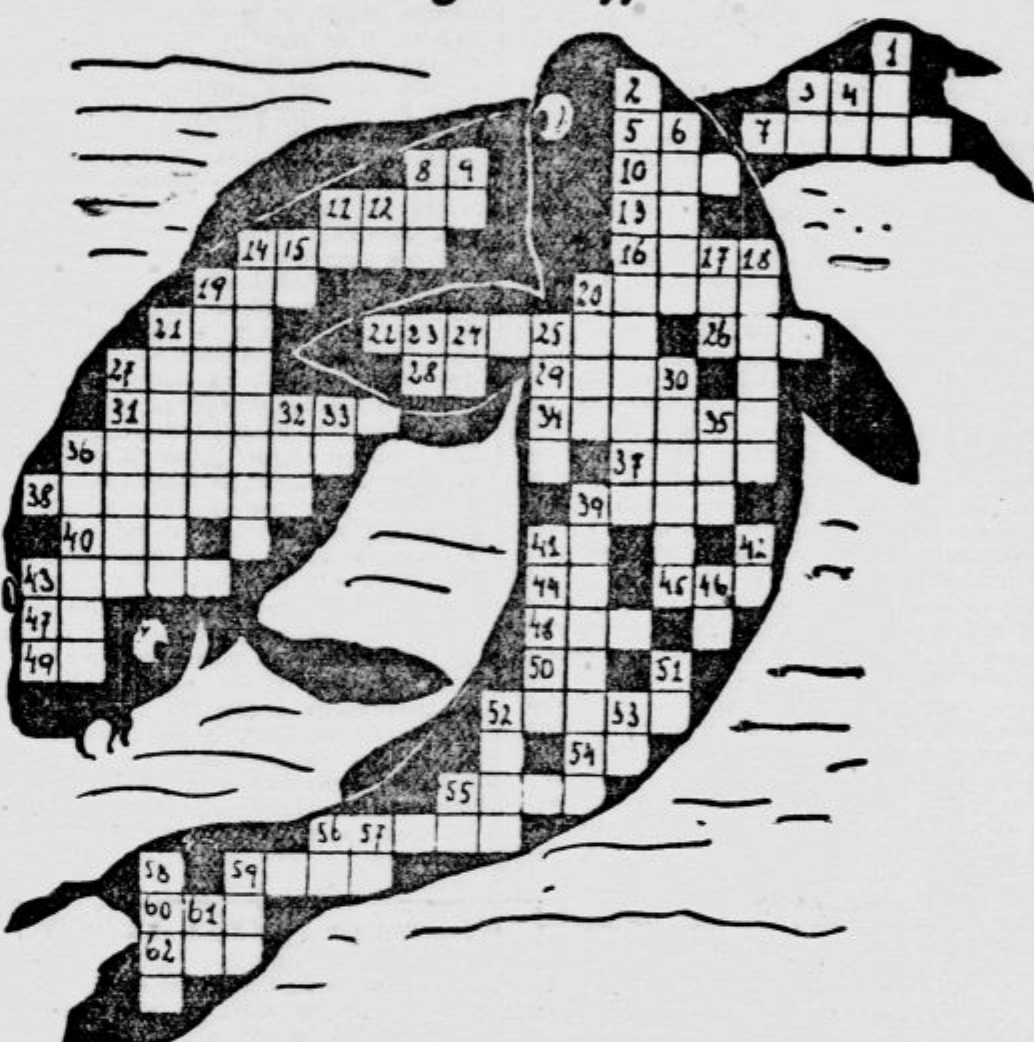
So na zdravniško kozmetični in znanstveni podlagi elite sredstva za nego obraza in prs. Dobivajo se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Glavna zaloga za Jugoslavijo: Zagreb, Illica 114.

393

še posebej specialista za srčne bolezni v kakšnem velenstvu, ker je vsak internist itak specialist tudi za srce. — G. R. T. v Lj. Noben organ ni varen pred tuberkulo-zo. Bacil napada brezobzirno vse organe. Res je, da se naseli najraje v bezgavkah (žlezah), v pljučih, koži in kosteh. Če pa je obolelo mesto blizu kakšne žile, se raz-lije gnoj z bacili v krvni obtok in tedaj se razseje kal po vsem telesu (to imenujemo milijarno tuberkulozo). gnojjenje po odvzemanju mavčne obveze, ni to posledica tega načina zdravljenja, nam-reč fiksiranja sklepa, temveč je gnoj, ki je nastal v sklepu ali njega bližini spontano prodril. Ne izgubite časa z domačimi sred-stvi, temveč dajte fantka v nadaljnje zdrav-ljenje zopet v bolnico. Ako bi zdravnik na-svetoval morje, poskusite dobiti podporo

pri protituberkulozni ligi ali rdečem križu ali koku sestara Dobrotvorna društva veli-ko store v tem oziru. Tudi bolniška bla-gajna Vam preskrbi zdravilišče. Kar sodaj zamudite, je ev. nepopravljivo. — Gđ. M. P. v C. Ad 1). Myocarditis pomeni vnetje srčnega mišičevja. Ni z besedo samo pove-dano, kaj je povzročilo to vnetje, ker na-stopa iz najrazličnejših vzrokov. Popolno ma ozdravljiva bolezen ni, če mislite, da bo obolelo srce zopet povsem normalno. Vnet-je pušča sledove (brazgotine), s tem se bo-lezen pa ustali in ne povzroča pri mirnem načinu življenja nikakih znakov, škoduje pa vsako razburjanje in je najboljše popo-la na vzdržnost glede alkohola, nikotina, čaja, prave kave itd. Toliko kot splošna navodila. V posebnem slučaju more dajati primerno nasvete le preiskujoči zdravnik, ki pozna

Križaljka „Ribi“

Besede pomenijo:

Navpično: 1. ruska reka, 2. pomik Do-lenjaka, 3. kemijski znak za element, 4. veznik, 5. evropska država, 6. perzijski kralj iz rodu Ahemenidov, 9. kemijski znak za element, 11. veznik (francoska), 12. ita-lijanska reka, 14. mesto ob Moravi v CSR, 15. pritok Irliša, 17. svetopisemska oseba, 18. šlager, 19. moško krstno ime, 20. ze-lenica, 21. indijska reka, 23. lenivec (franc.), 24. vrsta žita, 25. afriški zaliv, 27. junak iz Sienkiewiczovih romanov, 30. koziaški po-veljnik, 32. žensko krstno ime, 33. grška črka, 35. visoka pesem, 36. glad, 39. nestru-pena kača, 41. levi pritok Save, 42. on (fr.), 43. pes, 46. grad na otoku pri Mar-sellu-u, 51. turkustanska reka, 52. letovišče v dravski banovini, 53. osebni zaimsek, 55. francoski spoinik, 56. kemijski znak za ele-ment, 57. učenje, 58. pritok Save na Go-renskem, 59. dalmatinski otok, 61. veznik.

Vodoravno: 3. zver, 5. krstno ime slovi-tega ameriškega plovca, 7. kraj na otoku Krku, 8. veznik, 10. mesto v dolini Morave, 11. grška pokrajina, 13. isto kot 11. navpično, 14. mesto v kotozrakem zalivu, 16. izraz za divjo žival, 19. grad pri Novem mestu, 20. pritok Vltave (CSR), 21. moško krstno ime, 22. ime za tovorni voz, 26. sem (hrv.), 27. mejnik Gorenjske, Notranjske in Dolenjske, 28. dalmatinski otok, 29. konjska opre-ma, 31. portugalski otok blizu Afrike, 34. med (kovina, francosko), 36. italijansko mesto, 37. žensko krstno ime, 38. mesto na Siciliji, 39. pritok Volge, 40. slov. industr. družba (kratica), 41. pomožni glagol, 43. mesto ob Dnjestrju, 44. sibirska reka, 45. afriška reka, 47. akrajno v morje segajoči del celine, 48. bolgarsko mesto, 49. kazalni zaimsek, 50. isto kot 55. navpično, 52. afri-ški narod, 54. veznik, 55. sibirska reka, 58. sodje (hrvatsko), 59. učen nasad, 60. ruska reka, 62. dolenjsko gorovje.

»Na zapadu nič novega«

Pariz, 16. decembra.

Ko sem potoval skozi Nemčijo, je bila v največjem razmahu borba za in proti fil-mu »Na zapadu nič novega«, katerega je re-žiral in posnel po znamenitem Remarque-vo romanu ameriški filmski režiser L. Milestone. O filmu so te dni razpravljali v Nemčiji, kamorkoli me je pot zanesla. Pogovarjali so se o njem mesečni in preprostih prvincah, žene pred prodajalnici in se-veda še prav posebno v uredništvu glavnega hitlerjevkega glasila »Völkischer Beobach-ter«, kamor me je privedel slučaj. Tu so mi zatrjevali z največjo gorečnostjo, da se še ni nihče drznil tako žaliti časti nem-škega naroda, kakor ta ameriški režiser, m-da je ves film prav za prav del Francozov in plačano na račun nemških reparacij. Ko so mi to dokazovali, čeprav so dobro vede-li, da sem Jugosloven in da eodim precej kritično o njihovem mnenju, sem razumel razpoloženje onih tisočev narodnih socia-listov, ki so poslednje dni demonstirali po berlinskih ulicah proti uprizoritvi tega fil-ma. Ti ljudje se še vedno prežeti predvojnega potsdamskega militarističnega duha in sta jim vojna »lava in čast nemškega oro-ža alfa in omega. V svoji zaslepljenosti ne-taje samo, da so bili v svetovni vojni čisto po vseh pravih strategijah premagani in da je pripisovati le preveliki popustljivosti Francozov, da niso zasedli samega Berlina, temveč skušajo prepričati ljudi, da je no-

va vojna za Nemčijo nujno potrebna. Za-man je vsak poskus, te fanatike uveriti, da se nahajajo na krivi poti in da tirajo a svo-jim norazumnim početjem Nemčijo in Ev-ro-pa na rob nove katastrofe. Morda se bo-do spametovali šele takrat, ko bodo doživeli usodo, kakršno jim napoveduje Luden-dorf, ki jih prav dobro pozna.

Upal sem, da bom videl film v nemški predelavi, v kateri so že itak črtali vsak prizor, ki bi mogel samo malo žaliti patri-otična čustva bivših bojevnikov in današnjih nacionalističnih kričavev. Splošna pre-poved predvajanja filma pa mi je prekrila račune, tako da sem ga zamen iskal na programih vseh kinov v mestih, kjer sem se mudil. Zato mi končno ni preostalo drugega, kakor ogledati si ga v Parizu v neokr-njeni ameriški izdaji.

Francoski kinu in filmu do zadnjega časa niso posvečali pozornosti. Zanimali so se predvsem za abstraktni film, ki je pri nas docela nepoznan in pri katerem so dosegi prav lepe nepoznan režiserji Leger, Mureghy in Marcel L'Herbier. Še le poslednje čase so pričeli pod pritiskom razmer posvečati večjo pozornost tudi domačim filmski indu-striji, ki pa se mora boriti s silno ameriško konkurenco. Filmsko industrijo podpira se-žadi tudi vlada in tako predvajajo v zadnjih mesecih skoro vsak boljši francoski origi-nalni zvočni ali nemi film pred izbrano pu-bliko tudi v Operi.

Sporedno s tem razvojem francoske film-

ške industrije korakajo tudi pariški kin, ki jih je mogoče razdeliti v tri velike skupine. Prvi so bulvarni kinematografi, ki predva-jajo prvi razne prvovrstne neme in zvočne filme in jih vrte kar skozi več mesecev ne-prestano. Večina teh velekinov, ki so še razkošneje opremljeni od berlinskih, pred-va-ja filme nepregotoma od 14 ure pa do polnoči ali še celo čez. Cene se gibljejo za prostor od 15 do 30 frankov. Drugovrstni kinu so takozvani »studiji«, ki so veči-noma male okvaznice, slične Ljubljanskemu dvoru. V njih vrte razne moderne francoske filme. Publika tvori večinoma mladina, ki nima denarja za bulvarne kine, a ki vendar ni voljna obiskovati tretjevrstnih predmest-nih kinov. V teh lahko sedi človek za 4 franke ves ljubi božji dan in se na toplem naspi ter navžeje zvokov razglašenega klavirja in kake škripajoče harmonike. V vseh pariških kinih lahko človek kad med pred-stavo in, če a predstavo ni zadovoljen tudi živja, dokler ga ne vržejo ven.

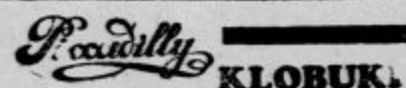
Sprito velikega zanimanja publike za zvočni film so odprli poslednje čase celo vrsto novih kinov. V kine so spremenili tudi številne dvorane, kjer so še nedavno plesali ob zvokih jazza pari brhkih Parižan z bo-gatimi Angleži in Američani, ki jih je bilo tekom letošnjega leta klub gospodarski kri-ži še vedno nad en milijon v Parizu. Med temi žrtvami sta tudi znana »Moulin Rouge« in dancin »Eremitage«, ki se je prelevil v kino baš s premijero filma »Na zapadu nič novega«.

Zanimanje za ta film je v Parizu sprito odneva, ki ga je izzvala kampanja hitler-jevcev v francoskem tisku, izredno veliko. Moral sem čakati skoro pol ure, da sem dobil vstopnico, za 20 frankov, na kar pa so me še posadili tik pred platno. Publika je bila zaradi visoke vstopnine odlična ter je napeto sledila poteku filma. Po še do-kaj veselem razpoloženju, ki ga je izzvalo patriotično navdušenje starega učitelja in sviranje godb na vojno odhajajočih voj-ko, je postajalo v dvorani vse bolj mirno in tiho. Predvsem pa sem ugotovil, da ni pa-dol niti v najkritičnejših prizorih niti en sam glas proti Nemcem in da je vsa publi-ka sočustvovala in trpela tako z nemškimi kakor s francoskimi vojaki ob prizorih voj-nih grozot, ki jih film tako nazorno slika. Poleg mene je sedelo mlado dekle, ki je še s smehom spremljalo maščevanje šikanira-nih rekrutov nad okrutnim kasarniškim bo-gom Himmelstossom, ko pa je par trenu-tkom potem pričelo za platnom treskati in grmeti, da so zaboleta človeka ušesa, pa je dekletce umolknilo. In v strahu se je in-tinktivno sklonilo proti tlem, ko je pri-čela peti proti publiku naperjena strojnica. Dočim je bilo čuti med turšem franco-skih čet še plokanje občinstva in vzklrike »Naprej dekli!« je postajalo to ploskanje vse bolj tiho, čim bolj so se bližale razre-dene vrste bojevnikov, skorzi steno ognja in železa nemški jarkom. Grobna tišina pa je zavladala, ko so po strašni borbi moža s možem, v kateri poljejo krvavo pesem kla-

nja samo noži in poljske lopatice, zavzeli Francozi strelski jarek in vrgli iz njega Nemce.

To grobno tišino je pretrgalo zopetno odobranje občinstva pri razgovoru nem-skih vojakov, ki razmišljajo, čemu se bijejo in komu koristi njihovo trpljenje in umira-nje. Čim ostrejša je obsodba, ki jo izreče-katori od ted Nemcev tem večje je odobro-vanje v dvorani, ki se preljuje po besedah Kata: »Mi hočemo samo mir!« v enodušno ploskanje dvorane, ki se trese klicev »Zi-vel mir!«

V tem hipu sem želel, da bi bil v tej dvorani navzoč kak nemški nacionalce ali eden od onih hitlerjevcev, ki so razgrajali proti uprizoritvi za Nemčijo itak močno spre-m-njenega filma »Na zapadu nič novega«, Morda bi se mu odprle oči in bi spoznal da nemškemu narodu ne grozi nevarnost ne od Francozov, ne od nobenega drugega na-roda, temveč samo od onih njegovih lastnih pripadnikov, ki se nikakor ne morejo otre-siti predvojnega duha in zopet pridigajo ne-srečno nemško imperialistično geslo: Durch muss des Kieles Erz!

lahki kot pero, mehki kot iz svi-le, skrajno trpežni, ceni in elegantni. Joke se v vseh velikostih in barvah

PICCADILLY ■ PICCADILLY ■ PICCADILLY

Mile Klopčič:

Vrabc - samomorilec

Sivi vrabc, stromak
sam sedi na strešnem Elebu.
Ves potrt mežika v zrak,
čivka, čivka proti nebu:

»To ni prav,
to ni prav,
da trpim
glad in mraz.
Kdo je kriv?
Kdo je kriv?
Živ — živ —

Sivi vrabc, stromak
je poletel do palač.
»Ta bogati so ljudje,
in bo vendar kaj za mola
Okna vsa je preiskal,

»Če drobtin so kaj nasli.
Niso... Lačen je ostal.
Mrz pritiska, burja tuha.
Sivi vrabc, stromak
spet sedi na strešnem Elebu.
Ves potrt mežika v zrak,
čivka, čivka proti nebu:

»Mi je žal,
mi je žal,
da sem živ,
da sem živ.
Ni mi prav,
ni mi prav,
da trpim
glad in mraz.
Ni mi prav,
ni mi prav,
da živim.
Kdo je kriv?
Kdo je kriv?
Svet je kriv.
Jaz se kar
nasmitim —
živ — živ —

in ker vrabc ni dobil za kljun,
se je vrgel v globok tolmun — živ, živ!

H. C. Andersen - Kačinja P.: Spanček

Nedelja

»Dobro večer!« je rekel Spanček in
Hjajmar mu je pokimal ter hitro vstal
in obrnil pradedov portret proti steni,
da ne bi danes spet hotel govoriti, kakor
smešni.

»Nocoj mi moraš pripovedovati po-
vesti!«

»Kaj ti nekaj pokažem. Videl boš
mojega brata, ki je tudi bog spanja,
toda obide vsakogar je enkrat. Posadi
ga na svojega konja in mu pove povest;
zna jih le dvoje; prva je tako lepa, da
bi se je ne znal nihče na svetu izmi-
sliti, druga pa je nad vse grozna.«

Nato je dvignil Spanček Hjajmarja k
oknu in rekel: »Glej tam jaše moj brat.
Ljudje ga imenujejo smrt; a ni tako
strašen, kakor v slikanicah, kjer je na-

slikan kot okostensk. Ne, njegova
suknja je s srebrom pretkana, oblečen
je v bogato konjeniško obleko, plašč
iz črnega baržuna valovi preko njega
in njegovega konja. Glej ga, kako
dirja.«

In Hjajmar je videl, kako je bog span-
ja dirjal in dvigal na svojega konja
staro in mlado. Nekatere je posadil
spredaj, nekatere zadaj, a vsakogar je

najprej vprašal: »Kako je s spričeva-
lom?« — »Dobro!« so vsi odgovorili.
»Daj, da pogledam,« je odvrnil in mo-
rali so mu ga pokazati. Vsi ki so imeli
red »prav dobro« in »odlično« so prišli
spredaj na konja in njim je povedal le-
po povest. On pa, ki so imeli »zadost-
no« in »slabo« je posadil zadaj in po-
kušati so morali strašno povest. Zgro-
zili so se in zakajali in hoteli skočiti s
konja, a niso mogli, ker so bili nam pri-
rasli.

»Tvoj brat mi ugaja,« je dejal Hjaj-
mar. »Nič se ga ne bojim.«
»Saj se ti ga ni treba bati,« je pot-
rdil Spanček. »Le glej, da dobiš dobro
spričevalo.«

»Da to je poučno,« je zamrmral pra-
dedov portret. »Vendarle je nekaj za-
leglo, da sem povedal svoje mnenje.«
In je zadovoljno pokimal.

Glej, to je povest o Spančku, nocoj
pa naj ti sam več pove.

Ljuba:

Pohorska pripovedka

Visoko na zelenem Pohorju stoji na
koncu dolgega grebena cerkev sv. An-
tona.

O tej pripovedujejo ljudje čudno
zgodbo. Pravi, da je bila cerkev pred
davnim časom lep grad, last nekega

klati-viteza, ki je od tod videl daleč na
okoli po Dravski dolini, kamor je hodil
ropat. Silno je bil jezav in tako krut,
da so se ga vsi bali, tudi žena in otro-
ci, katerih mu je bilo preveč, ker jih
je imel že devetero. Bal se je, da bi
zapravi in raznesli vse premoženje,
ko dorastejo, zato ni bil nikdar prija-
zen z njimi.

Nekoč ko je bil že dalje časa od do-
ma, sta se mu doma narodila spet
otroka - dvojčka. Grajska gospa, ki se
je bala nevolje svojega moža, je poslala
zvesto dekle z dečkama v bližnji sa-
mostan, da jih tam vzgoje v duhovna.
Prišla je tudi pismo za opata, v ka-
terem ga je prosila pomoči za otroka.

vo in gozd mu je segal prav do bre-
gov. Čudni ptici so sedeli v vrhovih
starih dreves in povsod je neprestano
šušljalo, cvrčalo in šumelo. Zrak je bil
čudno zatonel. Muskva je obstal in s
svojim malim smrčkom pozorno stregel
po zraku. Smešno — dišalo ni neprijet-
no, čeprav je ta vonj danes prvič spo-
znal.

Previdno si je veliki grizli utiral pot
proti izlivu malega potoka. Potok je
bil ozeč, komaj pet korakov širok, pa
prav tako črn in miren kakor jezero.
Se sto korakov in Tir je obstal. Tukaj
je ležalo nekaj podrtih dreves, ki so
delala most preko potoka. Počasi je Tir
zlezal nanje, palec za palcem se je po-
mikal dalje, dokler ni dosegel srede
potoka. Tu je obstal in se zagledal v
vodo pred seboj. Hm, kakor si je bil
mislil. Povsod zenele pene — izvrstno
za njegov namen.

Muskva se je začudil in široko odprl
svoje očke. Ali bo vendar že kaj za
njegov trebušček? Skoro je bilo tako
videti. Silno je bil radoveden! Kakšne
poslastice pa utegnejo biti v vodi? In
se bolj čudno se mu je zdelo, kako bi
jih bilo moči spraviti ven. Pazljivo je
zasledoval Tirovo početje. Aha — Tir
se je polagoma zleknil na trebuh in z
desno šapo previdno razgrnil zelene

pene. Zdaj je jasno videl na dnu potoka.
Zadovoljno je zagodrnjal in počasi
pomolil svojo desno šapo v vodo. Nato je
čakal.

Muskva je vznemirjeno tekla po bre-
gu sem ter tja, silno radoveden, kaj se
bo zgodilo. Aha naj še on spleza na dr-
vo? Ze se je vneto pripravil k pleza-
nju. »Tam ostaneš,« je razdraženo za-
godrnjal Tir in Muskva se je preplašen
vrnil na breg.

Lepe nagrade „Jutrovčkom“ za božič!

V sredo 24. t. m. izide božična številka „Mladega Jutra“, v kateri bomo objavili zanimivo in ne pretežno uganko. Tistim, ki bodo uganko pravilno rešili, je dobri „Jutrov“ striček namenil lepe nagrade. Ker morate obenem z rešitvijo poslati tudi izrezek ugank iz božične številke, pazite, da si jo pravočasno preskrbite.

UREDNIŠTVO „MLADEGA JUTRA“

ki pa naj izvesta še je po preteku dvar-
setih let, kdo m od kod sta.

Grajski je na pohodu domov sre-
čal dekle z zavojem, iz katerega se
je slišalo zategnjeno ječanje. Zvesta
dekle je na gospodarjevo vprašanje,
kaj da prenaša, hrabro odgovorila:
»Mlade psičke!« in gospodar je ni da-
lje nadlegoval, da je srečno izvršila
dano naročilo.

A kmalu po povratku grajskakovem
mu umre žena in v kratkih razdobjih
vseh devet otrok.

Samotarji je odslej na svojem gradu
in se vdajal žalosti popolne zapušč-
nosti, ko prideta po dolgih letih na
grad mlada menih, ki se mu izkažeta
kot njegova sinova.

Srečni oče, ki se je bil že davno spo-
koril za prejšnje življenje, odide s si-
novoma v samostan in prepusti vse

svoje premoženje cerkvi, ki je prezi-
dala tudi grad v hčem hram božji, po-
svečen sv. Antonu Puščavniku — ki
goduje vsako leto 17. januarja in pri-
naša Pohorcem veselo »žegnanje« sredi
zime v gorah.

Kaj pišejo „Jutrovčiki“

Kaj si želim za božič?

Ker vem, da mi božiček ne more vsega
prineseti, kar bi rada imela, si želim same
lepe mladinske knjige, da bi jo v praznikih
čitala.

Sigea Darinka, učenka III. razr. Brežice.

Katerega slavnega moža najbolj občudujem?

Najbolj občudujem letalca Lindbergha,
ker je tako junaško smagal Ocean. Njegov
polet je bil brezhiben in je srečno prišel
na cilj, to je v Pariz.

Janko Kryžanovski, učenec II. razr. Ljubljana. Brež 18.

Katera mladinska knjiga mi je najljubša?

Najdražja mi je pravljica o »Princeski
Zvezdanci, ker ima tako lepe slike. Upam,
da doblim za božič spet kakke lepe mladins-
ke knjige za svojo knjižnico.

Kaiser Silva in Dravograd.

Kaj si želim za božič?

Za božič želim svojemu staršemu, učitelju
in tudi sebi zdravlja, tako da bi vsi veneli
praznovati sveti večer. Želim si pa tudi lepo
knjigo.

Ilika Ivana, učenec IV. razr. Brednja Bistrica p. Crenovod.

Katerega slavnega moža najbolj občudujem?

Narodna pesem pravi, da je bil Petar
Zrinjski slaven junak. Občudujem ga, ker
se je boril za svobodo in je junaške smrti
umrl za čast in domovino.

Mirko Vrabec, učenec IV. razr. Čakovec.

Katerega slavnega moža najbolj občudujem?

Najbolj občudujem majorja Švabca, ki je
obvaroval našo lepo Slovenijo splošno ita-
lijske okupacije.

Janko Stariha in Crenovca 88.

Kaj si želim za božič?

Za božič si želim sledeče knjige: »Škoti
Črnok in Jokič«, »Prigode porednega Bobi-
ja«, »Carobni studenec ali pa vsaj eno od
teh knjig.

Lali Špan, učenka V. razr. Slovenska Bistrica.

Zmes za šalo in zares

Preprost toplomer

si lahko napravi vsak otrok, ki ima
veselje za take stvari. Vzemite 60 gr
čistega alkohola, 2 gr amonijakove so-
le in 8 gr kafe; vse to zlijte v čisto
belo stekleničko in dobro premešajte.
Pri lepem vremenu ostane tekočina čis-
ta in prozorna; kakor hitro se poka-
žejo v tekočini drobne zvezdice, se
bliža deževno vreme; če postane teko-
čina motna in zamazana, tedaj lahko
pričakujemo viharja.

Kako je nastala beseda

»halo«

Gotovo ste že kdaj stali pri telefo-
nu in slišali besedo »halo«. Ta beseda
se je uveljavila po vsem svetu.

Povedati vam hočemo, odkod izvira:
ta beseda je nastala pri prvem poiz-
kusnem telefonskem pogovoru, ki se je
vršil v Bostonu.

V letu 1877 je telefoniral profesor
Graham Bell iz mesta Boston v Salem,
ki leži približno dva in dvajset kilo-
metrov daleč od Bostona. K poizkus-
nemu pogovoru je bila povabljen vsa
bostonska odlična družba, da preizku-
si, ali se bo posrečil sporazum po tele-
fonu. In res, poizkus se je sijajno ob-
nesel. Ljudje so bili navdušeni in so
vzklikali: »Halol! Halol! S to besedico
so hoteli izraziti svoje navdušenje in
svoje odobravanje. Odslej je pomeni-
la ta besedica toliko, kakor na primer:
»Pozor! Zdajle boste doživeli nekaj
prav imenitnega!«

Ko so kasneje prinesli Bellov tele-
fon tudi k nam v Evropo, se je tudi
pri nas udomačila besedica »halo«.

Šaljiva vprašanja

1. Človek jih nosi, a oni nosijo človeka;
kaj je to?
2. Kdo ima največ v klet?
3. Kaj brani jezdecu sedeti na konju?
4. V katerem molu so pele pozvane pri
Jerih?
5. Zakaj slikarji ne morejo naslikati vo-
selega psa?

Rešitev šaljivih ugank

1. Troje jih je, ker gredo druga za drugo.
2. Sir: čim več in čim večje luknje ima
v sebi, tem lažji je.
3. Kavarnar, ki prodaja razen »belih« in
»rjavih« tudi »kapucinec«.
4. Čas beži, čeprav ga nihče ne počli.
5. Senca je breztelesna a vendar vidna.

Katerega slavnega moža najbolj občudujem?

Najbolj občudujem Edisona, ki se je s
svojo potrpežljivostjo in s svojo veliko mar-
ljivostjo pospel do tolike časti in slave.

Stanislav Hrašovec

Beri Sad IV (Oficirski paviljon).

Kaj si želim za božič?

Želim si, da bi moja teta dobila dovolje-
nje, da sme potovati v Vipavsko dolino, ker
potem bi se smela peljati z njo k svoji zla-
ti mami in za praznike.

Verena Trošt, učenka II. razr. p. Nova vas pri Rakeku.

Kaj si želim za božič?

Za božič si najbolj želim, da bi prišel
dobri Jezusček zdravje moji ubogi mami,
ker zelo trpi zaradi srčne bolezni. Poleg
tega si želim še kako lepo ročno delo in
eno arborhvarsko knjigo.

Darinka Humar, učenka IV. razr. Stari trg pri Rakeku.

Dragi »Jutrovčiki«

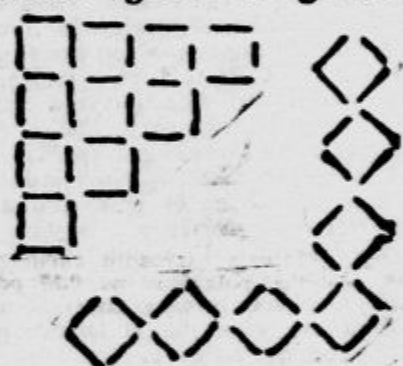
Danes smo zaključili naš natečaj.
Razdelitev nagrad in razpis nove na-
gradne naloge objavimo v božični šte-
vilki »Mladega Jutra«.

Uredništvo »Mladega Jutra«

Na gomili

Nimam cvetke,
da bi ti jo dal —
nimam svečke,
da bi jo prižgal.
Naj goré ti zlate
zvezdice v višini,
iz molitve zate
kljuje cvet — spomin!

Rešitev iger z vžigalicami

Uganka

V stnem morju hišica,
v hišici je kamrica,
v kamrici je skrit zaklad —
kdo ga najde, bo bogat.

Križaljka »Mesec«

Pomen besed.

Vodoravno: 1. Medmet. 3. Prostor na
skednju, kjer se mlati. 4. Obžalovanje.
5. Kratica. 6. Kos lesa. 7. Avtomobilski

znamka. 8. Kazalni zalmeč. 9. Oče. 11.
Mavrične barve. 12. Pogojni veznik.
13. Žensko krstno ime. 15. Vprašalni
veznik. 17. Glasbena kratica.
Navpično: 1. Del obraza. 2. Del to-
lesa. 3. Cvetica. 4. Kača. 6. Upornik.
10. Prostor v cirkusu. 14. Ženski glas.
16. Globok tolmun.

J. O. Curwood:

Medved Tir

je obstal in iskal po okolici. Korak za
korakom je ovahal breg in Muskva se
je sedaj lahko nekoliko odpočil. Smešno,
voda v jezercu je bila temnočrna
in gladka kakor steklo. Muskva je ob-
čutil nekakšen strah pred to tiho vodo
in je sledil Tiru v primerni oddaljeno-
sti od brega. Kadar je Tir obstal, je
obstal tudi on in kadar je šel Tir dalje,
je tudi on hitro capljal za njim. Dolgo
sicer ni mogel počivati, kajti kakor hi-
tro sta minila jezorce, je Tir spet pri-
šel dirjati. In Muskva je sopihaše tekla
za njim. Na srečo sta kmalu dospela
do drugega jezera in Tir je spet prišel
vohljati po bregu — prav kakor pri
prvem. In to se je nadaljevalo. Ribnik
— obdel bregov — v teku do drugega
ribnika, iznova obhod bregov in tako
dalje in dalje. Vsekako, ko se je za-
bleščala pred njima črna voda nasled-
njega, je bil Muskva skoro pri kraju s
svojimi močmi.

Zdaj pa pri najbolj volji ni mogel
več dalje! Hvala Bogu, vendar spet je-
zerce. Tako črno, tako neprijetno se
Muskvi ni zdelo še nobeno. Druge je
vsaj kdaj na kdaj obhajal solnčni žarek,
to pa je ležalo med neprodno gošča-

ne. Zdaj je jasno videl na dnu potoka.
Zadovoljno je zagodrnjal in počasi
pomolil svojo desno šapo v vodo. Nato je
čakal.

Muskva je vznemirjeno tekla po bre-
gu sem ter tja, silno radoveden, kaj se
bo zgodilo. Aha naj še on spleza na dr-
vo? Ze se je vneto pripravil k pleza-
nju. »Tam ostaneš,« je razdraženo za-
godrnjal Tir in Muskva se je preplašen
vrnil na breg.

Tir je potrpežljivo čakal, ne da bi se
gani. Tedaj se je približala po vodi
vika, temna senca — postrv. A plavala
je pregloboko in Tir ni niti poizkusil, da
bi jo ujel. Zopet je čakal nekaj časa in
njegova vztrajnost je bila poplačana.
Pokazala se je druga riba, tokrat v
pravih razdaljih. Biiskovito je segel Tir
s šapo navzdol, voda je brizgnila na
vse strani, riba je zletela po zraku in
padla kake tri korake pred Muskvo na
suho. Maček je zalajal, se umaknil in
bulil v divje otepaljočo postrv. Potem
pa se je zalezel in zasadi svoje ostre
zobke globoko v bleščečo se, mehko
stvar. Kaj — riba se mu upira? Taka
nesramnost! Njemu, silnemu ma-
lemu Muskvi! Njemu, prijatelju mogoč-
nega grizlija tam gori. Besno je grizel
in trgal svojo žrtev, dokler se ni več
gani. To je bila pojedina!

Tir se je bil vzdignil; ko pa je videl,
da se je Muskva polastil njegovega vpe-
na je stopil na prejšnje mesto. Čez ma-
lo časa je priletela druga riba na breg.
To pot pa je Tir zelo brzo sledil plenu,
zakaj tudi on je bil lačen.

Riba se izbornu tekniče naškma pri-
jateljima, malemu prav tako kakor ve-
likemu. Hitro je izginila postrv v Tiro-
vem ogromnem žrelu in v njegovem
gladnem želodcu je bilo prostora še za
nekaj rib. Se trikrat se je odzibal na
drevesni most in še trikrat je njegova
spretna šapa zajela ribo in jo vrgla na
breg. Muskvo občudovanje do Tira je
zraslo v neskončnost: toliko postrvi!
Sam je s težavo pogoltnil eno in je bil
tako sit, da se je komaj gibal. Bog ve,
če bo tudi on kdaj tako velik in mo-
čan, da jih bo lahko toliko pojedel? To-
liko postrvi, je pomislil Muskva in že
je zaspal. In Tir se je zleknil poleg nje-
ga, položil glavo na svoje šape in za-
prl drobne oči. Tako sta ležala nekaj
ur v senci dreves drug poleg drugega.

Muskva se je parkrat vzdramila iz
spanja — in vsakikrat je pogledal, če
je Tir še pri njem. Odkar je videl nie-
gov boj s črnim medvedom, se je bal
za svojega prijatelja. Kaj bi bilo, če bi
ga izgubil ali če bi se odpravil sam na
pot in ga pustil samega? To bi bilo

strašno! Kaj bi se zgodilo z njim? Toda
Tir ni niti od daleč mislil, da bi zapu-
stil svojega varovanca. Vsakikrat je
Muskva zopet olajšano pobesil glavi-
co, ko je s hitrim pogledom osvrtnil
mirno sopečo goro poleg sebe. Tir je
bil še vedno tu — lahko je mirno spal
dalje.

Dve uri pred solnčnim zahodom
se je Tir zbudil in pretegnil svoje
ogromno telo. Tudi Muskva je bil takoj
na nogah in od začudenja je pokazal
jezik, ko je videl, da Tir že zopet lovi
ribe. Zamišljen je gledal, kako je Tir
požrl še tri postrvi, od tretje je on —
Muskva — požrl glavo, več pa pri naj-
boljši volji ni zmogel. Ostanek je porin-
nil Tiru, ki se ga seveda ni bral.

Tudi grizli je bil sedaj sit, zadovoljen
pa kljub temu ni bil. Polagoma se je
spustil v tek. Ali ga je bil morda strah
pred sovražniki privedel v nižave Ba-
bine? Ali morda želja po ribah? Tega
samo ni dobro vedel. Ze ves teden ga je
navdajal čuden nemir, ki je bil zadnja
dva dni dosegel svoj višek. In nenado-
ma se je zavedel, zakaj je tako vzno-
mirjen. Zahrepenel je po svoji Iskvaži
— kakor vsako drugo leto! In vsako
leto ob tem času se ga je polastilo tudi
čudno poželjenje po ribah.

**Najbolj koristna
božična darila...**

Komaj par dni imamo še do božiča. Zadnji
čas je, da se odločite, kaj boste darovali svojim
dragim. Oblika, perilo in čevlji spadajo k naj-
bolj koristnim božičnim darilom. Naše globo-
ko znižane cene omogočajo vsakomur nakup.
Presenečeni boste, kako poceni lahko kupite
pri nas. Prosimo, pripravajte se!

**OBLACILNICA
"ILIRIJA"**

NA OBROKE!

LJUBLJANA, MESTINI TRG 17/L

IVAN PAKIZ, LJUBLJANA
Pred škofijo 15. 17689

! JUTRO

svojim naročnikom in čitateljem za Božič

Jutro hoče tudi letos svojim prijateljem omogočiti nakup krasnih slovenskih knjig po jako znižani ceni. Knjige, ki jih jim nudimo, lahko uporabijo za božična darila, ali pa za začetek domače ali društvene knjižnice. Knjige so razdeljene v

krasne zbirke.

Vsak naš naročnik ali čitatelj jih dobi po silno znižanih cenah. Naši prijatelji dobe zbirke

od 50.- do 200 dinarjev.

razen poštne, ki je navedena pri vsaki zbirki. Cena za vezano zbirko je označena pri vsaki zbirki.

Ugodnost nakupa teh zbirk nudimo le svojim čitateljem in naročnikom, in to v času **od 26. novembra do 10. januarja**

Nakup in naročila se vrše z naročilnico, ki se izreže iz „Jutra“, ter le proti takojšnjemu plačilu. Zamenjava knjig iz ene zbirke v drugo je nemogoča.

Knjige se dobe v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3. Kdor predloži „Jutrovo“ naročilnico, ima pravico do nakupa vseh desetih ali pa po edinih zbirk. Zunanji naročniki naj nalepijo naročilnico na dopisnico in jo pošljejo izpolnjeno na upravo „Jutra“ v Ljubljani.

NAROČILNICA.

Upravi „Jutra“ v Ljubljani.

Podpisani naročam (katero)?

zbirko knjig.

Istočasno pošiljam za knjige in poštino snesek

za vezavo knjig dodajam še Din

Po prejemu denarja mi knjige takoj pošljite.

Ime naročnika (čitljivo)

Kraj, pošta

Istočasno z naročilnico je treba poslati denar po poštni nakaznici ali po položnici (ne „Jutrovici“), ki se dobi pri vsakem poštnem uradu za 25 par, na naslov: Tiskovna zadruge, knjigarna v Ljubljani, poštno ček. račun št. 11.926.

Na naročila brez denarja se ni mogoče ozirati.

Ako ima kdo že kako knjigo, pa bi zbirko le rad naročil, ta stori najbolje, ako naroči skupaj s prijatelji dve ali več zbirk, ki si knjige razdelijo tako, kot jim je najbolje všeč.

Da ne pridejo knjige za darila prepozno in da zbirke, zlasti vezane, ne poidejo, priporočamo, da jih naročite takoj.

Knjige so najlepše in najlepše božično darilo za mladino pa tudi za odrasle.

Seznam knjig v poedinih skupinah:

I. zbirka.

Dr. Ivana Tavčarja zbrani spisi. Uredil dr. Ivan Prijatelj.

II. zv. In vendar — Soror Pia — Tat — Čez 8 let — V Karlovcu — Gospod Ciril — Mrtva srca.

III. zv. Otok in struga — Tiberius Pannonicus — Kuzovci — Janez Solnce — Vita vitae meae.

IV. zv. Grajski risar — 4000 — V zal — Izgubljeni Bog.

V. zv. Izza kongresa.

VI. zv. Cvetje v jeseni — Visoška kronika.

Vse obširne knjige mesto

408.— Din le 200.— Din ali v

platno vezane 280.— Din.

Poština Din 18.—

II. zbirka.

Josipa Jurčiča zbrani spisi. Uredil dr. Ivan Prijatelj.

II. zv. Spomini starega Slovenca — Tiho-tapec — Jurij Kobila — Dva prijatelja — Vrban Smukova ženitev — Grad Rojine.

III. zv. Kloštrski žolnir — Deseti brat.

IV. zv. Golida — Hči mestnega sodnika — Nemški valpet — Dva brata — Božidar Tirtelj — Kozlovska sodba v Višnji gori — Črta iz življenja političnega agitatorja — Sin kmetiškega cesarja — Sedov sin.

V. zv. Pipa tobaka — Moč in pravica — Županovanje v Globokem dolu — V vojni krajini — Telečja pečenka — Ivan Erazem Predlamski Tattenbach — Bela ruta bel denar — Doktor Zober.

Vse obširne knjige mesto

228.— Din le 100.— Din, ali v

platno vezane 180.— Din.

Poština Din 18.—

III. zbirka. (Dopolnilna zbirka h knjigam iz prejšnjih let.)

Tavčarjevi zbrani spisi, II. zvezek.

Kraigher L., Na fronti sestre Žive.

Vošnjak. U borbi za ujedinjeno narodno državo.

Vse obširne in lepe knjige

mesto 244.— Din le 120.— Din,

ali v platno vezane 170.— Din.

Poština Din 10.—

IV. zbirka.

Podlimbarskega zbrani spisi. Uredil dr. J. Šiebing.

I. zv. Gorski potoki — Tovariš Damjan.

II. zv. Potresna povest — Moravske slike — Vojvoda Pero.

Simona Jenka zbrani spisi.

Mesto 176.— Din le 85.— Din,

v platno vezane Din 134.—

Poština Din 10.—

V. zbirka.

Boccaccio. Dekameron — 3 knjige, 774 strani s 100 ilustracijami. (Le za odrasle.) — Knjige obsegajo 100 povesti, katerih snov je zajeta iz ljubezenskega življenja 14. stoletja. Kdor se hoče izvrstno zabavati in iz srca nasmejati, pa ne išče povsod nemoralnosti in pohujšanja, naj naroči to zbirko.

Mesto 168.— Din le 80.— Din,

vezane 130.— Din.

Poština Din 7.—

VI. zbirka.

(Izvirna slovenska drama)

Kraigher. Na fronti sestre Žive.

Novacan. Celjska kronika.

Novacan. Veleja.

Pregelj. Azazel.

Lah. Noč na Hmeljniku.

Lah. Pepeluh.

Linhart. Županova Miska.

Govekar. Rokovnjači.

Žagar. Vrtnec.

Leskovec. Dva bregova.

Mesto 207.— Din le 100.— Din,

vezano (le prve 4 knjige) Din 130.

Poština Din 8.—

VII. zbirka.

Steniewiczzevi zgodovinski romani:

Z ognjem in mečem.

Potop, I. in II. del.

Trije obsežni, skoro 1800 strani

obsegajoči ilustrirani zgodovinski

romani veljajo le 140.— Din

mesto 290.— Din, vezani 190 Din.

Poština Din 18.—

VIII. zbirka.

Hašek. Pustolovščine vojaka Švejka,

I. zvezek.

II. zvezek.

Tolstoj. Rodbinska sreča.

Dostojevski. Selo Stepanikovo.

Fogazzaro. Svetnik.

Mesto 202.— Din le 100.— Din,

v platno vezano 160.— Din.

Poština Din 10.—

IX. zbirka.

Album slovenskih književnikov.

Zupančičev jubilejni zbornik.

Cankarjev jubilejni zbornik.

Mesto 192.— Din le 100.— Din,

v platno vezano 150.— Din.

Poština Din 12.—

X. zbirka.

V deseti skupini si vsak, ki je naročil že eno skupino, sam izbere knjige iz navedenega seznama po navedeni ceni, ki je za 50 % nižja od prodajne cene. Skupina mora obsegati toliko knjig, da velja najmanj Din 100.— za broširane knjige. Znižana cena za vezane knjige je v oklepaju. Skupina vezanih knjig mora znašati najmanj Din 200.

Za izbere so na razpolago sledeče knjige:

Pretnar. V pristanu 12.— (20.—); Feigel,

Tik za fronto 7.— (13.—); Lah. Ange-

lin Hidar 10.—; Lah. Knjiga spominov

15.— (25.—); Milčinski. Drobiz 7.—

(13.—); Novacan. Samosilnik 15.— (23.—);

Sorti. Zadnji val 15.— (27.—); Goncourt,

Dekle Eliza 5.— (15.—); Cervantes, Tri

novele 4.— (12.—); Anatole France, Pin-

gvinski otok 5.— (13.—); Barbuse,

Ogenj 10.— (20.—); Andrejev, Plat zvona

5.— (11.—); Andrejev, Povest o 7. obe-

šenih 5.— (13.—); Strug, Jutri 5.—

(11.—); Coster, Ulenspiegel 20.— (36.—);

Vajansky, Leteče senice 10.— (18.—);

Fogazzaro, Svetnik 20.— (36.—); Čehov,

Sosedje 3.— (11.—); Kaš, Dalm. povesti

3.— (11.—); Stare, Lisjakova hči 3.—

(13.—); H. Dolenc, Izbrani spisi 5.— (15.—); Stritar, Sodnikovi 5.— (15.—); Zeyer, Tri legende 10.—; Puškin, Kapetanova hči 10.— (20.—); Kersnik, Cyclamen 10.— (20.—); Kersnik, Agitator 9.— (19.—); Kersnik, Testament 9.— (19.—); Fastuškin, Križev pot Petra Kupljenika 8.— (18.—); Zbašnik, Žrtve 12.— (22.—); Hearn, Knjiga o Japon-ski 14.— (24.—); Kmetova, Večerna pisma 8.— (18.—); Maupassant, Povesti 15.— (25.—); Meško, Kam plovemo 17.— (27.—); Brežnik, Junaki prekomorskih poletov 18.— (28.—); Burgerjeva, Umirajoče duše 26.— (36.—); Ibsen, Gospa z morja 6.— (12.—); Veber, Uvod v filozofijo 12.— (22.—); Melik, Jugoslavija. I in II. del 40.— (60.—); Prijatelj, Predhodniki 12.—; Stihbryn, S. Gregorčič 5.— (10.—); Veber, Znanost in vera 15.—; Cermelj, Materija in energija 17.—; Seidl, Moderna izobrazba 8.— (12.—).

Poština Din 18.—

XI. zbirka.

V enajsti skupini si vsak sam izbere knjige iz navedenega seznama po navedeni ceni, ki so za okoli 60 % nižje od prodajnih.

Poština za vsako knjigo Din 2.—

Za izbere so na razpolago sledeče knjige:

Frank Heller, Blagajna velikega vojvode.

Roman. Iz švedščine preložil F. J.-o.

164 str. Cena: prej broš. 15 Din, sedaj

Din 8.—

Claude Farrere, Gusarji. (Les Flibustiers

des Mers.) Poslovenil F. J.-o. 201 str.

Prej broš. Din 20.— sedaj Din 8.—

Cuendas Fereat, Veliki inkvizitor. Lju-

bezanski roman iz najslavnejše dobe

šloveške zgodovine. 125 str. Broš. prej

Din 20.—, sedaj Din 8.—

Jean de la Hire, Lucifer. Fantastični ro-

man v šestih delih. 273 str. Broš. prej

Din 30.—, sedaj Din 10.—

Maurice Leblanc, Tigrovi zobje. Iz fran-

coščine prevel F. J.-o. 217 str. Broširano

prej Din 30.—, sedaj Din 10.—

Veridicus, Pater Kajetan. Roman po ustnih,

pisanih in tiskanih virih. 187 str. Broš.

prej Din 30.—, sedaj Din 10.—

Aleks. Dumas, Zvestoba do groba. (La Da-

me de Monsoreau). Roman. 419 str. Broš.

prej Din 45.—, sedaj Din 10.—

James Oliver Curwood, Onkraj pragozda.

Roman. 129 str. Broš. prej Din 20.—,

sedaj Din 8.—

Gustave le Rouge, Misterija. Roman. 177

str. Broš. prej Din 30.—, sedaj Din 10.—

Oskar Hubicki, Roman zadnjega cesarja

Habsburžana. 320 str. Broš. prej Din

40.—, sedaj Din 10.—

Jack London, Roman treh sre. 433 strani.

Broš. prej Din 40.—, sedaj Din 10.—

Oevre Richter, Frioh, Rdeča megla. Bro-

širano prej Din 20.—, sedaj Din 8.—

Rene La Bruyere, Hektorjev meč. Roman.

80 str. Broš. prej Din 18.—, sedaj Din 8.—

Zevacco, Papežinja Favsta. Roman. 427 str.

Broš. prej Din 45.—, sedaj Din 15.—

Z. O. Curwood, Lov na ženo. Roman. 194

str. Broš. prej Din 30.—, sedaj Din 10.—

E. G. Seliger-Brat, Ugrabljeni milijoni.

Roman ameriškega Jugoslavena. 291 str.

Broš. prej Din 35.—, sedaj Din 15.—

Phillips Oppenheim, Milijonar brez denar-

ja. Roman. 92 str. Broš. prej Din 20.—,

sedaj Din 8.—

Staroslav, Gostilne v stari Ljubljani. Po-

pravljene in pomnožene ponatis iz „Jutra“.

S slikami. Broš. prej Din 15.—, sedaj

Din 6.—

Ant. Melik, Do Bitolja in Ohrida. 166 str.

Broš. prej Din 16.—, sedaj Din 6.—

Zane Grey, Železna cesta. Roman.

Broširan prej Din 35.—, sedaj Din 15.—

S. Weimann, Rdeča kokarda. Roman iz ve-

like revolucije.

Broširan prej Din 35.—, sedaj Din 15.—

Stclair-Gluck, Zlati panter. Roman.

Broširan prej Din 25.—, sedaj Din 10.—

Kdor naroči **XI. skupino v celoti** dobi 22 knjig, kojih prodajna cena znaša 664 Din.

po izredno znižani ceni s poštino vred le za 220 Din

Naročite zbirke in knjige takoj in po možnosti še danes!

Iz življenja in sveta

Predsednik francoske vlade Steeg
Slika je posneta v njegovem kabinetu v ministrstvu za kolonije.

Vohunstvo med svetovno vojno

Bivši avstrijski polkovnik Emil v. Seeliger, eden izmed voditeljev vzor no urejenega dunajskega urada za pobijanje špijonaže, pripoveduje v svoji pred nedavnim objavljeni knjigi »Vohuni in veleizdajalec« o zanimivih dogodkih te vrste iz dobe svetovne vojne. Seveda zelo napada Slovence in Rumune, ki so včasih imeli vezi z zelo visokimi rojaki v cesarski službi in so bili v špijonažni stroki zelo spretni. Tako so šele lani odkrili v vojnem ministrstvu duhoviti tajni telefon pod mizo nekega tajnika v tem ministrstvu. Bil je cel in je redno sestavljal zelo važne zapisnike. Če je z nogo pritisknil na skriti gumb, je takoj imel zvezo z različnimi osebami izven ministrstva. Seveda ni več mogoče ugotoviti, kdo se je posluževal tega voda. Major Novotny, ki je prišel v rusko ujetništvo, je slučajno odkril nekega drugega vohuna. Srečal je v uniformi ruskega generala moža, ki ga je pred vojno poznal kot Tibora pl. Kiralvja polkovnika pri honvedih. Spomnil se je celo, da je imel Kiralvi nekoč kot pobočnik mestnega poveljnika v Budimpešti na vdusen govor pri sprejemu cesarja Franca Jožefa. V resnici pa je bil ruski častnik. Zgodba s polkovnikom Redlom, ki je Rusom prodal avstrijski mobilizacijski načrt, je itak znana. Redla so razkrinkali še pred vojno. Toda avtor trdi, da so drugi vohuni še aprila 1914 Rusiji preskrbeli novi, spremenjeni mobilizacijski načrt. Skrit je bil v oklopi blaginji, ključ do njega pa je imel samo vojni minister. Nekeč je ta za dva tedna odšel na deželo. V tem času je utegnil polkovnik Svanjevič, ruski vojni ataše na Dunaju, poslati načrte v Petrograd, kjer so jih fotografirali in nemudoma vrnili nazaj. Zato pa je utrpela ruska vojska velike izgube po zaslugi drznega »tannenberškega vohuna«. 13. avgusta 1914 je naskočil general Samsonov na zavarovano Vzhodno Prusijo. Drugega dne je priletel iz varšavske smeri letalec v ruski uniformi, ki se je predstavil kot ruski kapitan baron Keller. Izročil je Samsonovu povelje velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, naj čim prej pomakne svoj center naprej. Samsonov je takoj oddal povelje. Letalo je pol ure pozneje odpotovalo z njegovim odgovorom. Prihodnji dan je mislil Samsonov zasesti Osterode, a na mesto tega je zašel v zaselo Nemci so obkolili ruski center, ki je izgubil vezi s kriloma. Samsonov je najno zahteval ojačenje in je zvedel, da je nje gova usoda zapečaten. Dozdevni Keller je bil drzen nemški vohun. Ruska vojska je doživela strahovit poraz in Samsonov se je menda ustrelil na be-

gu. Njegova vdova je šele po vojni našla njegove ostanke. Na italijanski fronti se je dogodil konec vojne še bolj nenavaden slučaj. Nekeč so ujeli Italijani štab neke a—o divizije: 60 mož z 12 častniki. Znan italijanski zdravnik psihiater je izrabil svoje strokovne zmožnosti, da bi naskočil avstrijskega kapitana, ki je odnesel neznatno prasko na čelo, kamor je priletel drobec kamna. Rekel mu je: »Ta rana je nevarna. Ali ne občutite bolečin v očesu? Sedite!« Trenutek pozneje je bil ujetnik že zaziban v hipnotični spanec. »Poslušajte,« je rekel zdravnik, »tu je nadvojvoda Evgen, poveljnik na italijanski fronti.« Ujetnik se je takoj strumno vzravnal in odgovoril na vprašanje o stanju avstrijske armade na fronti: »Držala se bo kvečjemu en teden, Visočanstvo.« »Kako morete to misliti?« — »Visočanstvo, videl sem brzojavko generala Borojeviča, ki govori o popolnem razkrajanju oddelkov pod vtisom dogodkov v notranjosti države! Italijani so takoj zapisali te izjave. Ko so častniki zbadili, se ni ničesar več spominjal. Knjiga se čita kakor roman, toda težko je ločiti resnico od domisljije. Sicer pa je to menda pravilo pri vseh spominih o vohunstvu in boju zoper vohunstvo!

Razbojnik za zabavo

Prebivalci francoskega morskega kopališča Perpignana so nekega večera opazili, da v stanovanju mestnega zdravnika Baregisa Vedela so, da ni zdravnika doma in so obvestili orožnike. Kmalu je prišel tudi župan. Ko je poskusil odpreti vrata, se je oglašil nekdo notri: »Stran, ali pa bom streljal!« Orožniki so pričeli streljati v razsvetljena okna in gosti so jim odgovarjali z revolverskimi strelji. Ljudje so ugibali, od kod bi se vzeli razbojniki v mirnem kraju, ki so ga zdaj zapustili že vsi kopališki gostje? V naglici izvršena preiskava bližnjih hiš je ugotovila, da je imel večjo zalogo steklenic z zdravnikovim vinom 15-letni pekovski pomočnik Goujon. Dečka tudi nikjer ni bilo. Poklicali so njegovega očeta, poštenega šoferja Nesrečni oče je moral poklicati sina. Strelji so umolkli in res se je v oknu prikazal Leon Goujon. Orožnik je zaklical: »Roke kvišku, sicer streljamo!« Goujon se je vdal. Na splošno zažudenje se je izkazalo, da je bil popolnoma sam. Šel je v zdravnikov dom »samo zaradi zabave«, kar je storil večkrat, ker je bil dr. Baregis dostikrat odsoten pri bolnikih. Mladi razbojnik se je udobno zleknil v zdravnikovem nasla-

njaču, kadil njegove cigarete in pil njegovo kiselko vodo. Vmes je streljal, od časa do časa stopil v pritičje in streljal tudi od tod. Zato se je zunaj zdelo, da je v hiši več vlomilcev. Tudi revolver je bil zdravnikova last. Goujon je izstrelil 50 nabojev in prav toliko mu jih je ostalo. Na srečo ni nikogar zadel, ker je slabo meril. Izpovedal pa je, da se ne bi kesal, tudi če bi koga ubil, ali bi ga samega ustrelili. »Saj je to bolj zanimivo, nego vsak dan zgodaj vstajati in brez konca in kraja mesiti testo in počiti žemlje!« Seveda bo mladi razbojnik občutno kaznovan in s tem bo nemara zapečaten vsa njegova bodočnost, ki je ne bi nihče prerokoval sinu skromnih, delavnih staršev.

Tekači

Ameriška »Scientific Review« priobčuje točne številke o brzini, ki jo razvijajo posamezne živali. Vse številke veljajo za progo v eni sekundi in so jih ugotovili z instrumenti državnega tehničnega oddelka v Washingtonu. Na prvem mestu so ptice: lastovka 140 m, sokoli 75 m, poštni golob 50 m. Noj naredi 30 m, če teče po tleh, a si pomaga s peruti, kakor naš strgar. Štirinožci izkazujejo kot svojega svetovnega prvaka afriško gazelo s 27 m. Sledijo ji angleški dirkalni konj in ruski hrt s 25 m, žirafa s 15, jelen s 14, volk z 10 m, eskimovski vprežni pes s 4 m. Med ribami je najhitrejši delfin z 10 m. Na drugem mestu je losos z 7 in na tretjem mestu slanik s 6 m. Upoštevati pa moramo, da so številke za ribe dosežene na »težki progi«, ker je težje dreviti skozi vodo nego po zraku.

Maršal Pilsudski na dopustu

Po uspešno izvedenih vohunih v sejm je maršal Pilsudski nastopil svoj dopust. Maršal ga bo preživel pod toplim podnebjem otoka Madeíre.

Konj in avtomobil

Poštni avtomobil, ki je odšel jutraj iz Ajaccia na Korziki, je naletel ob 6.4 km od trga Lopigno na zapreko; preko ceste so ležali debeli kamni. Čim je ustavil šofer avtomobil, se je prikazala iz gozda petorica mož z lovskimi puškami in psi. Dve ženski, ki sta se vozili z avtomobilom, sta zagnali krik. Orožnika, ki sta sedela s hrbtom proti šoferju, sta planila na noge in dvignila puški. A v tem trenutku so zagrmeli strelji, ki so usmrtili oba orožnika ter enega vojaka, ki je spremljal pošto. Drugi vojak je obležal s prestreljeno ramo. Vodja napadalcev je šoferju velel znesti na kup vse poštne vreče in tovor. Nato je zažgal avtomobil in se je odstranil z besedami: »Jaz sem Spada. Dokler sem živ, ne bo tu vozil noben avtomobil namesto konja.« Ta napad ima dolgo predzgodovino. Razbojnik Spada, ki je že leta 1922 ustrelil nekega orožnika in se od tedaj skriva v korziški macchiji (nizkem gostem gozdu), je preko nekega kmetca imel v najemu državno pošto na progi Lopigna—Ajaccio. To mu je vrglo dobre dohodke, dokler ni prevažal pošte pri letošnjem razpisu lopignoški župan Sobra, lastnik tovornega avtomobila. Spada je tekmeču svetoval, naj mu nikar ne kličuje. Sobra se ni prestrašil in je razbojniku sporočil, da ima tudi puško in da dobro strelja. Kmalu je iz Pariza naročil poseben poštni avtomobil, ki je zdaj postal žrtev maščevalnega lastnika konjske vprege. Spada je izginil v macchiji in ga orožniki zamaščejo v njej.

Število prebivalcev na Angleškem

Angleško trgovsko ministrstvo je objavilo statistiko, ki pravi, da je število združena kraljevina ob zaključku prvega letošnjega polletja 45.900.000 prebivalcev, za 200.000 duš več nego v istem času lanskega leta. Ženski spol je prekašal moškega za cel poldrug milijon duš.

Nabavna prilika za Božič

Radi zmanjšanja obrata

nudimo v nakup **PO LASTNIH CENAH** vsakovrstno manufakturno blago, žensko, moško in deško konfekcijo, modne predmete itd.

Moško oblieko dobite že od Din 500.— naprej
Moško suknjo dobite že od Din 460.— naprej
Ženski plašč dobite že od Din 400.— naprej
Angleško blago m že od Din 200.— naprej

Zlasti opozarjamo gg. trgovce na veliko vsakovrstno izbiro in poseben popust pri večjih nabavah.

Drago Schwab. Ljubljana. Dvorni trg 1.

Duhoviti poštarji

Vsemu svetu je znano, da je vojvoda Yorški drugi sen angleškega kralja Jurja, toda londonska pošta menda še ni zvedela o tem. Ta teden je dospelo iz Pariza pismo z razločnim naslovom: Nj. kralj, visočanstvu vojvodi Yorške-mu, London. Anglija. Pismo noša ga ni nesel v kraljevsko palačo. Izročil ga je lastniku točilnice »Pri Yorškem vojvodu« v Cavendish-streetu! Krčmar je kakor po navadi odprl vsa dospela pisma, preden jih je pričel čitati. Šele iz vsebine se je prepračil, da mu to pismo ni bilo namenjeno. Pogledal je vno-vič naslov in se je prepračil, da se je pošta zmotila. Vrgel je pismo zopet v nabiralnik z običajno pripombo na ovitku in tako je na zadnje vojvoda vendarle dobil svoje pismo.

Zobje namesto ušes

Prof. Frederik Badel v Newyorku je izumil nov aparat za glušce, ki jim omogoča slišanje z zobmi. Gluši so dobili pri javnem predavanju tega izuma tenke, zaostrene paličice, ki so jih držali v zobeh. Na drugem koncu paličice je mehanično uho s prožno mrežo. S tem aparatom so glušci dobro slišali celo zelo tiho in oddaljeno govorbo, ki jo je komaj ujelo normalno uho. Zvok pride do notranjega sluhovnega organa oreko ustne votline. Novi aparat ne pomaga samo onim glušcem, ki sploh pogrešajo slušne živce. A ti živci so le redkokdaj popolnoma uničeni in dose-danji eksperimenti dokazujejo, da utegetna vsaj dve tretjini gluhih oseb z usti zelo dobro zasledovati besedo in glasbo.

To so vlomilci!

Berlinska policija je prejela od nez-nanih vlomilcev obvestilo, da bodo v določeni noči oplenili eno največjih modnih trgovin v centru mesta. V hiši imajo posebno policijsko stano-ico z znatnim oddelkom stražnikov, ki so ga ojačili z armado 400 drugih polici-stov. In vendar so vlomilci po zasebni poti prišli do glavnega skladišča v tr-govini, ga popolnoma izropali in izginili brez sledu. Može so pa vendarle!

Tožba dedičev sultana Abdula Hamida

Iz Carigrada poročajo, da je mešano britsko-turško razsodišče zavrnilo tož-bo 12 dedičev sultana Abdula Hamida, in sicer njegovih štirih vdov ene hčeri in sedem sinov. Zahtevali so, naj jim turška vlada vrne ogromna posestva bivšega sultana, ki jih cenijo na dve milijardi turških funtov. Razsodišče je iz-reklo sodbo na podlagi določb v lozan-ski pogodbi.

Zadnji konj francoskega finančnega ministrstva

Vsa francoska ministrstva so že dav-no nadomestila konjsko vprego z avto-mobili. Edina izjema je do zdaj bilo fi-nančno ministrstvo. Se vedno je vozil njegovo pošto na postajo star konj v prav skromnem zaprtem vozu. Izročilo je zatrdjevalo, da se za ta voz vlomilci ne zmenijo. Predzadnji francoski finančni minister je kmalu pred ostavko od-redil nakup avtomobila. Zaslužni konj je v znamenju ministrske krize stopil v pokoj.

Dolga najemnina

Irski kmetje so tako zapravljali svo-ja zemljišča zaradi splošnega obubo-žanja in ponekod tudi zaradi krompir-jevega žganja, da je nova irska vlada sploh prepovedala zemljiške kupčije. Zaradi tega na Irskem ni mogoče kupiti posestva ali hiše, pa so na dnevnem redu pogodbe o 99-letnem najo-mu. Francoska vlada, ki je ustanovila svoje poslanstvo v Dublinu, tudi ni mogla kupiti potrebne hiše. Irski vla-da, ki ni hotela kršiti zakona, ji je bi-la le toliko v pomoč, da ji je dovolila najem za 1000 let. Pogodba je že pod-pisana in so tako Francozi rešeni sta-novanjske skrbi vsaj do leta 2930.

Zora Voda

proti slivim lasem!

Ne barva, temveč vrača slivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zašl. Odobrena od zdravstve-nega odseka pod št. 1793—20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh si-guren in trajen. Cena steklenici brez poš-tnine Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb
Radićeva (Duga) ul. 32.

Pošljemo po povzetju, in to samo na čitljive naslove.

Kürten odgovoren za svoje zločine

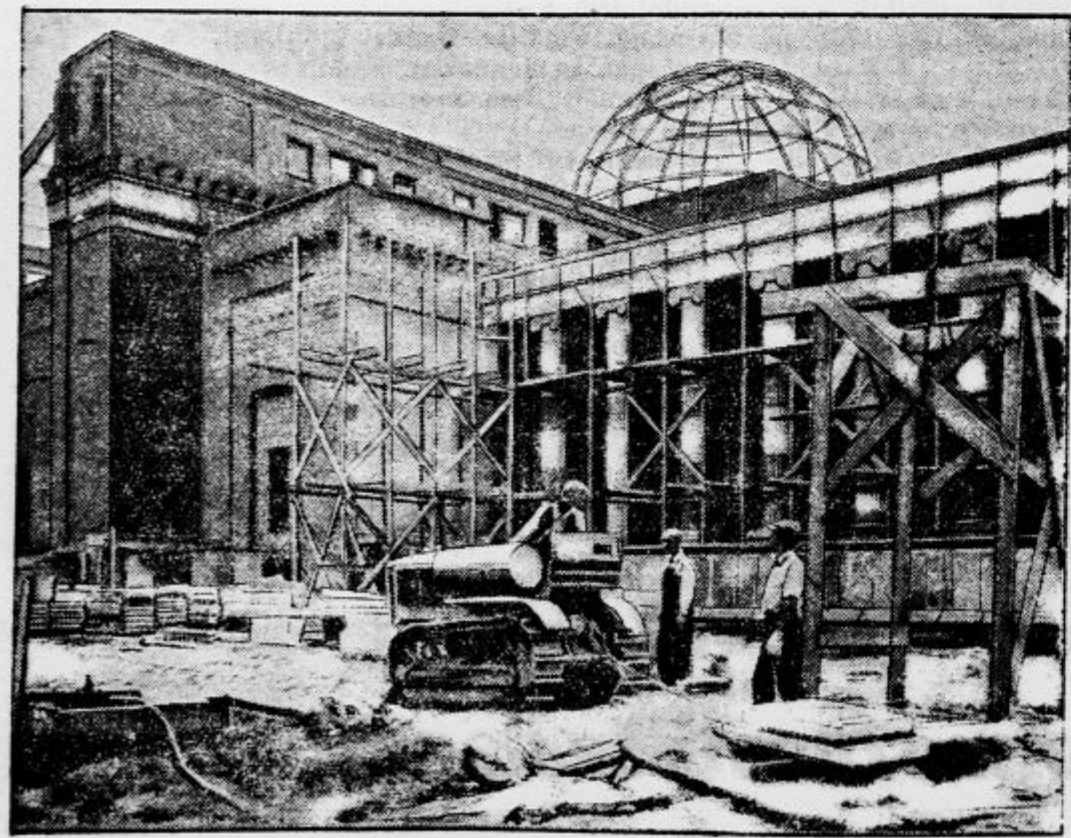
Po večtedenskem preiskavanju nje-govega duševnega stanja so »Düssel-dorfskega vampirja Kürtena ponovno spravili v preiskovalni zapor. Več zdravnikov za živčne in specialistov za duševne bolezni je izjavilo, da je gro-zoviti množestveni morilec popolno-ma odgovoren za svoja dejanja. Raz-prava proti njemu se bo pričela po vsej priliki v začetku februarja pred porotnim sodiščem v Düsseldorfu.

»Hooverville«, kolonija nezaposlenih

Med obalo Michiganskega jezera in najrazkošnejšo četrtjo chicškega mesta je pričela graditi armada nezaposlenih novo naselbino in to iz odpadkov, ki so jih zbrali na smetišču in zavrženega gradbenega materiala. Delo vodijo nezaposledni gradbeniki. A Ameriki velja zakon, da se visoke stavbe ne smejo graditi z materiala slabše vrste, tako da se med takšnim zavrženim materia-lom vedno najde dovolj, za nižje stavbe uporabne opeke, kamna, lesa pločevine itd. Kolonisti so svojo naselbino ironič-no nazvali »Hooverville«. Hooverjevo mesto, glavna ulica se imenuje »Bulvar blagostanja«, druga se imenuje »Lahka pot«, park je prejel ime »Vrt obupava-nja«. Na križišču dveh glavnih ulic so postavili hišo hoovervilekemu občin-skeu predstojniku, strašno pohabljeni-mu bivšemu rudarju Miku Donavanu. Ta hiša je zgrajena nalašč tako, da vz-buja videz podrtije. Streha je tako skrivljena, da je videti, kakor da se bo zrušila ta hip. V sosedni bogataški če-trti so dobro razumeli, kaj so hoteli povedati nezaposlenci z gradnjo svoje-ga mesta, in so otvorili zbiralno akcijo za sklad, iz katerega naj bi nesrečnikom nastal ogromen dom.

Italijansko zračno brodoge na prekooceanskem poletu
Kakor znano, je moralo pristati že na Balcarth, kjer je letala zalotila silna nevihta. Poleta se je udeležilo 12 letal.

Priprave za svetovno razstavo v Chicagu
V Chicagu bo l. 1933. otvorjena velika svetovna razstava, za katero se že sedaj vršijo priprave.

Eno Gray

Do zadnjega moža

Roman

V okolici ranča ni bilo nikogar videti. Se nikoli se ni bil zdel Jeanu ta kraj bolj miroljuben in blag. Goveda in konji, ki so se pasli v ospredju, napol pokrmljeni stogi sena, krave na ograjenem pašniku, svedrasti steber višnjevega dima, kokotanje kur, trdne, dobro zgrajene kladare — vse to je bilo videti, kakor da bi postavljalo Jeanovo naglico in mrko razpoloženje na laž. Na višnjem letnem mebu ni bilo niti enega oblačka.

Ko je Jean pridiral po poti, so ga zagledali izpred vrat; na verandi so se pokazali Bill, Guy in stivolas oče. Jean ga je videl, kako je poslal ženščad v hišo in stopil nato na cesto. Bill in Guy sta pristopila k njemu, ko je Jean ustavil svojo zasoplo žival. Vsi so zvedavo in napeto strmeli v Jeana; v očeh vseh mož se je svetlikala ista trda in divja iskra. Najbrže so bili že pred prvo besedo uganili, česa se jim je bilo nadejati.

»Ho, tebi se pa neznansko mudi,« je pripomnil oče. »Kaj vraga se je zgodilo?« je srdito vprašal Bill. Guy Isbel je molčal; on je bil edini, ki je nekoliko prebledel. Jean je skočil s konja.

»Bernardino je umorjen — ustrelen s svojim lastnim samokresom.«

Gaston Isbel je zastokal in prsa so mu upadla. Strašen, smrtonosen lesket, bled in mrzel kakor odsev solnca na ledu, se je počasi razlil v njegove jasne oči.

»Aha!« je hripavo vzkliknil Bill Isbel. Nobeden izmed trojice ni vprašal, kdo je izvršil umor. Nekaj trenutkov se ni nihče gnil; molčali so, zamaknjeni v skrivno globino svojih misli. Nato so pazljivo poslušali Jeanovo poročilo.

»Ho, s tem se je stvar začela,« je rekel oče. »Škoda, da nimamo več časa. Bolje bi bilo, da sem poslušal vas mlade ljudi in držal svoje prijatelje bližje doma. Jacobs je slučajno pri nas. Tako nas je pet, če žensk ne štejemo.«

»Menda ne misliš, da nas bodo tu obkolili?« je vprašal Guy.

»Tega se je bilo zmerom bati, dečki; a nikoli nisem mislil, da bi imeli toliko poguma. Moral bi bil računati z Daggsom. To potuhovanje in streljanje iz zasede se mi je zdelo prekleto podobno Jorthu. Na zdaj se bomo morali bati — boriti se brez svojih prijateljev.«

»Naj le pridejo,« je rekel Jean. »Dal sem obvestiti Blaisdella. Blueja, Gordona in Fredericksa. Morda pridejo še za časa. A če jih ne bo, se nikar preveč ne žalostimo. Tu se lahko držimo delj, nego nas morejo Jorthovi razbojniki oblegati. Samo dovolj vode, drva in mesa moramo spraviti v hišo.«

»Nu, to bo moja skrb,« je odvrnil oče. »Jean, postavi se tu blizu

kan, da boš imel razgled na vse strani, in straži.«

»A kdo bo povedal ženskam?« je vprašal Guy Isbel. Molk, ki je zavladal po teh besedah, je zgovorno pokazal, katere stran tega boja mož je bila najbolj trda in žalostna. Neizogibnost borbe ni prav nič zmanjševala njene nesmiselnosti. Odkar je človek pomnil, so možje sovražili in morili drug drugega v gorje in pogin svojih žen. To tragično spoznanje je bilo globoko zarezano v zgrbančeni obraz starega Isbela.

»Jaz povem ženskam, dečki. Ne skrbite. Hrabre bodo.«

Jean je šel na majhen, gol grič nedaleč od ranča in se tam ustavil ter jel oprezati na vse strani. S cedrovci poraščeni hrib za rančem je bil edina stran, odkoder se je mogla Jorthova tolpa približati, ne da bi jo takoj opazili; a tudi v tem primeru jo je Jean še utegnil zagledati in za časa zdreviti k hiši, da prepreči zaskok. Minute so se vlekale kakor večnosti; ko je minila ura, je jel Jean upati, da se Blaisdell kmalu pokaže. To upanje je bilo utemeljeno. Nič dolgo ni trajalo pa je začul z južne strani peket kopit po trdih tleh, in ko se je ozrl, je zagledal prijatelja in sosedo, kako je na velikem belcu naglo dirjal po cesti. Blaisdell je držal v roki puško in pogled nanj je ogrel Jeanu srce. Bil je eden tistih Texancev, na katere se je bilo zanesiti, da bodo do zadnjega moža vztrajali ob Isbelovi strani. Jean ga je videl, kako je zajahal proti hiši — videl je njegovo srečanje s starim prijateljem. Veter mu je prinesel glas starega Blaisdella na uho, kako je od besnosti zarjovel.

In nato se je pokazala tam zunaj na zeleni ravnini, ondi, kjer so se njeni nizki valovi obračali proti vasi, temna, premikajoča se hsa. Truma konj! Jean se je zdrznil in kri mu je jela burno utripati po žilah. Konji so nosili jezdece. Prihajali so naravnost po odprti dolini, po cesti, nič več ukan, nikake potuhjenosti več v tem nastopu! Vročna zona je obšla Jeanu hrbet.

»Bogme, zdaj mislijo zares!« je zamrmral. Do zadnjega trenutka je nevede upal, da se Jorthova tolpa ne bo drznila tako očitno pričeti napada. Ta up je bil zdaj izbrisan. Še trenutek je Jean opazoval počasi se bližajočo temno liso na zelenem ozadju; nato se je vrnil v ranč. Oče ga je zagledal in mu prišel naproti — kakor prej.

»Jorth prihaja,« je hripavo rekel Jean. Stara ljubezen njegovih deških let se je spet oglašala v njem.

»Kod?« je vprašal stari in njegov orlovski pogled je obletel obzorje.

»Po cesti. Odtod jih ne moreš videti.«

»Tako. Stopi v hišo, da se pripravimo.« Isbelova hiša ni bila zgrajena z namenom, da bi odbijala nasroke apaških tolp. Le dolga izba v glavnem poslopju je bila videti pripravna za obrambo. Ta prostor je imel dve okni, vrata na cesto in po ena vrata na obeh koncih, izmed katerih so prva vodila v kuhinjo, druga pa v sosednjo, pozneje prigradjeno kočo. Tramovi regl glavne poslopja so bili obilni in težka vrata in oknice so obetale več varstva pred svinčenkami kakor po drugih kočah.

Ko je Jean stopil v hišo, se mu je razdelo, da vidi okoli sebe vse polno bledih obrazov. Sestra Ana, vsakim in otroci, vsi so molče strmeli vanj, z očmi, ki jih do svoje smrti ni mogel pozabiti.

»Ho, Blaisdell, Jean poroča, da je Jorth s svojo tatinsko drhaljo na poti,« je povedal rančar.

»Vrag naj me vzame, če ta dan ne bo nesrečen za Jorthovce!«

»Pospravite s te mize,« je ukazal Isbel, »in prinesite vse orožje in naboje, kar jih imamo.«

Orožja, ki so ga naložili na mizo, je bilo za cel arzenal: tri nove winchesterke, ki jih je Jean prinesel z obale; ogromna bivolovka ali tako zvana igelnica, ki jo je rabil Jean Isbel že mnogo let; henryjevka, ki jo je rabil Blaisdell, in pol tucata samokresov na šest streliv. Skladanice in zavoji streljiva so pokrivali mizo.

»Odberite naboje. Vsak naj vzame svoje k sebi.«

Sosed Jacobs, ki je bil zraven, je bil čokat, bradat mož, ki je delal med temi koščeni Texanci nekam dobrodušen vtis. Imel je štiriinštiridesetko staregavzorca. »Ho, dečki, če bi bil vedel, da nas čaka zabava, bi bil vzel več nabojev s seboj. Morda bodo tile novi dobri za mojo puško.«

Ugotovili so, da je streljivo, ki ga je bil Jean obilo prinesel s seboj, primerno tudi za Jacobsovo orožje; to odkritje je zbrane možje posebno razveselilo.

»Srečo imamo,« je rekel Gaston Isbel. Ženske so se sedele nekaj v stran, v kotu proti kuhinji. In kakor uklete poslušale čudne razgovore mož. Jacobsova žena je bila majhna oseba z nekaznim obrazom in zelo svetlimi očmi. Jean je pomislil, da utegne biti njena navzočnost spričo negotovih ur, ki so se bližale, zelo koristna.

Vsakih toliko sekund je stopil Jean k oknu in se ozrl po cesti. Tovariši so se očitno zanašali nanj, zakaj nihče izmed njih ni hodil oprezo. Zdaj, ko je bilo dolge napetosti konec, so ti Texanci pričakovali boja s takimi besedami in vedenjem, da se skoro ni razlikovalo od vsakdanjega.

Naposled je Jean opazil temno krdečo jezdecev na dolinski cesti. Jahali so lepo počasi in v strnjeni grudi; očitno so imeli med seboj resen pomenek. Jean je naštel enajst konj, izmed katerih je sleherni nosil svojega jezdeca.

»Glej, očel,« je zaklical.

Gaston Isbel je stopil k vratom in brez besede pogledal jezdecem naproti.

Ostali možje so se zgnegli ob oknu. Blaisdell je tihno preklinjal. Jacobs je rekel: »Strele! Res prihajajo v vas! Ženske so se sedele s temnimi, srepimi očmi in se niso ganile. Otroci so se prenehali igrati in so se plašno zagledali v mater.«

Dobrišen streljaj od hiše so jezdec v polkrogu obstali. Bill so dovolj blizu, da je Jean videl njihove gibe, le obrazov ni mogel spoznati. Čudno se mu je zdelo, da ni imel nobeden krinke na licu.

rukavice	tricot	sapa podložena	placsa	letenje la	otroške
Din	14-	70-	58-	115-	11-
nogavice	travica	bombaj	volnene	otroške volnene	otroške bombaž
Din	18-	750	22-	16-	45-
mašice	bombajski	volnene	ribane	otroške	riac bombaž
Din	18-	58-	48	14-	28-
mašice	svilene	svilene zimске	tricot zimске	volnene	otroške zimске
Din	27-	38-	32	44-	22-

BOŽIČNA DARILA

pri Sterk nasl.
Miloš Karničnik
Ljubljana
Starl trg 18

letenje la	sapa podložena	volnene sportne	volnene	tricot	rukavice
Din	128-	80-	48-	28-	16-
sportne dolge	volnene ključ	volnene	volnene	trapezno bombaž	nogavice
Din	24-	22-	12-	9-	4-
spalne	trik la	raye prsa	pika prsa	damast prsa	srajce bele
Din	70-	118-	78-	65-	48-
srajce sportne	volnene ključ	mašice po voln.	gumaše	ovratniki trdi	razno
Din	48-	68-	52-	30-	9-

Velika izbira modernih bluz, torbic in pletenin!

Za dame

Za gospode

Krasna izbira kravat, šerp, listnic in žepnih robcev!

*Na primernejše darilo
za Božič in Novo leto*

EDISON BELL gramofon in plošče

Prodajamo tudi na DOLGOROČNO mesečno ODPLAČILO

Originaine tovarniške cene
klub povlašteni carini

Oglejte si naše skladišče brez obveze nakupa

Zastopstvo in samoprodaja: IVAN BONAČ, Ljubljana, nasproti glavne pošte

Zakaj niste zadovoljni s kamenolesnim tlakom? — Ker istega
imate z nedopustnimi sredstvi!

»Iba pasta«

edino patentirano sredstvo za vzdrževanje in čiščenje KSILOLIT-
NEGA TLAKA, dobavlja na veliko in malo: Glavno zastopstvo za
Jugoslavijo: BATTELLINO & CO., Milskecova cesta št. 15. 17695

Kie?

Na kongresnem trgu, poleg Ljubarne Ba-
hovec dobite okvirje za slike od enostav-
nih do najfinejših.

Velika izbira! 17292 Nizke cenel
MATKO POGAČNIK
književnica — galanterijska delavnica

Razpis

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani raz-
pisuje oddajo

mizarskih del

za novo gradnjo stanovanjske hiše v Celju.

Vsi potrebni pripomočki, kot proračun in načrti se
dobe za Din 50.— od 27. t. m. dalje med uradnimi urami
pri nadzornem uradu v Ljubljani, Gledališka ulica 8.
Zapečateni in v smislu razpisa opremljene oferte je
vložiti do 7. januarja 1931 do pol 12. ure dopoldne pri
Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani.

**POKOJNINSKI ZAVOD ZA NAMEŠČENCE
V LJUBLJANI.**

17683

Popravila za računske, pisalne, razmnoževalne aparate,
blagajne, foto, gramofone, nalična peresa
se prip. roča

Specijalna mehanična delavnica — **LUD. BARAGA**
Ljubljana, Solenburova ulica 6

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopju)

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predujmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter naka-
zila v tu- in inozemstvo sale - depozita
ltd. itd. itd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon
št. 2040, 2457, 2548. Interurban 2706, 2806.
73

Tehnični del rubrike ureja avtomobilski oddelk Vacuum Oil Company d. d.

Nenapisani zakoni za avtomobiliste

Pred kratkim j. znana avtomobilistična sešt. a pravila, ki sicer niso napisana v nobenem zakonu, vendar so ravno tako važna, ker temeljijo na praktični izkušnji in na spoznanju, da je zelo potrebno ozirati se na druge vozače in na pešce. Ta pravila so za vožnjo na cesti zunaj mesta naslednja:

Ugašati svoje žaromete vedno dobro in pravočasno, da nasproti vozečega ne zaslepiš in zmedeš; ne čakaj da te šele na to opomni. Slepi svoje žaromete tudi tedaj, če gre tik pred teboj kak voz kajti svetloba moti vozača tudi oddaljen, ona se zrcali od prednjega in njegovega stekla ter v hrbtnem zrcalu. Svojega iskalca postavi na stran. Ognj se takoj na desno, če slišiš za seboj ali na levo, če boš z n. pr. malim Opelom hitrejši kakor z velikim Mercedesom. Ne prehituj da bi drugemu pokazal svojo hitrost in mu dal pozirati prah, posebno če imaš zaprt voz, a drugi vozač odprtega. Ne prehituj forsirano, temveč čakaj, da ti je dana priložnost to se pravi, če imaš zadosti prostora, da zapelješ naprej. Ne prehituj, če si tretji ali če ti gre kdo nasproti. Ne prehituj na vzponih, ker te na vrhu lahko čaka presenečenje. Ne prehituj pri nepreglednih zavojih. Ne prečeži poti vozilu, ki si ga prehitel, temveč vozi mirno še po sred. ceste malo časa. Ne delaj zavojne nepregledne. Daj vozilom, ki gredo navkreber prednost, posebno, če je sneg. Oglasi se na ovinkih bregovnih cest. Ne vozi preblizu za sprednjim vozem, ker sicer ne moreš pregledati ceste, ter zavojiš od zadaj v voz pred seboj, če ta hipoma zavre. Ne dirjaj preko križišč. Vodi svoje vozilo vedno tako, da se druga vozila ne zatikajo vanj in na ta način ne morejo peljati dalje. Pusti prostor vmes. Ne prehituj pred križiščem, če hočeš tam zaviti v stran, sicer oviraš vozača za seboj. Oziraj se na stare ljudi in otroke. Vozi vedno oprežno in ne divjaj; bodi vedno pripravljen pomagati ne vozi mimo ranjenih, ne da bi jih pomagal, tudi če gre za malenkostne poškodbe. Če se pri vožnji oziraš na druge, boš preprečil mnogo nesreč.

Kako dosežemo trajen uspeh

Naš priznan podjetnik, ki je proučeval razmere v Ameriki ter se je seveda v prvi vrsti zanimal za gospodarsko delovanje metode dela itd., je rekel med drugim tudi tole: »Razlika med ameriškim in evropskim podjetnikom je ta, da Američan mirno čaka na uspeh, medtem ko Evropec dirja za njim.« — To je za nas, ki smo navajeni na rekordne hitrosti Američanov, na njihove vrstolomne pehanje za dobikom, precej čudno in vendar je to resnica in značilno je za poslovnega Američana, da je v poslovnih zadevah docela miren. V čem je ta poslovna mirnost Američana? Ne morda v tem, da odpre trgovino, j. dobro opremljeno, nastavi primerne pomočnike in čaka potem prekršični rok odjemalcev. Sicer tudi taki, toda večina podjetnikov čaka na uspeh drugače. Oni ustvarijo tako organizacijo, ki zadovoljuje potrebe dotičnega podjetja za daljšo dobo, morda z malimi izpopolnitvami in izboljšavami, doganjanji v teku poslovanja. Z drugimi besedami: pripravil se bo temeljito za svoje podjetje, proučil bo vse prodajne možnosti, izbral bo najprimernejše metode za prodajanje in tako bo seveda lahko mirno pričakoval uspeha.

»Ja, je, da imamo v Evropi take podjetnike, ki se pre- otvoritvijo svojega posla temeljito pripravljajo in sestavljajo na podlagi analize trga načrt za dolgo vrsto let. Toda teh je še vedno zelo malo. — Morda j. temu kriva perioda konjunktura, v kateri, j. bilo poslovanje samo nekaka loterija, kupljena malimi denarci in še manj množične produkcije.

Čas konjunktura mineva, kakor mineva ljubezen lepe ženske, kateri mož ne more z razumevanjem izpolniti vsega programa njene psihične in fizične potrebe.

Ta ženska velja danes še j. sebno v gospodarskem udejstvovanju. Voditi podjetje je umetnost, in poleg umetnosti se znanje v najglobljem smislu besede; pač ne znanje, ki ga izkoriščajo profesorji zgodovine, kateri zbirajo in čuvajo stare dokumente ter dokazujejo z njimi: »bil novi sub sole.« Z znanstvenimi pravili je mogoče v trgovini postaviti samo temelj v sretnosti prodajanja. Ta umetnost velja zlasti v avtomobilski stroki; ne morda v tem, da se obavi enkratna prodaja, temveč, da se s prodajo ustvarja nova prodaja, t. j. da se zagotavlja kontinuiteta trgovine. Treba se je truditi, da se pridobi odjemalca za stalno. Kako si bomo torej zadržali njegove simpatije? Tako, kakor si zadržimo simpatijo prijateljev in znancev: mi se moramo stalno zanimati zanj, za njegovo delo, za njegovo dobro in zlo. S tem si pridobimo njegovo zaupanje.

Zamislimo se v čisto prakso: s prodajo avtomobila bi morali naše delovanje snovati šele kot začeto. Mi smo dali odjemalec samo sredstvo za prevažanje, sedaj pa se moramo brigati za to, da bo to prevozno sredstvo vedno v dobrem stanju. Da to dosežemo, moramo vedeti, kaj je vozilu potrebno in to znanje tako izkoristiti, da si vsako vozilo zabeležimo časovno potrebo za razna manjša popravila. Opozorili bomo lastnika avtomobila na nedostatke, ki so nastopili in tako bomo pripomogli, da z rednim negovanjem njegovega vozila prihrani zaprta, draga popravila. To bo seveda znatno vplivalo na višino stroškov za državljan in pogon vozila, na drugi strani pa bo to povečalo zadovoljstvo klienta. Te pa predstavljajo z ene strani temelj za trajnost trgovine, z druge strani pa ustvarja zadovoljni klient s priporočilom nove močnejši za plasiarja vozila. Da trgovalci mnogo greše zoper ta pravila sočasne trgovinske umetnosti, dokazuje obilo statistik, iz katerih razvidimo, da avtomobilist kljub zadovoljivemu učinku svojega vozila (temu je n. pr. v Nemčiji

86 odst. avtomobilistov) drugi ni kupil iste znamke. Vzrok temu je bil, ker (v isti državi v 61 odst. slučajev) niso bili zadovoljni s postrežbo trgovca. — Torej torej ni znal s praviimi stiki in s postrežbo dokazati, koliko mu je do tega, da zadrži zaupanje klientov. Raje je v slučajih letal za trenutni uspehom, mesto, bi s prodajo svojih uslug skrbel za posredno prodajo novih vozil.

Vožnja v Monte Carlo. V mesecu januarju 1931 se bo deseti priredila vožnja v Monte Carlo. Zadnji dan prijave za to vožnjo je 24. december t. l. O priliki prijave je treba položiti prijavnico takso v znesku 310 Din za vsako vozilo. Privrati bo pri tej tekmi izvedeno razdeljevanje vozil po vsebini cilindrov pri malih vozilih do 1100 ccm in čez to vsebino, s čemer je dana malim vozilom najboljša priložnost, da se tudi ona kosajo in da pokažejo, kaj premorejo.

Število avtomobilov v Avstriji. V začetku drugega polletja je bilo v Avstriji 39.209 avtomobilov proti 34.583 v letu 1929. Od tega odpade na osebne vozove 22.903 (19.613), a na tovorne 16.306 (14.970).

Dirka za veliko zimsko nagrado na Švedskem 21. januarja 1931 bo na Švedskem dirka za veliko zimsko nagrado.

Motor na štiri cilindre. Neki ameriški strokovnjak je skiciral standard vozila, kate na bomo dobavljali iz USA v približno 10 letih; ta vozila bi izgledala takole: Motor z najmanj 8 cilindri gonilo s tremi hitrostmi razume se hitra hoja posebej; pogon na sprednja kolesa; zavore na vseh štirih; seveda oljni trak ali vacuum in še separatne mehanične zavore na vseh štirih kolesih. Vse to predstavlja standard vozila, katero se bo moglo nabaviti po ceni današnjih vozil Essex.

Iz službenih objav

Zaradi zapravljenosti je omejeno preključanje lomaž ališunc, posestnik v Družbeni št. 3.

Od ravljen je stečaj o imovini prezadolženca Franceta Vinkšija v Gradcu, ker je bil z deli v osklad.

Dražbe nepremičnin: Na okrajnem sodišču v Cerknici 15. januarja ob 9. zemlji. knj. Ravne, vl. št. 158, cenilna vrednost 2000 Din, najmanjši ponudek 1333 Din. — Na okrajnem sodišču na Brdu dne 15. januarja ob 10. zemlji. knj. k. o. Sv. Miklavž, vl. št. 39 in 95, cenilna vrednost 30.995,80 dinarjev, najmanjši ponudek 30.100 Din. — Na okrajnem sodišču v Krškem dne 10. januarja ob 10. dražbe nekremičnin, zidane hiše, kozolca, osem ajivskih parcel, štirje vinogradi z lesenim hramom, trije travniki, pašnik, sadni vrt in osem gozdnih parcel ter ena 24-tična delež solastniške pravice, vl. št. 50 k. o. Studenec, zemlji. knj. k. o. Studenec, vl. št. 208. Cenilna vrednost 41.169 Din, najmanjši ponudek 27.440 Din.

Vpisi v trgovinski register: Vpisane so bile naslednje spremembe: Tvrška »Jelšingrad« za industrijo drva i ruda društvo s o. j. se imenuje »Jelšingrad« za gradjevinjsko poduzeće, ind. drva i ruda, društvo s o. j. Izbrisani so poslovodje dr. Turkovič Vlad., Turkovič D. in Sert Dragan. Kot novi poslovodja je vpisan inž. Cais Viktor. — Besedilo tvrdke »Šampanjske in vinske kleti Clotat Bouvier, posestnik vinogradov Gornja Radgona« se glasi: »Tovarnica sekta in vinske kleti Clotat Bouvier vinogradniške veleposrejeval. Gornja Radgona, Jugoslavija.« — Pri tvrdki »Grenitz«, industrija in trgovina železa d. d. v Mariboru sta izbrisana člana upravnega sveta Vaso Vasiljevič in Todor Sadnik. Prokura je podeljena Francetu Stajnerju, Oskarju Košaku in Rado Tujanjanju. Kolektivna prokura je podeljena Ivanu Endlu, ravnatelju v Rudi. — »Unio« družba, tovarna kemično tehnični proizvodov d. o. z. v Mariboru je izpremenila družbeno pogodbo v paragrafu 6. — Pri tvrdki Fr. Brinšek, elektrovaljalni mlin na Trati je izbrisan prokurist Lojz Slanovec. — Pri Leopoldu Pristavcu lesni trgovini na Preserju je izbrisan prokurist Franjo Golja. — »Vatra« akumulatori inž. J. in F. Domicelj v Mariboru je izpremenila besedilo firme ter se glasi: »Vesna« akumulatori, inž. J. in F. Domicelj v Mariboru.

Vpisi v zadržni register: Vpisali sta se naslednji novi zadrugi: Zadruga elektrarn. Berstje v Berstju t. z. z. o. z., opravilni delež 100 Din. Vsak zadržnik jamči s svojim opravljenim deležem in pa še s trikratnim zneskom istega. — Zasavska kočarica z. z. z. v Liti.

Odravljen je konkurz o imovini prezadolženca Druškovića Jožeta in Franciške, trgovcev v Kozjem, ker je bila sklenjena prisilna poravnava. — Odravljen je konkurz o imovini prezadolženca Kovinška Adolfa, trgovca v Rajhenburgu, ker je bila r. l. lena vsa masa.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 23. t. m. nabavo 8000 kg pšenične moke št. 0-6; 2000 kg pšenične moke št. 0-6 g in 15.000 kg pšenične moke št. 0-6.

Občinska uprava ljubljanska razglašala da so proračuni mestne občine ljubljanske ter njenih podjetij za leto 1931 14 dni, t. j. od 13. do 26. t. m. občanom v mestni posvetovalnici med uradnimi urami od 8. do 14. na vpogled.

Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje prvo javno pismono ofertalno licitacijo za prevzem zemeljskih del in priprave plana, polaganja robnikov in drobnega tlaka na Vilharjevi, Smartinski in Masarykovi cesti ter na carinskem dvorišču v Ljubljani, in sicer v sredo 21. januarja ob 11. v mestnem gradbenem uradu v Ljubljani. Solski drevesi 2. Odobreni proračuni znašajo skupno 1.771.795,10 Din.

Mestno načelstvo ljubljansko razpisuje prvo javno pismono ofertalno licitacijo za prevzem zemeljskih del in priprave plana, polaganja robnikov in regularnega tlaka ter naprave valjanega asfalta na Resljevi, Gosposvetski, Celovski in Bleiweisovi cesti v Ljubljani ter za prevzem zalivanja kamenitega tlaka na raznih ljubljanskih cestah, in sicer na dan 22. januarja ob 11. v mestnem gradbenem uradu Odobreni proračuni znašajo skupaj 7.974.167,60 Din.

Zaupništvo občine Vranske razpisuje prvo pismono ofertalno licitacijo za gradbo vodovoda na Vranskem, in sicer na dan 31. januarja ob 11. v pisarni zaupništva občine Vranske. Uradno potrjeni proračuni znašajo 570.000 Din.

Banki likvidacije tvrdke Vtjak d. z. o. z. v likvidaciji se pozivajo, da se zglašajo pri likvidatorju družbe glede svojih zahtev v teku treh mesecev.

V trgovinski register je vpisana na novo Kreditna banka d. d. v Murški Soboti. Delniška glavnica znaša 1.500.000 Din in je razdeljena na 3000 v gotovini popolnoma vplačanih na ime se glasečih delnic po 500 dinarjev. Zvišati se sme delniška glavnica na 3.000.000 Din.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 5. januarja ob 11. nabavo 300 kub metrov janskega lesa.

Direkcija šum v Ljubljani ponovno razpisuje v verskozadanih gozdovih v področju kr. šumske uprave v Kranjski Gori prodajo okoli 5600 plm v režiji izdelanega mehkega tehnično porabnega lesa in okoli 1000 prm. bukovih drv.

Dr. Henrik Steska

Obče določbe novega upravnega postopnika

II.

Glede obhajanja oblastev in strank določa zakon, da se smejo vloge (predlogi, prošnje, tožbe in drugi podnesti) prelati pismono ali telegrafsko, in če je to možno po značaju predmeta, tudi ustno. Pismono vloga mora biti podpisana, če pa določena oseba ne zna ali ne more podpisati, mora postaviti vsaj svoj ročni znak, njeno ime pa zapiše druga oseba z označbo svojega imena, poklica in doma. Na vsaki vlogi mora biti označeno tudi stanovanje vložitelja ali njega zastopnika in datum vloge.

Oblastvo sprejema vloge samo med uradnimi urami, ustne vloge, ki niso neodložne, pa samo ob določenih, javno razglašanih dneh. Prejem vloge se na zahtevo potrdi. Za slučaj formalnih nedostatkov se odredi vložitelju rok za popravilo. Če se v odločenem roku vloga popravi, je smatrati, kakor da bi bila pravilno podana od prve ure. Kadar obseza vloga več predmetov, ki jih je treba rešiti posebej, takrat se uvaja postopek le glede prvega predmeta, glede ostalih pa se pozove vložitelja, da vloži posebne vloge.

Zakon daje upravnemu oblastvu pravico, da pozivlje osebe, katerih prisotnost je potrebna. V pozivu je treba označiti predmet poslovanja, namen pritegnitve pozvane osebe, potrebo osebnega prihoda ali dopustnost zastopnika ali pismono izjave. Če pozvane neosnovano ne ustreže pozivu, sme oblastvo uporabljati primerna sredstva in krivcu naložiti one stroške, ki so nastali zbog njegovega neprihoda.

O ustinih izjavah pred oblastvom in o službenim poslovanju s sodelujočimi službenimi organi in udeleženci se sestavlja zapisnik. Zakon natančno predpisuje, kako bo zapisnik sestavljen, kako je postopati, če se podpis odreče ali če se ugovarja pravilnosti zapisnika. Kadar gre zgolj za službene opazke, za priobčila, prispela k oblastvu po telefonu, dalje za ustna navodila in odredbe, ki se ne izdajo pismono, končnu za okolnosti, ki se nanašajo samo na notranje poslovanje, tedaj se po potrebi napiše kratka, datirana in svojočasno podpisana zabeležka (zaznamba).

Strankam in drugim prizadetim osebam je dopušteno, da v pogledajo določne spise in da jemljejo ob svojih stroških njih prepise. Pogledovanje spisov pa se ne razteza na zapisnike o posvetovanju, ne na take spise, ki jih je iz razlogov javne koristi ali zbog osnovnih koristi prizadetih strank smatrati za zapune.

Vsaka oseba, ki izkaže svojo pravno korist od tega, sme zahtevati ob času, določenem za sprejemanje ustinih vlog, pri oblastvu obvestilo o teku postopanja.

Dostavljanje (vročanje) odpravkov se vrši praviloma po pošti, vendar sme izpravo oblastvo odrediti vročanje po lastnih organih ali pa po občini ali, če gre za spise občinskih oblastev, po državnih krajevnih policijskih oblastvih. Podrobni predpisi določajo, kje in v katerem dnevnem času je opraviti vročitev, kdaj se mora vročiti spis osebno, kako je treba postopati, če onega, ki mu je kaj vročiti, ni doma, če odreče sprejem, če svoje stanovanje izpremeni ali če je njegovo bivališče neznan. Zakon predvideva tudi pooblaščenca za vročitev, ki se v potrebi mora postaviti. To velja zlasti tedaj, kadar nastopa več strank z istovetnimi koristimi. Vročitve se odpravljajo s dostavnici (vročilnicami), brez njih pa le, če ni treba ugotavljati vročitve.

Izmed teh določb, ki jih ima zakon, so važni tudi predpisi o rokih. Pri rokih, določenih po dnevih, se ne vračunava v rok oni dan, ko nastopi merodajni trenutek ali dogodek. Rok, določen po tednih, mesecih ali letih, pa končujejo z iztekom onega dne, v poslednjem tednu ali mesecu, ki se po imenu ali številu ujema z dnem, ko se je rok pričel. Če se konča rok na nedeljo ali praznik, se podaljša rok do prvega delavnika. Oni dan, ko se odda vloga za oblastvo priporočeno, se vobče jemlje za dan predaje oblastvu samemu. Upravno oblastvo sme izpreminjati le roke, ki jih samo odreja, ne pa rokov, določenih z zakonom ali uredb.

Voditelj službenega poslovanja s strankami in drugimi udeleženci mora skrbeti za red in osebe, ki z nedostojnim ponašanjem motijo red, opominjati ali po brezuspešnem opominu tudi odstraniti od poslovanja in po potrebi jim naročiti postavitev pooblaščenca ali mu kar postaviti zasebnega pooblaščenca. Tudi se smejo osebe, ki teže motijo red ali ki povzročajo očitno vidno izbiesti kljub opominu poslovanje oblastva, ali ki skušajo postopanje zavlačivati, kaznovati z globo od 10 do 500 Din, odnosno za slučaj obotavljanja s plačilom kazni z zaporom do 10 dni. Pritožbe zoper kazni zbog nerada nimajo odločilne moči. Kazni zbog nerada ali zbog izbiesti pri poslovanju selskih občin izreka občinski kapetan, kjer pa tega ni, sreski načelnik.

Prihodnji škanek se bo bavil z določbami, ki urejajo postopek prve upravne stopnje.

KLAVIRJI

za Božič najlepše darilo!

Kupujte na obroke od 400 Din prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Höpfl, Stügel original, ki so nesporno najboljše (lahka precizna mehanika). Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

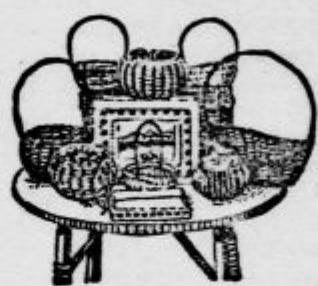
ALFONZ BREZNIK, Mestni trg 3. Najcenejša izposojevalnica.

Prvi trajnega zavorliva

2515 PHILIPS LOKALNI PRIJEMNIK

To ni radijski aparat ampak glasbeni instrument — kar V. m. mi tu nudimo. Kdor ima Philipsov 2515, ta lahko brez pretiravanja reče: »Imam najboljši lokalni prejemni aparat, ki se ga more dobiti. Kajti za vsakim Philipsovim aparatom, za vsakim njegovim sestavnim delom stoji vrsta inženjerjev in tehnikov ene od največjih svetovnih tovarn. Vsi oni delajo na uresničenju ideala radiotehnike.«

Priključek na električni tok — najpreprostejše ravnanje s samo enim gumbom — gramofonsko pojačanje in okras vsakega doma.

FANY PATIK

UMETNO KOŠARSTVO

Radovljica — Ljubljana, Miklošičeva cesta 30

Velika zaloga raznovrstnih košaric, galanterijskih predmetov in igrač Vam nudi možnost najugodnejšega nakupa za Božič.

Ne zamudite prilike in si ogledite prvovrstne izdelke.

Lepe, polne grudi!

Dane, ako nočete, da bo oblika vaših grudi polna in trdna tedaj se poslužite takoj prekušenega sredstva profesorja dr. Rejtija

BALZAM de POMPEJA

vršite predpisano masado s prsti samo nekaj dni in videle boste tako bujne se bo razvila oblika vaših grudi. Je tekom 14 dni učinek se zanesljivo pokaže. Je tekom 8 dni Masado s »Balzomom de Pompeja« je eno najboljših sredstev za dojenje prsi. Tudi žena in deklet se imajo zahvaliti temu balzamu za svoja lepa in polna prsa. Dopis bivalneznega priznanja so pristo na vpisile. Cena 50 Din. močnejša doma 110 dinarjev. (za zelo medle posebej) Diskretna pošiljka po pošti po Ordinacijskem laboratoriju Hawelka, Praga 55 - Nusle Sošetečkova ul. 10-14. pošt. pred št. 17. CSR.

Gremo v Korotan.

Čitanka o Koroški za mladino

Mladina naj ne pozabi svojih bratov na Koroškem, zato naj čita to knjigo, ki izide te dni. Dobi se v vseh knjigarnah! 17681

Prava metoda

da ostanete vedno mladi, lepi in sveži, je redna nega kože in las, s pomočjo medicinske neoporečnih sredstev, kot so to že čez 34 let preizkušeni Fellerjevi Elza proizvodi:

Fellerjeva kavaška pomada za zaščito lica in kože »Elza« krema, odstranjuje s kože nadežne nedostatke ter jo stalno ohrani gladko, čisto in mlado. Vedno je zanesljiva proti gubam, izpuščajem, mozoljem, solčnim pegam itd. Lonček 12 Din.

Fellerjeva Elza pomada za rast las, zaprečuje prhljaj, izpadanje las in prežgodno sivost, pospešuje rast las in vzdržuje lase vedno voljne in mehke. — Lonček 12 Din. S pošto 2 lončka ene ali po 1 lonček od vsake Elza pomade 40 Din. če se pošlje enar naprej, brez vseh drugih stroškov, sicer po povzetju 30 Din. FELLERJEVA ELZA MILA lepote in zdravja (biljino mlečno milo, biljino kremo, milo, glicerino, boraksovo in katranovo milo ter mlie za brtje) 5 kosov v poljubni izbiri 32 Din. če se pošlje naprej pošilje, dreci pa po povzetju 62 Din. Nadn. nage s Fellerjevimi Elza proizvodi je do del je vsakemu koristil.

STORITE TUDI VI TAKO, POMAGALO BO TUDI VAM! Če pri prvem poskusu se ne boste kesali! Naročite pri lekarnarju: Eugen V. Feller, Stubeča Donja, Elsatrg 245, Savska Banovina.

Najprikladnejše darilo za Božič!

Senzacija Svetega večera naj bo

RADIO APARAT

specijalne radio trgovine

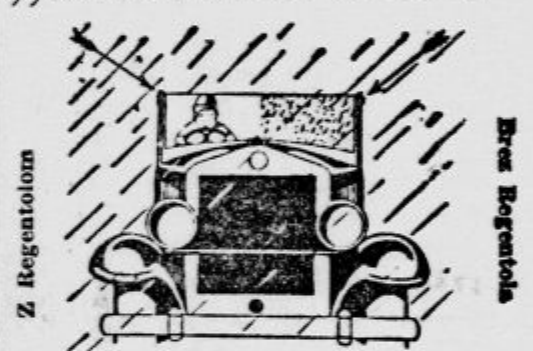
RADIOVAL — Ljubljana, Dalmatinova ul. šte. 13

poleg hotela »Strukelje«

Tam kupite najboljše in ste solidno postreženi.

17481

„REGENTOL“

»REGENTOL« je najpopolnejše sredstvo, ki popolnoma varuje steklo pred dežjem, snegom, ledom in meglo.

Trgovci, restavraterji, gospodinj, avtomobilisti, očistite svoja stekla (klozbe, soferske šipe, očala itd.) s »REGENTOLOM«. Tudi za časa najhujšega dežja, snega, leda in megle ostane steklo vedno čisto in prozorno.

1 škatlica »REGENTOLA« 30 Din. Pošljemo po povzetju z navodilom uporabe. »GASOKSIT« uvozne in izvozne podjetje, Beograd, Kralja Milana 46. Tel. 30-4. 400a Zastopnikom-prodajalcem 30 %.

Potujem po Jugoslaviji z avtom na lastne stroške

Vzel bi seboj v razpečevanje izdelke modne stroke dobave zmognih tovarn. Po udbe pod »Gut einzuführt na Jugomose Zagreb, Jelačičev trg 5. 17240

Izbegavaj, zdravi, vi, pobijaj,

uspešno vse bolezni dihal

z rabo razkužljivih pastilj

VALDA

Toda uspeh je zagotovljen le tedaj, ako rabiš prave

pastilje VALDA

Zahtevaj jih v vseh lekarnah in drogerijah, v škatlicah z napisom

»VALDA«

Kmetijski vestnik

Važni pogoji za uspešno perutinarstvo

V zadnjem času vedno bolj raste zanimanje za perutinarstvo v naših slojih našega naroda. Zato bi bilo potrebno povedati nekatere misli. Perutinarstvo zahteva zelo mnogo pazljivosti in vztrajnega dela. Dober perutinar skrbi za zgodnje valjenje. Najbolje so kokoši, če so izvaljene marca ali aprila, na vsak način pa pred junijem. Te živčice se krepko razvijajo do jeseni in so izredno odporne proti mrazu. Po maju bi bilo valiti le perutnino, ki je namenjena za zalogo. Za valjenje je vzeti jajca je od najboljših najkrepkejših kokoši, ki so stare 2 do 4 leta. Teža jajc naj bo po 56 do 58 g in jajca ne smejo biti čez 14 dni stara.

Važen je pri tem dober petelin. Vsako drugo ali tretje leto je treba priskrbeti zdrava in krepkega petelina. Najlepa starost petelina je od 2 do 4 let. Računa se na vsake 10 do 12 kokoši en petelin.

Ce govorimo o pasmah, potem smo si na jasnem, da je za naše kmečke razmere in tudi sicer najlahtnejša pasma naša udomačena štajerska rjava kokoš, ki je bila opisana v 22. številki letošnjega »Kmetovalca«. Štajerska kokoš je prvovrstna nesnica, poleg tega pa ima izvrstno meso. Kar se tiče sočnosti in finosti mesa, je ta kokoš res nekaj prvovrstnega.

Važno je tudi, da zavarujemo kokoši, zlasti sedaj v zimskem času, pred močjo, sploh pred vlago in pred prepihom. Premočena kokoš, izpostavljena prepihu, silno trpi. Preneha nesti in prične hujšati. Suhi mraz kokoši ne škoduje toliko.

Brezdvomno igra pri rejli kokoši izredno vlogo dobra paša. Najbolje uspeva kokoš na trati. Kjer te ni, ji moramo pomagati zelenjavo. Sedaj v zimskem času nadomestimo to s polaganjem krmilne pese.

Ko sedaj pozimi pregledamo kokoši glede na njihovo korist, storimo najbolje, da nad štiri leta stare kokoši zapremo kakih 8 do 20 dni v kletko, primerno krmimo in nato zakoljemo. Tudi stare kokoši, pravilno krmiljene, dajo prav fino in okusno meso. Krmiljenje naj se vrši redno. Skrbeti je tudi za svežo pitno vodo. Posodo za vodo in krmo je treba vedno dobro snaziti.

H koncu naj omenimo tudi sanjske spalnih prostorov. Kurnike je treba vsake 8 dni temeljito pobeliti z apnenim beležem, kateremu smo priležali nekoliko karbolina ali kresolina ali pa petroleja. Na ta način zamorimo tudi mrčes, ki se skriva v razpoklinah. V zimskem času je treba skrbeti še za prostor, da se kokoši gibljejo, zlasti če zapade sneg. Poiskati je bolj zaveten in snega prost kraj, kjer se kokoši lahko kopeljejo v prahu ali pesku. Prašna kopel je za perutnino to, kar je za človeka kopel v vodi. Če je prostor premažen, ga je treba večkrat prekopati in osnažiti. Red in snaga vplivata tudi pri tej koristni živali izredno ugodno na njeno zdravje in razvoj.

Fr. K.

Za večjo uporabo strojev v kmetijstvu

Od najnovejših ugodnosti, ki jih je vlada pravkar naklonila kmetovalcem, se od mnogih strani poudarja zlasti pomen odpravljanja uvozne carine za kmetijske stroje in gnojila. Navaja se, da se kmet zaradi carine v prejšnjih časih ni v zadostni meri posluževal najmodernejših strojev, ker jih je carina tako močno podraževala, da se uporaba strojev večinoma ni mogla izplačati. To je res in le čuditi se je kako so mogli prejšnji režimi obdavčevati takorekoč pravedstva produkcije.

Pa ni samo hudo obremenjevanje s carino krivo, da se naš kmet ni založil s stroji, kakor bi bilo treba. Je tu še drugo dejstvo, namreč to, da naš kmet povprečno pozna le moderni jekleni plug, slamoreznilo in še nekaj drugih strojev, s katerimi zna rokovati, dočim si trije, okopalnik, kultivator, valjar, rahljalci in primerni motorji le počasi utirajo pot med nami. Posebno okopalnika, ki je obenem osipalnik, je naš kmetovalec silno potreben, da si olajša delo in ga pravčasno izvrši. Sejalnih strojev, žetalec in mlatnice pri nas ne bo nikoli posebnega mnogo, ker uporaba bistvo našega gospodarstva ne omogoča ali pa jih zaposluje premočno. Edino skupne nabave večjih mlatnic imajo smisel v toliko, kolikor to ustreza podrejenemu pomenu našega žitarstva. Potrebno je, da strokovnjaki in strokovne organizacije razvijajo živo propagando za uporabo strojev in da jo z vseh strani dobro utemeljijo.

Začelo se je tudi ustanavljanje tako znanstvenih poizkusnih krožkov: ti bi se posebno bili v stanu vršiti propagando, učiti pravilno strokovno uporabo strojev in kontrolirati strojno delo. Pri tem bi ugotavljali tudi uместnost in dobičkonost uporabe strojev, svoje ugotovitve pa bi s pomočjo tiska in predavanj spravili med ljudi.

Danes, ko obetajo moderni velestroji preobraziti lice svetovnega kmetijstva, je več kakor nujno, da tudi naš kmet olajša, je boljše in poceni svoje delo in pri tem najde tudi še vedno dovolj časa za razmišljanje, kalkulacije in čitanje. S tem bi se tudi kmetom gospodinjstvom olajšala prezaoplenost pri poljskem delu in se jim omogočila večja briga za gospodinjstvo in družino. Če okopalnik stori velikansko uslugo gospodinjstvom. Pri nabavi motorjev bi bilo smiselno, da se motorji istočasno uporabljajo za pogon strojev in vaskih gasilskih brizgaln, da ne bo dvojnih izdatkov.

Obenem s propagando pa je potrebno tudi ustvarjanje kredita za strojne nabave, kajti kmet nima več denarja, za pridelite pa dobiva vedno manj. Omogočiti se mu mora plačevanje kupnine v obrokih iz izkupička za pridelite.

A. J.

Božič

napravi gospodinjti največje veselje, če j priinese lepo emajlirano posodo ali servis iz češkega porcelana od tvrdke 16021

Ana Kus

Ljubljana, Sv. Petra cesta 38

SOKOLSTVO

Seja zbora društvenih načelnikov Mariborske sokolske župe

se je vršila 14. t. m. Število navzočih — 105 iz 64 društev — je pokazalo, kako silen razmah je zavzelo sokolsko gibanje v naših krajih in kakšno zanimanje vlada za ta vsenarodni pokret predvsem med našim podeželskim ljudstvom. Župni načelnik br. Mačus je poročal o lepo uspelem delu v tekočem letu; omenil je dva delna župna izleta v Rušah in Murski Soboti, tekme v odbojki (voleyball — prvak društvo Maribor matica) in župni prednjaški tečaj med počinčami, ki ga je poselelo 63 tečajnikov. Program za leto 1931. obvezuje za vsa društva obsega župne tekme dvojic na dveh orodjih (krogi in konji), tekme v prostih vajah in v lahki atletiki; kot predpriprava za to morajo biti izvršene predhodno tekme v poedinih društvih ali okrožjih. Ocenjevanje in predpisi za lahko atletiko so odslej isti, kot jih ima JLAS oziroma njega mednarodna Zveza (vzgojo posebno zaradi ureditve letnih telovadišč). Društva naj osnujejo smučarske odseke ali pa imenujejo referente. Izvedejo naj se obvezni pešizleti po okrožjih. Društva naj gojijo tudi obvezno plavanje, kjer je za to možnost, da se vzgoji kader plavalcev. Tekme v odbojki so obvezne za prihodnje leto in se vrše na isti način kot letos. Župne prireditve: župni zlet skupno z zgoraj omenjenimi tekmami. 28. in 29. junija v Mariboru, smučarski tečaj januarja ali februarja (v ugodnih prilikah že v letošnjih božičnih počitnicah), štirinajstidnevni župni tečaj za selske čete in podeželska društva v Ptuj — stroški za osebo bodo znašali 250 do 300 Din in šestmesečna savezna prednjaška šola, začetek januarja, v katerega pošlje vsaka župa po dva učitelja.

Župna načelnica sestra Mačusova je poudarjala v svojem poročilu, da velja za ženske oddelke glede bodočega dela isto kot za člane ter priporočala, naj si članice preskrbe predpisane telovadne obleke in začno že sedaj misliti na slavnostne kroje. ki jih bodo rabile leta 1932 na vsesokolskem zletu v Pragi. Ker se je število sokolskih edinic v župi dvignilo že sedaj od 32 na 87, se preuredi razdelitev okrožja. In sicer: 1) Koroško okrožje načelnik br. Veljak, načelnica s. Veljakova) Dravniško (br. Hmeljak, s. Križmanova) 3) Ptuiško (br. Komac, s. Hinterlechnerjeva) 4) Čakovačko (br. Iskra) 5) Varaždinsko (br. dr. Šautl) 6) Mursko (br. Lubej s. Gruđnova) 7) Prekmursko (br. Bračko) 8) Mariborsko (br. Perš, s. Pipanova), 9) Slovenjgoriško (br. Polič).

Pri slučajnostih je poročal br. Hvalenc, da imamo v župi 126 starejših telovadcev, ki bodo nastopili na župnem zletu s posebnimi vajami s kopji. Sprejme se predlog br. Hočevarja, da naj osnujejo društva posebne stalne mladinske odseke, ki bi se naj pečali predvsem z vzgojo dece in naraščaja. Župa je izdala k temu knjižico »Vzgoja mladine«, sicer je pa z nasveti in predavanji za to panogo na razpolago tudi br. Lavrenčič. Daljšo debato je izzval predlog br. Hočevarja, da bi se naj ne dovolilo v prihodnjem letu ustanavljanje društev v času od 1. februarja pa do konca društvenih nastopov. Upoštevaloj vse okoliščine, je prišel zbor do prepričanja, da ne kaže ovirati Sokolstva v njegovem razmahu, pač pa se naj dobro prouče vsi pogoji, preden se ustanovi kakšna nova edinica. Ako nima zadostne podlage za dmišvo, naj začne delovati četa, iz katere se potem lahko še vedno ustvari društvo.

Potek seje je bil miren, stvaren, v pravem sokolskem duhu. Resnost, s katero so se obravnavala vsa vprašanja, je dokaz, da se sokolsko gibanje pravilno razumeva; dokaz pa je tudi, koliko dobre volje je v našem zdravem ljudstvu na deželi, predvsem pri mladini, ki želi biti deležna sokolske vzgoje. Naloga višjih činiteljev, posebno župnega načestva in okrožnih načelnikov je, poiskati pota in sredstev, da bodo zadostili velikanskim zahtevam, ki jih stavi naše sokolski pokret.

Sokolsko pismo iz Litije

Litija, sredi decembra.

Prav živahno življenje vlada ves čas kljub nastopu zime v našem Sokolskem domu. Enomesečni tečaj, ki se je vršil trikrat na teden je za nami. Dobro izbrana snov in poljudnost predavateljev je vedno privabila čedno število poslušalcev v predavalnico. Posebno častno so se udeleževali tečaj vsi telovadci in telovadke, skoro polnoštevilo so posečali vse prosvetne večere. S tečajem se je sokolska misel v našem kraju precej okrepila in pojačila. Da je tečaj tako lepo uspel je predvsem zasluga načelnika br. učitelja Vena Tauferja.

Očividno pod vtisom prednjačkega tečaja so se lotili telovadbe tudi naši starejši bratje. Priglašeni je že prav lepo število. Telovadijo ob ponedeljkih in četrtek od 19. do 20. pod vodstvom br. Franceta Plečičarja. Prednjaški zbor naj bi upeljal telovadbo tudi za starejše sestre, ki bi se rade udeleževale telovadbe v posebnem oddelku. Miklavžev večer je pokazal zlasti socialno umevanje našega članstva, ki je darovalo prav lepe zneske, da se je Miklavž spomnil vsega naraščaja in dece. Proslava sokolskega praznika pa je pokazala vsestranske uspehe našega telovadnega in prosvetnega dela.

Zdaj se velja vsi oddelki že za pomladansko telovadno akademijo. Sokol uvede tudi smučarski odsek. Prijavljenih je že nekaj bratov in sester, ki imajo lastne smučke. Tečaj bo vodil znani sportnik in planinec sreski načelnik vladni svetnik br. Podboj, ki je poselel že več smučarskih tečajev. Pričakujemo, da bo ugodno priliko, ki se nudi našemu članstvu izrabilo še več prijateljev zimske prirode. Kdor želi vstopiti v smučarski odsek, naj se prijavi čim

prej. Novincem bo po želji odsek skupno naročil vse potrebščine.

Sokolska javna knjižnica edina institucija te vrste v našem kraju, je spopolnila zadnje čase svojo zalogo, broširana dela je dala v zvezo. Knjižnica posluje vsako nedeljo od 10. do 11. in vsak četrtek od 18. do 19.

Po sprejetju novega članstva dne 1. decembra v sokolske vrste je bila razširjena v našem kraju govorica, da je prednjaški zbor izključil nekaj članov in članice, iz sokolske groznice. Prednjaški zbor je sprejel z ozirom na te govorice na svoji zadnji seji sklep, ki pojasnjuje, zakaj ni povabil nekaterih novih članov k slovesni zaprisegi na zadnjem sokolskem prazniku. Kakor nas obvešča prednjaški zbor, ni bil prav nihče izključen iz SKJ. Kogar ni povabil Sokol k zaprisegi, se je namreč črtal sam iz sokolskih vrst, ker ni zadostil pravilom naše organizacije. Član Sokola more biti le, če med drugim spolnjuje društvene obveze. Za člane do 26. leta pa je obvezno zlasti posejanje telovadbe. Za onega mladenci in mladenke, ki ne najde časa niti enkrat mesečno, da bi prišel v sokolsko telovadnico, razumljivo, ni prostora v naših vrstah. Tako govore sokolski statuti, tako zahteva tudi prednjaški zbor našega Sokola. Edino sokolska telovadnica je prava in edina vzgojevalnica sokolskega naraščaja in članstva. Sklep prednjačkega zbora pa naj upoštevajo vsi, ki letos niso bili sprejeti.

Cestitke Savezu SKJ ob priliki 1. decembra so ponovno pokazale, kako globoko vezi spajajo naše jugoslovnsko Sokolstvo z brati Čehoslovaki in Poljaki ter Rusi. Savez je prejel krasne pozdravne brzojavke od predsedstva poljskega in češko-slovaškega Sokolstva, dalje od prav vseh češkoslovaških sokolskih žup in ruskega Sokolstva za mejami njihove domovine. Pozdravi pa so došli tudi od rojakov iz Južne in Severne Amerike.

Sokolski Glasnik, glasilo Saveza kraljevine Jugoslavije bo izhajal prihodnje leto tedensko vsak četrtek, naročnina 60 Din na leto. Z ozirom na povečani obseg in izdajo lista je uredništvo ukrenilo vse za čim točnejše poročanje o raznih pojavih in dogodkih v Sokolstvu.

Sestava sokolske statistike za l. 1930. Po sklepu saveznega izvršnega odbora oziroma na predlog saveznega statističnega odbora se bo izvršila za leto 1930. velika sokolska statistika in so v ta namen že izdelane posebne vprašalne pole »veliki statistični izkazi«, ki jih bodo društva prejele la od žup v treh izvodih in vrnila do 31. januarja 1931 savezu od romu županu. Izvršite vse točno in čim prej.

Načelstvo Jugoslovnske sokolske matice je imelo nedavno svojo sejo, kjer je bil določen književni program za prihodnje leto. Sklenilo se je nadaljevati s »Sokolsko knjižnico«, t. j. malimi brošurami, ki nudijo zlasti sokolskim prosvetarjem in predavateljem v jedrnatih oblikah obilo snovi za predavanja in nagovore. Izdal se bo med drugim življenjepis dr. Tyrša in Fugnerja ter za 10letnico smrti br. Ivana Oražna tudi knjižica o njegovem sokolskem in izven sokolskem delovanju. Nadaljnje brošure bodo obsegale sokolska gesla, razlago Tyrša itd. V organizacijsnem pogledu se bo izdalo v najkrajšem času v posebni knjigi vse pravilnike in poslovničke, kmalu pa bodo sledile še druge, za društva in župe važne knjige v tem predmetu. Za prednjake bo izredne važnosti izdaje Erbenovih »Vadbenih ur« in sokolskih iger. Pripravlja pa se tudi knjiga o fiziologiji Osnova se bo nadalje posebna »tehna knjižnica« ter zbirka sokolskih knjig za mladino. Društvom priporočamo, da segajo po sokolskih knjigah.

Sokolsko društvo v Dobovi je uprizorilo 14. t. m. trodejanko »Navaden človek«. Mladi diletanti so s par izjemami rešili svoje vloge prav dobro. Br. Jurkas v vlogi Mr. Čiča nam je pokazal, kaj premore vztrajnost in dobra volja. Pa tudi br. Kovačič se je v svojo ulogo tako vživel, da je publiko naravnost očaral. Br. Verstovšek je kot mlad diletant svojo vlogo hvaljevedno rešil. Sestra Katičeva in sestra Senekovičeva sta pokazali lep talent za oder. Želeli bi, da nas tudi v bodoče presenetijo s podobnimi prireditvami, ki so tako potrebne pri nas. Upamo, da bodo tudi oni bratje, ki sedaj iz kateregakoli vzroka niso prišli v poštev, sodelovali. V slogi je moč! — J. P.

Sokol v Zalogu, Nujna potreba po telovadnici in prosvetni vzgoji mladine, želja po čim bolj smotreno strnjem družabnem življenju odraslih, predvsem pa poziv naših najvišjih oblastnih predstavnikov, naj se zbira mlado in staro pod praporom Sokola, nas je napotilo, da smo sklicali na pobudo »Sokola Polje« za 21. t. m. v naši šoli občni zbor, kjer se ustanovi upravni odbor odseka Sokola Polje za področje Zalog in sosednjih vasi. Na tem sestanku se bodo sprejemali tudi novi člani in se določilo vse podrobnosti o delovanju našega sokolskega odseka. Iskrena želja je, da se priglase zlasti posestniki in kmečki sinovi v čim večjem številu v našo organizacijo. Kot vzpodbuda in ugoden znak za prosvetanje in marljivo delovanje zamašljenega sokolskega odseka naj nam bo igra »Radikalna kura«, ki je v nedeljo 14. t. m. ob požrtvovalnosti bratov in sester nad vse sijajno uspeła. Zdravo in na krepko delo!

Ustanovitev Sokola v Kranjski gori. Razveseljivo je, da je prešinita ideja te važne institucije tudi širše plasti preprostekega ljudstva, ki si želi iskreno izboljšanje medsebojnih odnosov, strpnosti in zastopa princip poglavitno po izbrazbi in utrujanju nacionalne državljanske zavesti. 13. t. m. se je vršil v hotelu Slavec ožji sestanek ob razveseljivi udeležbi. Po pozdravnem govoru sklicatelja br. Tumpela, poročilu br. Peterce se je sestavil pripravljalni odbor: inž. Miklavčič, Seifman Ivan, Peterca Aleksander, Premru Vera, dr. Kotnik, dr. Volbank, Klotfuter Peter, Černe Andrej, Lavtičar Jos. st., Knap Anton, Zore Leopold. Pristavec Teodor, Zavodnik Anton, Blatnik Fran, Subašič-Divjak Milena, Košir Josip Ranzinger Fric ml., Lavtičar Josip ml., Pečar Pepca, Rupnik Julčič, Kernik Ivan, Ro-

bič Janec, Dobovišek Vlda, Kavčič Drago in Smolej Alojzij. Ustanovni občni zbor bo 20. t. m. v hotelu »Razor«.

Prvi obrisi vsesokolskega zleta v Pragi. Načelstvo COS je izdelalo v velikih obrisih ves vzpored vsesokolskega zleta leta 1932. v Pragi, ki bo obsegal kakor običajno poleg glavnih zletnih dni tudi predzletne, posvečene nastopom dece in sokolske naraščaja. Šolska deca Prage in vseh peterih praških žup bo nastopila že 5. junija, 11. in 12. junija bo zlet dece, 18. in 20. dneva srednješolcev, od 26. do 29. junija naraščajski dnevi in končno od 1. do 7. julija glavni zlet.

Borove pilote

7 m dolžine, v premeru 22—30 cm, 700 kom., odprema v roku 2 mesecev, plačam proti gotovini, Bordonale v vseh dolžinah. Ponudbe poslati na V. Salzer, Zagreb, Subičeva 3, III. kat. 17409

Naznanilo

ŠTEFAN ROVSEK, fotograf KRAJN

Je preselil svoj fotografski atelje v lastno hišo ob cesti proti pokopališču. — Obenem

otvori trgovino s foto-aparati in foto-potrebščinami

po najnižjih cenah. — V izdelavo sprejemam vsa amaterska dela, ki se izvršujejo v najkrajšem času — Ob otvoritvi novega ateljeja se cenjenemu občinstvu vljudno priporoča v nadaljno naklonjenost in za obilen obisk. 17271

kokoške, gosje, purje na avno in čiščeno nudi najceneje: 17484

IVAN SAVNIK, Kranj

Krasna božična darila

za dame, gospode in otroke dobite v novi moderno urejeni galanterijski trgovini IVAN SAMEC, Mestni trg št. 21 Cene solidne in točna prijazna poštebna! V nedeljo odprto od 8. do pol 1. in popoldne od 2. do 6. ure.

Ali želite, da se protina in revmatizma temeljito iznebite?

Revma je strašna in daleko razširjena bolezen, ki ne prizanaša niti bogatašu niti siromaku, ona lise žrtve v palači enako kakor v koči. Prerazlične so oblike, v katerih se bolezen kaže. A največ je bolezn, ki imajo najraznovrstnejša imena, medtem ko niso nič drugega kakor revmatizem. Včasih bole kosti in sklepi, včasih otekle členki, roke in noge so izkrivljene; trganje, zbadanje v raznih delih telesa pa tudi slabost oči, vse to so posledice revme in kostnih bolečin.

Kakor so različni pojavi, v katerih se bolezen kaže, tako mnogoštevilna so vsa mogoča in nemogoča zdravila, medicne, miksture, mazila itd., ki se ponujajo trpečemu človeku. Večina teh sredstev ne more popolnoma izleciti, v najboljšem slučaju je za kratek čas ublažiti bolečine. Kar vam mi priporočamo, je povsem neškodljiva zdravilna pijača, ki je že mnogim bolnikom POMOGLA.

Naša kura je zbirna in naglo deluje. Da pridobimo čim več pristašev, smo sklenili, da pošljemo vsakomur, ki nam piše,

12985

POPOLNOMA BREZPLAČNO

naše interesantno in poučno razpravo. Torej kdor trpi bolečine in kdor želi, da se teh bolečin naglo, temeljito in brez nevarnosti reši, naj piše še danes na AVUGUST MARZKE, Berlin, Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse 5. Abt. 19

ZAHVALA

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob bridki izgubi naše drage, nepozabne soproge, sestre, tete in svakinje,

Marije Gregorc

soproge mesarskega mojstra

se tem potom vsem prav prisrčno zahvaljujemo.

Posebno zahvalo izrekamo čč. duhovščini, pevskemu društvu »Sava« za ganljive žalostinke, »Zadruzi mesarjev«, vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev ter končno vsem številnim prijateljem in znanecm, ki so našo blago pokojnico v tako častnem številu spremili k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 20. decembra 1930.

17506

Zalujoči ostali.

ZAHVALA

Ob priliki prebridke izgube našega predobrega soproga in očeta, gospoda

GAJŠEK MARTIN-A

trgovca in posestnika

so nam številni prijatelji in znanci izkazali globoko sočustvovanje, s katerim so nam lajšali težke in bridke ure žalosti. Vsem izrekamo tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo. Prav posebno se pa še zahvaljujemo darovalcem krasnega cvetja in vencev ter vsem, ki so blagega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Maribor, dne 19. decembra 1930.

17566

Zalujoči ostali.

Dopisi

TRIED. Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja je bila v Trzinu prav spontana, prvi narodni praznik. Zjutraj je bila v župni cerkvi spontana služba božja, pri kateri je pela mladična meščanska šola, g. strokovni učitelj Kerne pa je zaigral na gosli dve točki z velikim občutkom. Mladina meščanska šola se je zbrala ob 11. v šolski telovadnici, kjer je krstila iz svojih sredstev nabavljeni radio-aparat na ta način, da je poslušala slavnostno akademijo mestne ženske realne gimnazije iz Ljubljane, ki je pod vodstvom direktorja Jurga izvajala program prav posrečeno. Bil je brezdoben dober sprejem in je nudil dljakom ne samo krasen užitek, temveč jim je vzbudil tudi zavest, da so del skupnosti in velike celote človeške družbe. Mestni ženski realni gimnaziji moramo na njenem lepem uspehu samo čestitati, posebno pohvalo pa zaslužijo mlade pevke, ki so vzorno zapele venček narodnih pesmi. Od sedaj bo mladična meščanska šola redno poslušala radio-predavanja in koncerte. Le tako naprej!

LJUBNO NA GORENJSKEM. Tudi naša vas se je pričela precej gibati. Letos sta si postavila lični stanovanjski hiši g. Bertoncelj in g. Krivic, tudi g. Val Markel je popolnoma preuredil svojo hišo v moderno poslopje. Vas ima štiri moderne kopalnice v centralno kurjavo. Tudi za zabavo je preakobiljeno, imamo štiri velike radijske aparate na zvočnik ter nekaj detektorjev. G. Malenšek, ravnatelj Kmetijske posojilnice v Ljubljani, je kupil hišo ter jo preuredil v zelo lično vilo. Pozaj se z obično glede nakupa občinskega sveta ter namerava razširiti čisto poleg svoje vile ter urediti lep razglednik na vzhodno, zahodno in južno stran. Tako bi vas zopet pridobila na lepoto. Zato namerno s veseljem pozdravljamo in želimo, da bi prihajalo čim več ljudi na letovanje v našo lepo gorenjsko vasico. Zelim pa tudi pa tudi, da bi občina pričela s vnebo popravilni javne poti in da bi se občinska cesta temeljito popravila in razširila, odstranijo pa naj še ovinki, ki stalno ovirajo promet s avtomobili.

NOVO MESTO. Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja se je v našem mestu vršila na zelo dostojen in lep način. Svečano službo božjo je celebriral v kapiteljski cerkvi g. prout Čerm ob asistenci ostalih go-

spodov duhovnikov in številni navzočnosti predstavnikov in občinstva. Vse šole pa so preostavale bogoslužju v franciskanski cerkvi. Po maši so odšli dijaki s profesorji v gimnazijsko telovadnico, kjer se je vršila lepa prireditve. Govor profesorja Rupnika so sledile deklaracije in recitacije dijakov, nakar je bila slavnost s petjem državne himne zaključena. Pri večerjem prireditvi v Sokolskem domu je mol pred nabito polno dvorano slavnostni govor starosta br. Marinek. Orkester Sokola je pod vodstvom br. Fakna zaigral državno himno. Sledila je Petrovičeva tridejanska drama »Gozde« v režiji br. K. Strbenika. Vloge so bile večinoma v rokah našega učiteljskega, ki se je že večkrat izkazalo na našem odru.

DOLENJI LOGATEC. Jugoslovanska mml se čimdalje bolj razširja po deželi. Priča temu so razne patriotične proslave, katerih se vsi zavedni državljani radi udeležijo. Žal, da moramo zabeležiti tudi izjeme, ki se nikakor še ne morejo ali nečejo živeti v novo nacionalno državno dobo. Odpor je seveda samo pasiven, a srce boli vsakega patriota, ko vidi, da gotovi ljudje celo na višjih in odgovornih mestih ne kažejo tiste dobre volje za okrepitev državne ideje, ki jo mora država zahtevati od vsakega svojega državljanca. Taki ljudje dajejo samo slab zgled svojim soobčanom. Da je kljub temu državni nacionalni pokret na deželi v vedno večjem razmahu, je pokazala slavnostna proslava rojstnega dne Nj. V. kralja, ki se je vršila v Sokolskem domu nad vse dostojno veličastno. Slavnostni govornik br. Šarol Strauss je v zvišenih besedah orisal življenje in delovanje največjega državljanca in patriota, jugoslovanskega kralja Aleksandra. Ob koncu govora so zadoneli po velikih dvorani živahni vzkliki. Obe deklaraciji šolske dece »Na kraljev god« in »Glaslova« »Država« sta zeli obilo pohvale. Pevsko društvo Logatec se s svojim nastopom veliko pripomoglo do stajnega uspeha. Brat Vladka se je tokrat izkazal v dramatski viziji »Jugana, vila najmlajša« ne samo kot izbrani režiser ampak tudi kot izvrsten igralec najtežjega vloga. Njegova partnerica pa je bila znana prvotna igralka a Pepca Musičeva. Tudi vojak br. Žerjav je rešil povsem dovršeno svojo ulogo. Zelim, da bi br. Vladka še večkrat pokazal svojo sposobnost na dramatskem polju. Krasen je bil nastop osmih najboljših telovadcev na bradli pod vodstvom br. načelnika Lenarčiča in br. podnačelnika Mirka Straussa. Zopet so nam pokazali vrli

telovadci, kaj se da doseči s vnetim delom in disciplino. Po zaključku sporoda se je razvila živahna zabava s petjem, godbo in plesom.

KOZJE. Tukajšnja podružnica SPD vabi vse člane na podružnični zbor 18. januarja ob 14. v restavracijskih prostorih g. Josipa Podlinskega v Kozjem. Dnevni red: nagovor načelnika, poročilo odbora, volitev enega odbornika in dveh namestnikov in slučajnosti.

ZIDANI MOST. Danes ob 16. bo v posebni sobi kol. restavracije ustanovna skupščina krajevnega društva Rdečega križa. Vljudno vabljeni vsi člani in oni, ki se hočejo včlaniti. Predaval bo prosvetni inspektor g. J. Wester in podpredsednik ljubljanskega obl. odbora Rdečega križa. Poverjenik: Majcen.

FRAM. Naša šola in Sokol sta prav slovesno praznovala 1. december in »Aleksandrovo«. Obakrat smo videli na odru prelopo igrano »Kralj Matjaž«, pri kateri je nastopilo do 50 šolskih otrok ter kakih 15 Sokolov in Sokolice. Tu je bil zgovorni dedek pa pozumni Ivan, tam navihani škrt in divne vile. Pa zanimivi puštnik in tako željno pričakovani kralj Matjaž s svojo vojsko in prekrasno Alenico! In nazadnje kakor dražestni kip alegorija »Jugoslavija«. Bilo je petja in plesa ob klavirskih zvokih naše umetnice ge. Flickove. Občudovali smo zopet talent gosp. Cvahtaja ob pogledu na divje romantične pokrajine. Za vsakogar je bilo nekaj. Po »Kralju Matjažu« pa nastop naših mladih Sokolov. Glasno priznanje občinstva, ki ga je bilo kakor še nikoli, naj bi v zadostitev neumornemu načelniku br. Rudolfo Vabiču. Ob živi sliki, ki jo je v poslastitev ljubljenskega vladarja sestavilo celotno domače Sokolstvo, smo ostrmeli ter si mislili vsak zase: »Tudi jaz hočem postati Sokol!«

ST. JURIJ OB JUZ. ZEL. Občni zbor podružnice sadjarstva društva se je vršil v nedeljo 14. t. m. G. M. Levstik iz Celja je predaval o važnosti sadjarstva v naših krajih, o sadnem izboru in kako bi se dalo s pridobivanjem dobre sadne pijače omejiti toli razširjeno pijačevanje po naših krajih. Podružnica šteje 71 članov. Njeno delovanje v preteklem letu je bilo kaj živahno. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor, ki mu predseduje g. Anton Sivka, nadučitelj v p. — Pomladke RR. je uprizaril v nedeljo 14. t. m. v telovadnici ljubki igrice »Čista vest« in »Bedak Pavle« v režiji gđ. Stanke Schreinerjeve. Igrice sta prav dobro uspeli. Telovadnica je bila polna gledalcev. Čisti dobiček je namenjen revnim učencem za

božičnico, ki se bo vršila 21. t. m. — V Kalobju in Sv. Jakoba se je mudila pred dnevni komisija zaradi razširjenja starega šolskega poslopja na Kalobju, odnosno zgradbe nove stavbe pri Sv. Jakobu. Komisija, v kateri so bili g. dr. Kotnik, dr. Hubad, dr. Svetina in drugi, je presodila, da je bolje postaviti novo šolo ob banovinski cesti v dolini Sv. Jakoba, ker bi bili stroški za prizidavo dveh razredov visoko na Kalobju večji kakor za novo poslopje. Tako bo ustrezno prebivalcem v dolini, ki so si že dolgo želeli šole.

CABAR. Naše pred kratkim ustanovljeno Sokolsko društvo je priredilo 16. t. m. zabavo s plesom. Na programu sta bili dve enodejanki, tamburaški in pevski zbor, ples, šaljiya pošta, volitev misa Sokol itd. Največjo privlačnost pa je zbužala električna razsvetljava, ki je na ta večer prvič odkar Cabar stoji, bajno osvetlila trg in vse prostore, kjer se je vršil zabavni večer. Zabava je bila prav dobro obiskana in je imela tudi dober gmotni uspeh kar bo služilo mlademu društvu kot prepotrebni izvor, da se uredi in nabavi najpotrebnejše. Pred začetkom zabave je šla po Cabru povorka z bakljadno in tamburaškim zborom Narodne čitalnice. Na vseh oknih z zastavami okrašen h hriš so svetile lučke, bengalski ogenj in rakete so pa slavnost še bolj poživile. Vzklikalo se je kralju in narodnemu edinstvu. Predstava sama je potekla v veselim razpoloženju, ki je trajalo vse do zore. Videli smo tudi goste iz novo priključenih občin Draga in Trava. Tamburaši, harmonika in radiogramofonska glasba so neumorno svirali, bufet je bil dobro založen s slaščicami, ki so jih poklonile naše dame, promet šaljiye pošte je bil živahen in za volitev misa Sokol je vladalo živahno zanimanje. Izvoljena je bila z veliko večino glasov naša marljiva članica a Slavka Vrusova. Da je bil uspeh tako odličan je zasługa nekaterih požrtvovalnih članov društva, ki so prevzeli naloge, da vse priprave izvrše, kar so tudi brez izjeme storili. Na rojstni dan Nj. Vel. kralja je bila v župni cerkvi slovesna maša in blagodarjenje v staroslovenskem jeziku. Razen predstavnikov oblasti in šolske mladine se je maše udeležilo tudi precej drugega občinstva. Po maši je g. sreski načelnik sprejemal čestitke v uradu sreskega načelnstva. — A. S.

Primorske novice

V jočah ječijo na svoti večer Gortanovi mladi prijatelji: Dušan Ladavac v kazni.

naši Volterra, Viktor Bošes v kazni. Sini Stefan, Vekoslav Ladavac v stari trdnjavi Prosnone in komaj 18letni Zivko Gortan v kazni. Portulogone, obsojen vsak na 30 let težke ječe. Iz tržaškega procesa je v kazni Sini Stefan 241 mizar Alojzij Spangler s Proseka, obsojen na 30 l. težke ječe. Po raznih drugih kazni. Na sami mla di ljudje, delavec Nikola Kosmač iz Zabrčca, obsojen na 25 let težke ječe, trgovski pomočnik Vladimir Stoka iz Kontovclja, 20 let, vrtnar Dragotin Rupel s Proseka, 15 let, poljedelec Lovro Čač iz Drage, 15 let, poljedelec Ivan Ohad iz Saleza, 10 let, 22letni visokokolec Andrej Manfreda iz Kobari da, 10 let, nadalje trgovski pomočnik Mirko Pertot iz Barkovlj: mizar Marijan Zahar iz Boršta, uradnik Slavko Bevk iz Cerkna, pojelec Josip Kosmač iz Zabrčca, obsojen vsak na 5 let, in gospa Franceškino va, obsojena na 2 in pol leta. Cela vrsta kmetov iz Marežig tiči v italijanskih kazni. med njimi Rudolf Maršič, obsojen na 20 let, Ivan Dobrinja na 19 let, Anton in Ivan Kodarin ter Ivan Maršič, vsak na 10 let. V raznih zaporih je danes vse polno primorskih Slovencev in v razpiti mučnib ci »Regna Coeli« v Rimu čaka veliko število obtožencev na ostro obsodbo.

Na Ljuparskem otoku praznuje božični večer deset konfinirancev: dijak Anton Baštjančič iz Medulina pri Puli, trgovec Ernest Hočevar iz Hruševca, kmet Krnac iz Marežig, rudar Repulus iz Idrije, zobozdravnik dr. Sarduč iz Trsta, dijak Slavko Tuta iz Tolmina, Fran Udovič od Sv. Iva na pri Trstu, trgovski pomočnik Ivan Udovič iz Trsta, kmet Zargon iz okolice Kopra, uradnik Andrej Zerjal iz Boršta. Na Ponzi je konfinirancev tudi deset: kmet Babič iz Marežig, odvetniški kandidat dr. Josip Dokleja iz Trsta, uradnik Josip Grbec iz Trsta, učitelj Radoslovič iz Pule, učiteljica Rutarjeva iz Gorice, uradnik I. Sturm iz Trsta, mizar Turk iz Sempolaja, Ivan Uršič sin trgovca iz Kobari da, novinar R. Vidrih iz Trsta. V Potenzi v Kalabriji je konfinirana na gospa Franja Jelinič iz Gorice.

V gorški pokrajini je bilo premeščeno več občinskih tajnikov, med njimi Stefan Lipičar. Lipičar iz Kala na Kanalskem v beneški provinco, v videmsko provinco pa A. Bajt. Bajt iz Kanala, Josip Peršič-Peršič iz Sempasa, Rudolf Gorjup-Goruppi iz Broge nja in T. Cehovine-Covrini iz Stanjela na Krasu. Premestitev kalskega občinskega tajnika Lipičarja je v zvezi z atentatom pri Muravcih. V navedene slovenske kraje pridejo občinski tajniki iz starih provinc.

Galoše in snežni čevlji
s znamko »TRETORN«

so nenadkritljivi v pogledu trpežnosti in elegancije. Kupujte samo vrhne in snežne čevlje »TRETORN«, kar se ti kot je dosedaj dokazano, najboljši.

Rdeče, bele, črne rase
brijejo se s britvicami
„SONDERKLASSE“
ker so priznane najboljša! — Zaloga pri
JEKLO Stari trg, Ljubljana

Isala je Blasknikova
Velika Pratika
za navadno leto 1931.
ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obratvan. V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan. Katoliški koledar s nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solnice in lunine marke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na mence, pobotnice, kupne pogodbe na račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroskem, štajerskem, Prekmurju, Medžurju in v Juliji Benečiji; — pregled o koncu brejosti živali; — tabelo hektarov v orah; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odličnih oseb a slikami; — osamlila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku:
tiskarni J. Blasknika nas: d. d. v Ljubljani.

ZA VSAKEGA PRAVA OBLEKA
Prodajalnica po vseh večjih krajih

ivlar
OBLEKE

Modke obleke	Din 240—750
Deške obleke	Din 200—500
Otroške obleke	Din 110—100
Hlače	Din 50—100
Raglan	Din 200—700
Mikado	Din 200—500

All še ne veste,
da smo za božične praznike snili celo mesec in mesec izdelek? — Izvolite se prepričati!

V mesnici braće Tovladijác
Pražakova ulica 8

dobite prvovrstno meso po sledečih cenah:

Goveje la. Din 20.—, IIa. Din 16.—
Telečje Din 25.—, 22.—, 18.—
Svinjina Din 22.—, 20.—
Hrenovke Din 2.50, ter razni fini narezki po neverjetno nizkih cenah. 17498

Prevozni tricikli
solidno delo in že izgotovljeni v zalogi več vrst, jako pripravljeni za trgovce, obrtnike, mesarje, peke itd. — Invalidni vozički nov model. — Cena nizka. Ceniki franco.

»TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokolesa a otrošk. vozičkov, Ljubljana, Karlova c.

Božična in novoletna darila
Od dobrega najboljše je le
GRITZNER — ADLER šivalni stroj in kolo
Elegantna izvedba — najboljši material!

URANIA
pisalni stroj v 3 velikostih

Novosti
šivalni stroj
kot damska pisalna miza

Le pri
J. PETELINC — LJUBLJANA
TELEFON INTERURBAN 2913 ZMERNE CENE.
Na obroke 10% popusta, pri takojšnjem plačilu 15% popusta incl. do 10. januarja 1931.

Za božične praznike se priporoča
gostilna
„Pri Napoleonu“
TRŽASKA CESTA ŠT. 1

Točilo se pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina. — Domače kolina. — Pečenka in kuretnina. Porcija 7 Din. Za številni obisk se priporoča V. ZUPANČIČ.

Prodajam
ugodno radi preselilne dvonadstropne
lepo hišo
v najboljsem stanju, a velikim, košatim vrtom ev. stavbiščem, na najprometnejši cesti v LJUBLJANI v največji bližini tramvajske in avtobusne črte ter Tivoljskega parka. Hiša ima 8 stanovanj (vseevši 3 manzarana stanovanja), 3 balkone. Lega solnčna vzhodna, razgled na cesto in planine. Vodovod, elektrika, plin vpeljan. Petsobno komfortno stanovanje po dogovoru na razpolago. Ponudbe sprejema in pojasnila daje pisarna advokata.

Dr. M. PIRCA v Ljubljani
Cigaletova ul. 1, pritličje. 17521

Novoletne koledarje
z dnevnim blokom nudi bogato izbiro cenj. trgovcem po tovar. najnižji ceni
RUD. SMOLEJ, Maribor, Ruška c. 2

Dalmatinska viška vina
za praznike vam nudi po najnižjih cenah
ASKERČEVA KLET

Čez ulico belo viško za liter 11 Din, Viški opolo 12 Din, črno viško 13 Din, črnina iz lastnih vinogradov 10 Din, ružica 12 Din, Prošek, črni stari 30 Din, beli 32 Din. Kakor tudi prvovrstno žganje n. pr.: tropinovec, slivovko, travarico, figovec po 40 Din za liter in se priporoča 17523

VLADIMIR MILOŠ, Aškerčeva ul. 1.

Uvolute knjige v tiskovni zadrugi!

Snežni čevlji
in
galoši
znamke

so svetovnoznano najboljše
Dobe se v trgovini
A. ŽIBERT, Ljubljana
Prešernova ulica

Praktična darila

Namizne garniture
Posteljne garniture
Damsko perilo
šifon
Robci
Nogavice

Najboljša kvaliteta in nizke cene pri

HED. ŠARC
LJUBLJANA, Selenburgova ul. 5

Namizni 42 Din
iz medenega, čisto: perjal

Namizni 60 Din
iz medenega, čisto: perjal

Namizni 80 Din
iz medenega, čisto: perjal

Namizni 90 Din
iz medenega, čisto: perjal

Razpošilja

Trgovski dom
Stermeckl, Celje št. 20
Kar ne ugaša, se zamenja ali vrne denar.

Zahtevajte takoj novi ilustrirani cenik z več tisoč slikami, katerega dobite popolnoma brezplačno!

CENE MALIM OGLOSOM:

Za oglase, ki stitijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelki »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje ali kak drugo informacije tleče se malih oglasov naj priloži v znanstvih 2 Din sicer ne bo prejel odgovora! 2 Din

CENE MALIM OGLOSOM:

Ženitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je upoštevati ob enem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčajo. St. čeh. rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani, 11842.

Naslovi malih oglasov

In druge informacije tleče se oglasov, se dobijo tudi v podružnicah JUTRA:

Novem mestu in na Jesenicah

Ljubljanska cesta št. 42

Male oglase in inovate naročajo v naših podružnicah.

Naslov oddelki

Šivilja za slavnike
vodo dela »Antia« B
stroje, sprejemne s 1. fe-
bruarjem. Prodnost imajo
ona, ki se delajo v Bo-
grad. Javiti se je na na-
slov: Luka Nikolčević,
modistinja, Niš. 53918-1

Učena (ko)

puštili. Najbolj starost,
priloge, školske izobrazbo,
stanovskega v Ljubljani
sprejme modna trgovina.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 5397-1

Prodajalco

modne stroke, popolnoma
sanceljni, s najmanj dve
letni pomočniki dobre spre-
jemne. Ocenjene poudarje po
modnosti s sliko na oglas.
»Jutra« pod šifro
»Zdrava in poštena«. 53556-1

Postrežnico

našle in zelo snatno, sa-
mo vseh gospodinjstev del
smotno izjem za vse tan-
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 53970-1

Kovače

uporabljajo za lopate in
modle. Iste izvenice za
govor. Sadržaj. Smeder-
vo. Dobar zaslužek za go-
vo. Nastop takoj! Po-
sredbe poslati direktno! 53934-1

2 mlajši gospodinjci

izobrazili in sanceljni
sprejemne za stanovalce
na družniški hiši, v
vsebo okrasne bufete in
garderobe. Oglasiti se je
dane popoldne od 4. do
6. ure osobno v garderobni
družniški. 53918-1

G. Th. Rotman:

Osel gospoda Kozamurnika

Kaker hitro je stopil Janes na tla, je ves
malik gugalnici udaril s zadnjim koncem ob
tla. Osel je cepetal v zraku in gospod Ko-
zamurnik je sedel na tleh, v smrtnem stra-
hu drlet se za naslon vzravnega sedeža.
Očitno je bil teži od osla!

10
AN — Jaj, tudi kočijaš sedeč ni mogel
nositi tako težkega bremena in gospod Ko-
zamurnik se je s klopico v roki zadenski
zakotalil v trnjev grm. Ob enem je ves za-
mahal nazaj, tako da je priletel osel s vsemi
štirim kopiti naravnost na uboga Janca.

11.
Vsa neumnost in smešna sta moža gle-
dala drug drugega. Ubogi Janes je imel
vraj tri rebra pomečana in obras gospoda
Kozamurnika, ki je bil drugače tako brez-
madežen, je pokrivalo toliko prask in
bunk, da je bil podoben semljovidu.

Trg. pomočnika

ki bi imel vsejude do po-
tovanja po južnih krajih
naše države, sprejem. —
Reflektiram samo na prid-
no in samostojno mlajše
moči. Prodnost imajo kar-
vije zmožni. Služba stalna
in fiksná plača. Preden,
tovarna številov v Kranju
53939-1

Kuharica

namestnica, ne nad 25 let
stara, ki je popolna kuha-
rica in dobro izveščena v
vseh gospodinjstvih posli-
delih, prosti tobi plača, za-
no in samostojno. Reflektira-
se samo na provizorne
moči in na ose, ki imajo
vsejude do trajne službe
Poudarje za naslov: Ama-
lija Leonard, starostna po-
šta St. Vid nad Ljubljano
53931-1

Gospodinjco

ki igra violino, tudi začet-
nico, za jamsko kapelo
sprejme Slavko Rakka j
hotel Imperijala, Podgorica,
Orna gora. 53931-1

Tapetniški pomočnik

namestnik, popolnoma
izurjen v izdelavi
najboljših del, sprejemne
tudi redovna tapetniške ja-
lavnice, dobi takoj službo
pri tvrdki Humler, urgov-
na politova, Novi Sad, Ba-
rariška 30. Javiti naj se
samo provizorne moči! 53937-1

Absolvent (inja)

s 1. ali več razredi gimna-
zije, dobi službo v pisarni.
Poudarje na oglasni oddel-
ku »Jutra« pod »Zaneslj-
va in dobra mod«. 53931-1

Prodajalco

ki bi pomagala tudi pri
gospodinjstvu, sprejemne ta-
ke. — Naslov v oglasnem
oddelku »Jutra«. 54129-1

G. Th. Rotman:

Osel gospoda Kozamurnika

Kaker hitro je stopil Janes na tla, je ves
malik gugalnici udaril s zadnjim koncem ob
tla. Osel je cepetal v zraku in gospod Ko-
zamurnik je sedel na tleh, v smrtnem stra-
hu drlet se za naslon vzravnega sedeža.
Očitno je bil teži od osla!

10
AN — Jaj, tudi kočijaš sedeč ni mogel
nositi tako težkega bremena in gospod Ko-
zamurnik se je s klopico v roki zadenski
zakotalil v trnjev grm. Ob enem je ves za-
mahal nazaj, tako da je priletel osel s vsemi
štirim kopiti naravnost na uboga Janca.

11.
Vsa neumnost in smešna sta moža gle-
dala drug drugega. Ubogi Janes je imel
vraj tri rebra pomečana in obras gospoda
Kozamurnika, ki je bil drugače tako brez-
madežen, je pokrivalo toliko prask in
bunk, da je bil podoben semljovidu.

Boljše dekle

ki ima perfektno izvirni, se
sprejme kot sobarica. Po-
nudeb s fotografijo na:
Derešč, Boograd, Bitoj-
ska 20. 54001-1

Kuharico

Hervatstafelochin perfek-
no, sprejme fina obitol
bica otrok. Dorešč, Bo-
grad, Bitojška 20. 54001-1

Služkinjo

od 20-35 let, zdrava, po-
stojno in spretna, izena za
fino slovensko družino v
Boogradu, Rybář, Dvora-
kova 141, lora, Bita Ko-
moj. 54006-1

Natakarico

vsejude in pri gostih pri-
lubljenih s kavejico 8 do
10 ur. Dija sprejemne v
Boogradu, Rybář, Dvora-
kova 141, lora, Bita Ko-
moj. 54006-1

Dekle za vse

pridno, ki se razume tudi
malo na kubo in ki govori
nemško, sprejemne. Poud-
arje na ing. Dragutin Stou-
dič, Koprivnica, Hrvatsko.
53979-1

Brivskega

pomočnika
ki zna tudi ondulirati
in vajenem sprejemne.
Nastop po dogovoru.
Dragan Lisac, Hrastnik.
53910-1

Trg. potnika

sprejemne na prodaje ma-
nufaktura, sprejemne sa-
mo. Prodnost imajo same
trgovske nabavščice. Pa-
darje na oglasni oddelku
»Jutra« pod šifro »Sprejem-
manufaktura«. 53770-1

Gospodinjco

ki ima vsejude do vraga
gospodinjstva, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra«. 53921-1

Gospodinjco

180. samostojna. Po-
dnost na oglasni oddelku
»Jutra« pod šifro »Kranj-
je«. 53920-1

Sodnega

vpokojenca
vseh gospodinjstev, spre-
jemne v notarski pisarni.
sprejme notar. Naslov po-
ve oglasni oddelku »Jutra-
je«. 53945-1

Gospodinjco

varne in delavne 10 let.
Reflektiram samo na ose-
bi, ki bi imela vsejude do
vraga. Poudarje na oglasni
oddelku »Jutra«. 54025-1

Pletljivo

popolnoma samostojne vseh
področjih, sprejemne sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra«. 54037-1

Krojačico

za šivanje gumastih stes-
nikov in priročne korzove
izkone za takojšnje spre-
jemne plači po dogovoru.
Event. tudi stanovanje in
hrana v hiši. Nametanje
stalno. Poudarje na naslov
M. Borovčič, Zagreb. Pri-
las Džare Deželica 79-111.
53996-1

Iščem dekle

srodnihi let, postojno in
pridno, smotno kuhanja ter
vseh kuhinjskih poslov.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 53936-1

Izurnjeno pletljivo in

učenko
sprejemne v Coganjevi ul.
št. 4. 54080-1

Frizer. pomočnika

dobroga budi tvojega in
ondulirja. ki ima vsejude
do dela trajne ondulacije,
sprejme tako j Vendolin
Sobal, frizer za dame in
gospode — Ljubljana, Sv.
Petra cesta 44. 54086-1

Snažno dekle

ki zna dobro kuhati in sa-
motno. Nadov v oglasnem
oddelku »Jutra«. 54009-1

Hlapca

travniha in postojnega, k
3 konjem sprejme s 1. ja-
snojem Anton P. ntar.
vino. trgovina — Dol.
Logatec. 54110-1

Pek. pomočnika

postojnega in travniha, s
osebno pravico, sprejemne
tako j delovodja. Na-
slov pove oglasni oddelku
»Jutra«. 54106-1

Plačino natakarico

pridno in postojno. Redno
znanstveni ter dobre iz-
veščane sprejme takoj ho-
tel Trilina, Laška, kjer se
je treba predstavit. 54144-1

Trg. poslovodja

180. voje podjeje v Slo-
veniji, za takojšnje nastop.
— Samo provizorne moči,
sprejme in samostojno, po-
sebno v apoceriokodika-
tozni in mikariki stroki,
naj pošlje svoje poudarje
s navedbo zahtovkov do
St. t. m. na oglasni oddel-
ku »Jutra« pod »Milijon-
ski obrate«. 54131-1

Kmečko dekle

pridno, vajena kmečkoga
dela in malo kuhanja —
sprejme Frane Konjode,
Sirašiče pri Kranju. 54141-1

Natakarico

bodno in mlajšo, ki bi po-
magala tudi v kuhinji, sa-
sprejemne v kavarni na
družniški. Same sgoraj o-
nime osebe naj pošlje
poudarje na področju »Jutra-
je« v Celju pod »Vijudna in
postojna«. 54100-1

Mesar. pomočnika

mlajšega in postojnega, va-
ščega v sekaju, sprejme
tako j mesariki mojster v
Ljubljani. Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«. 53171-1

Kavarniško

blagajničarko
180. m. Pismene poudarje na
oglasni oddelku »Jutra« pod
»Kavarniška blagajničarka«. 54107-1

Brivskega

pomočnika
ki zna tudi ondulirati
in vajenem sprejemne.
Nastop po dogovoru.
Dragan Lisac, Hrastnik.
53910-1

Točaja

(Sobarkarica) s kavejico
sprejemne tako j. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra-
je«. 53901-1

Knjigovodja

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra«. 53942-1

Konzervatorist

smotno slo. in nemškega
jezikov. 180. službo kani-
kula. event. tudi službo
uradnika. Ocenjene poudarje
na oglasni oddelku »Jutra-
je« pod »Absolvent«. 53916-1

Strojnik

smotno slo. in nemškega
jezikov. 180. službo kani-
kula. event. tudi službo
uradnika. Ocenjene poudarje
na oglasni oddelku »Jutra-
je« pod »Absolvent«. 53916-1

Absolvent

vinčarske šole
s dobrih spretnostih, va-
ščega slo. in nemškega
jezikov. 180. službo kani-
kula. event. tudi službo
uradnika. Ocenjene poudarje
na oglasni oddelku »Jutra-
je« pod »Absolvent«. 53916-1

Kontoristinja

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski pomočnik

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski nčenev

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trg. poslovodja

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Gid. kuharica

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Brivski valencev

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

1000 Din nagrade

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Gospodinjco

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgov. sotrudnica

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgov. pomočnik

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Kontoristinja

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Natakarica

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Nekoliko

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Natakarica

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Knjigovodinja

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Mesarski pomočnik

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Kuharica

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovska moč

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski nčenev

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski pomočnik

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski nčenev

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski pomočnik

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski nčenev

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski pomočnik

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski nčenev

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski pomočnik

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski nčenev

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski pomočnik

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

Trgovski nčenev

180. samostojna, sprejme sa-
mo. Poudarje na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Vale-
rica«. 53972-1

5 cenenih dni!

V tem času, ko mora vsakdo nakupiti darila, sem se odločil, da priložim povod svojega desetletnega javnega trgovskega poslovanja s CENENIH DNI in s tem ob tej priliki vsakemu p. t. odjemalcu, ki mi predloži ta insert s svojim polnim naslovom, od 18. do 24. decembra 1930 na vse svoje blago, pri katerem so cene pri vsakem komadu razvidne v številkih,

20 %, reči dvajset odstotkov popusta,

tako da se tudi kupujočemu občinstvu prilika, da si nakupi za božič vse vrste galanterijskega blaga, sportnih predmetov, gramofonov in plošč, pletenih, kravat, rokavic, porcelana in steklenine, bronce, kinasrebrnine, parfumerije, snežni in galos, žepnih rutic, igračk v največji izbiri po tako nizkih cenah kot jih dosedaj še ni nihče videl. Ta reklama prodaja velja samo za moje p. t. detajlne odjemalce in se blago v večjih množinah s tem popustom ne daje preprodajalcem. Pri nakupu za najmanj 500 Din blaga i sročka »Jutranjske Straže« gratis.

FRANC KORMANN - MARIBOR, Gosposka ulica števil. 3

Klavirji

Dobro ohranjen klavir, ki ga je kupil Ivan Samar, kolar v Sotrafici št. 18. 5327-29

Kovčeg-gramofon
dobro ohranjen, s ploščami, ki jih je kupil Ivan Samar, kolar v Sotrafici št. 18. 5403-26

Gramofon
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Gramofonske plošče
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Harmonij
dobro ohranjen klavir, ki ga je kupil Ivan Samar, kolar v Sotrafici št. 18. 5327-29

Klavirje
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Primerne božične darila
Koncertne citre
dobro ohranjen klavir, ki ga je kupil Ivan Samar, kolar v Sotrafici št. 18. 5327-29

Kovčeg-gramofon
s 12 ploščami poceni proda. Bodo. Celovška cesta 85. 54130-26

Klavir
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Živali
Meksikanske
veverice
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Mandarinske race
par po 600 Din proda. Import živali. Bled 2. 53844-27

Kitajske slavce
(Sonnenvogel) krasne perice par po 145 Din proda. Import živali. Bled 2. 53845-27

Psa volčjaka
dobro ohranjen klavir, ki ga je kupil Ivan Samar, kolar v Sotrafici št. 18. 5327-29

Mlad pes
volčje pasme, se je zatekel. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Kanarčki
samo in samice poceni na prodaj v Krojaški ul. 5/III (Cankarjevo nabrežje 19). 54044-27

Doberman
ščitoladno-ras, 1 leto star, volčje pasme, se je zatekel. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Kanarčki
harcirali poceni na prodaj v Krojaški ul. 5/III (Cankarjevo nabrežje 19). 54044-27

Psa ali psico
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Pave - golobe
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

3 pse volčje pasme
6 mesecev stare poceni proda. Informacije na Tr. žaki cesti 34/I. 54153-27

Izgubljen
V damskem česalnem salonu GUD
Konecni trg št. 6, so bili pozabljeni naslednji predmeti: 3 denarji in par te sodnih snežnih čevljev. 54064-28

Stroj
Pletilni stroj
820. evrat. tudi obroke napredaj na žanski cesti št. 7. 53693-29

Pisalni stroj
prodaj. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 53693-29

Šivalni stroj
dobro ohranjen prodaj. Novi trg št. 2/II. 54076-29

Pisalni stroj
prodaj. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 54117-29

Stružnico

le rabljeno kupi Ivan Samar, kolar v Sotrafici št. 18. 5327-29

Mizarji
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Mizarji
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Mizarjske stroje
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Pletilni stroj
820. evrat. tudi obroke napredaj na žanski cesti št. 7. 53693-29

Obrot
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Modroce
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Amaterska dela
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Urarska popravila
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Franc Wölling
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Radio aparate
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Tkanine za pohištvo
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Velika izbira
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Vsa pisarska tla
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

ANGELO JELCIC
pleskar in ličar
Celovška c. 65. Sprejema tudi vse v to stroko spadajoča dela na deželi. 5417

Kolesarji, pozor!

Kondala je sezona za vozila! Sedaj je treba preiskovati za prihodnje leto njo pomlad. In sicer da Vasa kolesa pustite ure dni v malini stroki, kar kor nova Kolesa popolnoma narazen vzeti, emajlirati, ponikljati, vse le šaje temeljito očistiti, zbrusi ter na novo v naboji, se vazelino namazati, ter sestaviti, tako da boste imeli kok za prihodnje leto prenovljeno. Štraba koles in motorjev šez zimo. Priporočila te največje specialne mehanske delavnice Justina Gustinčiča, Tattenbachova ulica št. 14 - nasproti Narodnega doma. 410-30

Gramofone
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

PREPRICAJTE SE
da tako izborna blago, solidne cene in hitro postrežbo dobite le v specialni trgovini M. MARINČIČ. Realnova cesta 2 v podružnici Cesta v Rožno dolino 38. 15929

Manufakturno blago
Vakoverstno blago na obroke. Pilete na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Vrednot
Vakoverstno zlato
kaplje po največji ceni. Černe - juvelir. Ljubljana. Wolfova ulica 3. 5403-26

Dragocenosti
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Srebrne krone
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Biserno ovrtnico
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Informacije
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Preklic
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Karlin Franc,

le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Preklic
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Pismo naj javi
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Razno
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Filatelisti!
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Zoranka Čuček
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Sportne sanke
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

M. Fajlar, kolarstvo
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Živi karpi

le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Karbid
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Pozor, ženini in neveste!
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Modroce
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

RUDOLF RADOVAN
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Vrednostne papirje
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Dalmatinska vina
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Posebne pošiljke
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

črnina
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

ružica
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

opolo viško
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

belo viško
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

prošek
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Vermut
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Vinska veletrgovina
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Lozić & Padovan
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

LJUBLJANA, Dunajska cesta 9
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Sedlarski stroj

le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Ako želite kupiti
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Kreditno zadruzo
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Pozor, tapetniki!
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Andlovic - Strgulac
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Ce nujno rabite sliko
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Vrednostne papirje
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Dalmatinska vina
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Posebne pošiljke
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

črnina
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

ružica
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

opolo viško
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

belo viško
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

prošek
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Vermut
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Vinska veletrgovina
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Lozić & Padovan
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

LJUBLJANA, Dunajska cesta 9
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

BOŽIČNA ŠTEVILKA „JUTRA“

le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

IZIDE V SREDO ZJUTRAJ
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Na njo opozarjamo
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Tradicionalna božična uganka
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Oglase sprejemamo
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

OGLASNI ODDLEK „JUTRA“
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Telefon št. 3492, 2492 in 3392.
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Gramofoni vseh svetovnih znamk!
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

„HOMOCORD“ - „COLUMBIA“
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

„HIS MASTER'S VOICE“
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

„CENTRAFON“ - „POLYDOR“
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Velika zaloga in izbira gramofonskih plošč
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Gramofonske plošče po stari ceni od 36 Din dalje.
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

CENE ZELO NIZKE!
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

VSE NA UGODNE OBROKE!
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Najlepša prilika za božična in novoletna darila!
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

„CENTRA“
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

trgovina gramofonov in plošč, šivalnih strojev, koles itd.
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

LJUBLJANA.
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

MASARYKOVA CESTA (pri kolodvoru).
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Telefon 23 - 83.
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

17685
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

POTNIKI
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

A. PREKUH,
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

LJUBLJANA, STARI TRG ŠT. 28
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

ki izdeluje vse to čisto po poljubnih željah
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

ter prevzema popravila.
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

312
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

VINA

le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Restavracija „pod Skalco“
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Dospela so pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

ter se priporočajo
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

LJUBLJANA, Mestni trg 11
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

17514
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

ZAHVALA
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem,
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

ki so ob smrti naše dobre soproge, mame, babice in tašče, gospe
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

KRISTINE FLEŠOVE
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

s nami sočustvovali, njeno krsto posuli s cvetjem
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

ter jo v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti,
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

izrekamo s tem najiskrenejšo zahvalo.
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

Še posebno zahvalo pa smo dolžni za izkazano tolažila prečastiti duhovščini z gospodom mestnim župnikom na čelu,
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

gospodu dr. Hubadu za skrb v času bolezni, odposlancem oficirskega zbora 52. pp. pod vodstvom gospoda podpolkovnika Bakića ter častnemu zastopstvu sokolskega društva in Kola jugoslovenskih sester,
le prava znamenita kupina. Poudarje na glas. oddelku »Jutra« pod »Gramofon«. 5403-26

PEKO ČEVLI

Otroški čevlji	Din 125.-
Damski čevlji za ples	Din 145.-
Damski čevlji na spango	Din 165.-
Damski čevlji pumpa	Din 195.-
Moški polčevlji	Din 195.-
Moški čevlji visoki	Din 245.-

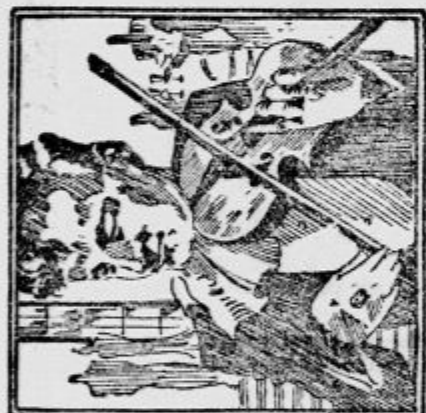
Dolgotrajni, nepremočljivi.
Iz atlasa, elegantni, odlični.
Črni ali sivi, splošno priljubljeni.
Črni ali sivi — lak, zelo moderni.
Zelo ugodno nošenje.
Pravi čevlji za štrpae.

Trajno veselje povzročajo v teh težkih časih samo koristni božični darovi. Praktičen in koristen dar so naši čevlji! Nizke cene, izbrana kakovost!

Luksuzni čevlji po zmernih cenah. Izdelujemo jih najbolje, ker razpolagamo samo mi v državi z ORIGINAL-GOODYEAR - WELT stroji.

„Peko“

Najlepši dar za Božič!

Glasbo
v vsak dom!

Vi ali vaša družina? V vsaki družini mora biti glasba. Glasba je potrebna za vsak dom. Glasba je potrebna za vsak dom. Glasba je potrebna za vsak dom.

brezplačni katalog

Katalog dobite tudi mestni poučni knjižnici. Kako postane dober godbenik. Prilika za nakup je ugodna. Instrumenti poceni. Učenje lahko nudimo vam.

Največja odprta trgovina glasbil v Jugoslaviji

Meinel & Herold

Trgovina glasbil, gramofonov in harmonik
Prodajna podr. MARIBOR št. 101

**Lovske
puške**

Roberts, Browning pištole, pištole za strašenje psov, lovske in ribiške potrebnosti ima vedno v zalogi

F. K. Kaiser, puškar
LJUBLJANA, Kongresni trg št. 9.
111

Poslovni lokal

3 tremi oddeljenji in stranskimi prostori potrebuje Znanstvena Banka Kralj. Jugoslavije A. D. Beograd, za svojo podružnico v Ljubljani in to za prvo tromesečje 1937. Ena od teh oddeljenj s površino od 35—40 kvadratnih metrov bi moralo biti v pritličju, a ostala dva v prvem nadstropju, ali pa tudi v pritličju, v obeh slučajih bi pa prostori morali biti med seboj vezani, ali vsaj dana možnost da se zveza napravi. Lokal bi se moral nahajati v središču, ali v najbližji okolini središča mesta.

Cenj. ponudbe naj se pošljejo Znanstveni Banki Kralj. Jugoslavije A. D. Beograd, Skopljanska ul. 8, 17328

Oddam posestvo za več let v najem

Posestvo se nahaja v Novem mestu. Zraven spada 8 orolov zemlje s sadnim vrtom in 250 žlahtnimi drevesi. Pripravo posebno za kakega vrtnarja. Obenem oddam tudi večji industrijski objekt (preje žaga) istotako za več let. Drago Hadl, Novo mesto. 17307

OGLEDALA

vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO

zrcalno 6—8 mm, masinsko 4—6 mm, portalno, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.

LJUBLJANA VII — Telef. 23-43
ZAGREB CELOVSKA 81 OSLEK

Za pod božično drevesce
priporočamo našo bogato izbiro zelo prikladnih daril

kakori

Razno modno blago za obleke in plašče
Fine modne barhente in baržane osobito najfinejše znamke „Linden“
Velour, šifon, razno svilo
Šifone in batiste od Din 9— naprej
Barvaste batiste za damsko perilo
Cefirje za moško perilo
Garniture za spalnice in jedilnice
Preproge za divane iz pliša, volne in soile
Vsakovrsne posteljne odeje
Preproge, predposteljnike
Erotrine in platnene brisače
Linoolej na meter in odmerjen
Platneni in batistasti žepni robci
Največja izbira zastorov itd.

A. & E. Skaberné, Ljubljana

KRZNO

V vseh modnih kreacijah tkanin in vzorci in izvirajo po meri

IVAN KNECHTL

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 4
Postrežba hitra! Cene najnižje!

Mreže za ograje

in sejanje — različnih dimenzij — se dobijo po zmernih cenah, kakor tudi vsa ključavničarska dela solidno in ceno pri:

IVAN LUZNAR, ključavničar,
LJUBLJANA, Poljanska cesta št. 69

Nove knjige otrokom za Božič

naročite takoj

Izšlo je osem čudovito lepih knjižic, polnih samih ilustriranih pripovedi o dobrih skrateljčkih, svetloasihih vilah, okrutnih copernicah, morskih pošastih, začaranih gradovih, čarobnih rožah, princih, princesah, nesrečnih živalih itd.

Vilinske gosli
(priredil Iv. Albreht)

O srečnem krovaču
(priredil Iv. Albreht)

Čarobni studenec
(priredil Alojzij Gradnik)

Mihec in princ Lenuhar
(Priredil Pavel Karlin)

Koko in druge živalske zgodbe
(Priredil Alojzij Gradnik)

Božične prinesečke
(Priredil Pavel Karlin)

Dolgozhi Jerneček
(Priredil Pavel Karlin)

Princesa v pomaranči
(Priredil dr. Stanko Škerlj)

se imenujejo knjižice, odete v pestrobodne, nalašč za otroke slikane ovitke in opremljene s večbarvnimi, otroško domisljijo očarljivimi slikami.

Knjižice so zelo poceni.

Vsaka volja s poštno vred brošure le Din 12.50, vezana pa Din 17.50.

Vseh osem volja vezanih s poštno vred le 100 Din. Naročite jih po dopisnici, denar pa pošljite po položnici, ki jo dobite na pošti, in na katero napišite: Tiskovna zadruga v Ljubljani, knjigarna, poštno-čkovni račun št. 11.926.

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani

Svila
je,
na jej
ne škodi
solnce.

Dagmar

Zahtevajte

v vsaki

trgovini

našo svilo

Jugočeška
Kranj

Braća Mateljan
SUŠAK

VELETRGOVINA VINA, osnovana 1876
priporoča svoja izbrana in najcenočeno naravna dalmatinska vina:

Belo, opole in črna.

Specialitete v sodih najmanje od 50 litrov.

Originalni viški opole, Vugava, dalmatinski »Burgundece« in »Dingač« s otoka Pelješca.

Priporoča svoja vina v steklenicah od 3 do 7 decil:

»Viški Crijenak«, »Viška Zlatarka« in »Proseke«

O kakovosti naših specialitet v steklenicah in sodih se lahko prepričate

v Zagrebu v »Grajski kletki«, na Sušaku v »Hotelu Kontinental«

kakor tudi po vseh boljših restavracijah in gostilnah v vsakem večjem mestu naše domovine ter na parobrodih

»Jadranske plovilnice«.

Najbolj se pa prepričate, ako sami za poskušnjo naročite!

Vsa naročila se izvršujejo hitro in točno.

HOBBY
REG.
ХОББИ

UNIVERZALNI
NAUČNI PREPARAT
UNIVERZALNI
Učenjaški Preparat

Hobby
čisti vse po
popolnoma
novem načinu

Seznam restavracij in gostilnic
»BOROT« - BEOGRAD TEL. 31-55
Carske Ulice 19

HOBBY se uporablja v Ameriki letno 70.000.000 kg. HOBBY je edinkovan tudi z diplomom Higijenskega Instituta v Londonu
HOBBY IŠČITE POVSODI

Ustanovljeno
leta 1860

M. DRENIK

LJUBLJANA, Kongresni trg 7

Največja zaloge predtiskanih, pričetih in gotovih ročnih del ter pripadajočega materiala. Entljanje, azuriranje, plisanje. Montiranje blazin itd. — Vezanje na roke in stroj. 15971

Ustanovljeno
leta 1800

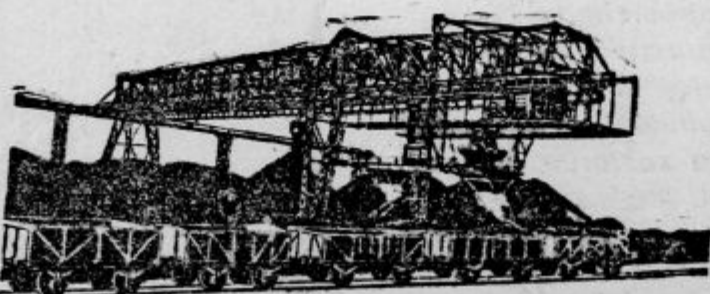
Obupane ženske

Vseh skrbi se iznebite!!

»OMAGA« vam pri motnjah in tinitusih, kakor tudi pri prenehanju mesečne poroke v togih etih slučajih prikaže in izvede edino po zdravniških priporočilih zanesljivo sredstvo prof. dr. Kettija »ROSEA«, ki takoj v nekaj dneh zanesljivo odpravi neželene posledice, ki jih povzroči v vašem poklopi. — Cena 70 Din. — Če se želite izogniti 100 Din. končnu s tem, modno varate 150 Din. — Zanesljivo učinkovito — Temu sredstvu se ima zabavljati za tiste ženske, ki zanesljivo in enkratno in za povprečno brezskrbnost — Diskretno pošljite po pošti edino Havelkova ordinacijski laboratorij, Praha Nusle, Božetěchova ulice, číslo 10. — J. — 54. — Českoslov. Republika.

Simmeringer
tovarniška d. d. za gradnjo strojev in v. gonov

Wien XI.
Avstrija

Žerjavi in
transportne
naprave

Zastopstvo:
Inženjska pisarna
Julius Breitwieser

Zagreb,
Frankopanska 8

Dobra kvaliteta - po ceni blago!

Prodamo

pe reklamnih cenah:

8 komadov rjuh (plasti) za posteljo, narobljenih, širina 150 cm, dolžina 220 cm, iz dobrega češkega bomba, lastega platna št. 36 Din 400.—, boljše vrste št. 40 Din 440.—, iz pravega lanenega platna Din 575.— za 6 kosov!

Ostanke (Reste) tekstilnega blaga in to: 20 m raznega pravega češkega kofona, platna za perilo in posteljnino, širina 80 cm, dolžina posameznih kosov 3 do 8 m, vse za 260.— Din.

20 m raznega pravega češkega ocfirja, tkanina, druga itd. za perilo in posteljnino, dobre barve, širina oca 75 cm, dolžina posameznih kosov 3 do 8 m, vse za Din 250.—

Zahtevajte posebne ponudbe.

Prepričajte se o solidnosti našega podjetja.

Prodajamo samo z jamčeno ČESKO BLAGO.

Po poštnem povzetju pošljite

Češki trgovački muzej: Roubiček I drug
Sarajevo. 17751

Vsakovrstno
OGAN POHIŠTVO
LJUBLJANA za opremo stanovanj in pisarn
Dunajska cesta 17

POKLON.

Za one, ki se sami brijejo

ALLEGRO

najzanesljivejši aparat, za ostrenje in glajenje britvic

To daje britvicam največjo ostrino in ščiti čas in denar.

V uporabi ca. 1.000.000 komadov
Črno lakirano Din 155.—
Ponikljano Din 210.—
Dobiva se povsod.

Dvokolesa, motorji, kavalni stroji.

otročji in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. — Velika izbira, najnižje cene. — Prodaja na obroke, ceniki franco.

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

ZA PLETILJSTVA

nudi po najnižjih cenah in najpovoljnejših pogojih vsakovrstno volno, bombaž v kopsih, Regina, Knitting, Mako, svilo, sukanec, gumbe kakor ves ostali pribor za pletenje, trdka

ANTON ADAMIČ v KRANJU

Zahtevajte vzorce in ponudbo!
Barvna karta gratis!

12864

Najugodnejši nakup pletilnih strojev, novih in rabljenih. — Na zalogi stalno igle, krtačice (Rauhkarden) in vsi ostali strojni deli.